

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**ME EMRIN E ALLAHUT
TË GJITHËMËSHIRSHMIT, MËSHIRËPLOTIT**

FONDACIONI I KUR'ANIT
SHQIPËRI

DRITA E KUR'ANIT

REVISTË SHKENCORE E HULUMTIMEVE
DHE E STUDIMEVE KUR'ANORE

THE LIGHT OF THE QUR'AN

SCIENTIFIC JOURNAL OF QUR'ANIC
RESEARCHES AND STUDIES

TIRANË, 2014

Drejtör: H. Vullnet MERJA

REDAKSIA:

Prof. dr. Hajri SHEHU (*kryeredaktor*)

Sabrie FEZA (*zëvendëskryeredaktore*)

Prof. dr. Bedri BYLYKU (*anëtar*)

Prof. dr. Feti MEHDIU (*anëtar*)

H. Jetmir ÇELA (*anëtar*)

H. Sulejman efendi REXHEPI (*anëtar*)

H. Selim STAFJA (*anëtar*)

Sekretare dhe redaktore: Liseda RAMAJ

Korrektura teknike: Vjollca KARAJ

Përkthyesit: Mentor ÇADRI, Jetmir ÇELA, Bledar SHEHU

©: Fondacioni i Kur'anit

Del katër herë në vit.

Viti VIII, 2014, Nr. 2 (29)

Shtypur në Shqipëri, në shtypshkronjën "LILO"

ISSN 2309-3668

Adresa e redaksisë:

Fondacioni i Kur'anit

Rruga "Hoxha Tahsin", Nr.168, Kutia Postare: 8272

Tel & Fax: 00355 4 2377311 Tirana - Albania

Website: www.fqurani.com

E_mail: f_quran114@yahoo.com & quranfondation114@gmail.com

Director: Haji Vullnet MERJA

EDITORIAL BOARD:

Prof. Dr. Hajri SHEHU
Sabrie FEZA

Editor-in-chief
Vice-Editor-in-chief

Prof. Dr. Bedri BYLYKU

Member

Prof. Dr. Feti MEHDIU

Member

Haji Jetmir ÇELA

Member

Haji Sulejman ef. REXHEPI

Member

Haji Selim STAFA

Member

Secretary and editor: Liseda RAMAJ

Proofreader: Vjollca KARAJ

Translators: Mentor ÇADRI, Jetmir ÇELA, Bledar SHEHU,

©: Foundation of the Qur'an – Albania

A Quarterly Journal

Vol 8, issue 29, 2014

Printed in Albania by “LILO” Printing House

ISSN 2309-3668

Address of the Editorial Board:

Fondacioni i Kur'anit

Rruga “Hoxha Tahsin”, Nr.168, Kutia Postare: 8272

Tel & Fax: 00355 4 2377311 Tirana – Albania

Website: www.fqurani.com

E_mail: f_quran114@yahoo.com & quranfondation114@gmail.com

PASQYRA E LËNDËS

Dr. Aisha Hamdan	
KONCEPTI PËR ZOTIN.....	10
Dr. Murad Eilfried Hofman	
TA DUASH ZOTIN SIPAS ISLAMIT.....	17
Dr. Mansur Ebu Sharia Al’abadi	
SHKËMBI NGA I CILI DOLI DEVEJA.....	21
Vullnet Merja	
ÇËSHTJE TË MORALIT SIPAS KUR’ANIT.....	27
Abdu Daim Kahiil	
ARGUMENTE SHKENCORE NGA KUR’ANI V.....	38
Qani Banaj	
PËR ÇDO SËMUNDJE KA ILAÇ.....	50
Vullnet Merja	
PROGRAMI I AGJËRUESIT SIPAS HYTBES SË PROFETIT MUHAMED.....	56
Vivian Bint Vondal Tejlor	
MIRËQENIA SHPIRTËRORE DHE FIZIKE GJATË AGJËRIMIT.....	67
Shakeel Ahmed	
INTELIGJENCA EMOCIONALE DHE MYSLIMANËT.....	72
SURETU MUHAMMED.....	78
Ali Muhamed Ali Duhajjil - Dehili	
HISTORIA E PROFETIT JUSUF	86
BOTIME.....	111
VEPRIMTARI KUR’ANORE.....	120
Përmbledhjet në gjuhën angleze.....	122
Përmbledhjet në gjuhën arabe.....	129

TABLE OF CONTENTS

Dr. Aisha Hamdan	
THE CONCEPT OF GOD.....	10
Dr. Murad Eilfried Hofman	
ADORING GOD ACCORDING TO ISLAM.....	17
Dr. Mansur Abu Sharia Al'abadi	
THE ROCK FROM WHICH THE CAMEL CAME OUT FROM.....	21
Vullnet Merja	
ISSUES OF MORALITY ACCORDING TO THE QUR'AN.....	27
Abdu Daim Kahiil	
SCIENTIFIC ARGUMENTS FROM THE QUR'AN V.....	38
Qani Banaj	
THERE IS A MEDICINE FOR EACH DISEASE.....	50
Vullnet Merja	
THE FASTING PERSON PROGRAM ACCORDING THE KHUTBAH OF THE PROPHET MUHAMMAD.....	56
Vivian bint Vondal Taylor	
THE SPIRITUAL AND PHYSICAL WELL-BEING THROUGH FASTING.....	67
Shakeel Ahmed	
EMOTIONAL INTELLIGENCE AND THE MUSLIMS...78	
THE SURAH "MUHAMMAD".....	86
Ali Mohammed Ali Duhayyil - Dehili	
THE STORY OF THE PROPHET YUSUF.....	78
PUBLICATIONS.....	111
QUR'ANIC ACTIVITIES.....	120
SUMMARIES IN ENGLISH.....	122
SUMMARIES IN ARABIC.....	129

المحتويات

الدكتورة عائشة حمدان	
مفهوم الله - توحيد الأسماء والصفات.....	١٠
الدكتور مورايد الفرد حوفمان	
محبة الله طبقاً للإسلام.....	١٧
الدكتور منصور أبو الشريعة العبادي	
الصخرة التي خرجت الناقة منها.....	٢١
وُلِنْتُ مَرِيَا	
قضايا أخلاقية وفقاً للقرآن.....	٢٧
عبد الدائم الكحيل	
أدلة علمية من القرآن (٥).....	٣٨
تشانى باناي	
لكل داء دواء.....	٥٠
وُلِنْتُ مَرِيَا	
برنامج الصائم وفق خطبة النبي محمد (صلى الله عليه وآله).....	٥٦
فيفيان بنت فونداي تايلور	
الرفاهية الروحية والجسدية خلال الصيام.....	٦٧
شاكيل احمد	
الذكاء العاطفي والمسلمين.....	٧٢
سورة محمد.....	٧٨
علي محمد علي دوحيل - دهلي	
قصة نبي الله يوسف.....	٨٦
منشورت.....	١١١
نشاطات علمية و قرآنية.....	١٢٠
ملخص باللغة الانجليزية.....	١٢٢
ملخص باللغة العربية.....	١٢٩

KONCEPTI PËR ZOTIN

Njëjësia e Emrave dhe e Atributeve të Allahut (*Teuhiid al - Esmaa ue Sifaat*)

Abstrakt

Emrat dhe Atributet e Allahut janë ata dhe ato që Ai ia ka dhënë Vetes së Tij dhe që i përkasin vetëm Atij. Ata janë Emrat më të Bukur (Al - Asmaa, Al - Husnaa). "Allahu: nuk ka asnjë zot tjetër përveç Atij. Ai ka Emrat më të Bukur." (20:8). Çdo emër përshkruan cilësinë ose karakteristikën më të lartë të Allahut. Emrat dhe Atributet tregojnë Njëjësinë e Allahut. "Askush dhe asgjë nuk i shëmbëllen Atij. Ai dëgjon dhe sheh gjithçka. Tek Ai janë çelësat e qiejve dhe të Tokës. Ai ia shton mjetet e jetesës kujt të dojë, por edhe ia pakëson kujt të dojë. Pa dyshim, Ai di gjithçka." (42:11, 12). Kjo do thotë se Allahu është Një dhe i Vetëm dhe nuk është si krijesat e Tij, sepse Krijuesi kurrë nuk mund të barazohet me krijesat. Atributet e Allahut nuk janë si ato të krijesave, por shembullsimi na ndihmon të kuptojmë kush është Allahu. Nëpërmjet Emrave dhe Atributeve të Tij ne përnderojmë Fuqinë e Tij, Dijen e Tij, Dashurinë e Tij, Drejtësinë e Tij, Mëshirën e Tij, Faljen e Tij. Kur i bindemi Allahut dhe e adhurojmë Allahun, ne e përmbushim qëllimin e krijimit tonë dhe e përsosim rolin tonë si rob të vërtetë të një Krijuesi.

Emrat dhe Atributet e Allahut janë ata dhe ato që Ai ia ka dhënë Vetes së Tij dhe që i përkasin vetëm Atij. Ata janë Emrat më të Bukur (*Al - Asmaa Al - Husnaa*). **“Allahu: nuk ka asnjë zot tjetër përveç Atij. Ai ka Emrat më të Bukur.”** (20:8) Çdo emër përshkruan cilësinë ose karakteristikën më të lartë të Allahut. Myslimanët besojnë në secilën prej tyre dhe në të mirat që lidhen me to. Janë pikërisht këta Emra dhe këto Atribute, që ne e njohim Allahun në shkallën më të lartë. Emrat dhe Atributet e Allahut përmenden në pothuajse çdo sure të Kur'anit. Allahu thotë: **“Ai është Allahu, përveç të Cilit nuk ka zot tjetër** (të denjë për adhurim), **Dijësi i së dukshmes dhe i së padukshmes, Ai është i Gjithëmëshirshmi, Mëshirëploti. Ai është Allahu, përveç të Cilit nuk ka zot tjetër** (të denjë për adhurim). **Ai është Sunduesi, i Shenjti** (i pastër nga çdo e metë), **Paqedhënësi, Dhënësi i sigurisë, Mbikëqyrësi mbi gjithçka, i Forti, i Plotfuqishmi, Madhështori. Qoftë i lartësuar Allahu mbi gjithçka që ia shoqërojnë Atij** (në adhurim)! **Ai është Allahu, Krijuesi, Zanafillësi, Ai që çdo gjëje i jep trajtë. Atij i përkasin Emrat më të Bukur. Atë e përlavdëron gjithçka që ndodhet në qiej dhe në Tokë. Ai është i Plotfuqishmi dhe i Urti.”** (59:22 - 24) Emrat dhe Atributet tregojnë Njëjësinë e Allahut. **“Askush dhe asgjë nuk i shëmbëllen Atij. Ai dëgjon dhe sheh gjithçka. Tek Ai janë çelësat e qiejve dhe të Tokës. Ai ia shton mjetet e jetesës kujt të dojë, por edhe ia pakëson kujt të dojë. Pa dyshim, Ai di gjithçka.”** (42:11 - 12). Kjo do thotë se Allahu është Një dhe i Vetëm dhe nuk është si krijesat e Tij, sepse Krijuesi kurrë nuk mund të barazohet me krijesat. Atributet e Allahut nuk janë si ato të krijesave, por shembullsimi na ndihmon të kuptojmë kush është Allahu.

Është e pamundur brenda këtij shkrimi të flitet për çdo Emër dhe për çdo Atribut të Allahut; prandaj ne do

përpiqemi t'i shembullsojmë ato. Vetë *Allah* është emri vetjak i Zotit, që është Një dhe i Vërtetë. Askujt tjetër dhe asgjëje tjetër nuk mund t'i jepet emri Allah. Ai i jepet Atij që adhurohet. Allahu është Ai, të Cilit të gjitha krijesat i binden.

Shumë nga Emrat dhe Atributet kanë të bëjnë me Njëjësinë e Allahut, Pavarësinë e Tij, Madhështinë e Tij dhe Fuqinë e Tij. Këta janë emrat el - Ehad, el - Uhaid, es - Samed, el - Malik, el - Uahhab, el - Alij, el - Mexhiid, el - Kebiir, el - Kadiir, el - Kaui. Ai është, gjithashtu, Krijuesi (el - Khalik, el - Fatir, el - Badi), Mbrojtësi (el - Hafiz, el - Muhejmin) dhe i Gjithëdituri (el - Aliim, el - Hakiim, es - Sami).

Er - Rrahman dhe Er - Rrahiim (i Gjithëmëshirshëm dhe Mëshirëplotë) janë dy emra që myslimanët i thonë çdo ditë në faljet (namazet) e tyre. Ata kanë të bëjnë me gjerësinë e mëshirës së Allahut, e cila përfshin gjithçka dhe gjithkënd që ka krijuar Ai. Pjesa më e madhe e kësaj mëshire u është dhuruar besimtarëve. **"...Vërtet, mëshira e Allahut**

është afër punëmireve." (7: 56) Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) ka thënë: *"Kur Allahu i krijoi krijesat, Ai shkroi në Librin e Tij dhe Ai e shkroi për Vetën dhe ajo është vënë në Arsh: 'Vërtet, Mëshira Ime e tejkalon zemërimin Tim.'"* (Bukhariu). El - Ueduud është term i ngjashëm, që do të thotë Dashuri. Allahu është shumë afër njerëzve të devotshëm. Ai i mbush zemrat e tyre me dashuri për Të. Ai i do ata dhe u përgjigjet lutjeve të tyre. **"O ju që keni besuar! Nëse ndokush prej jush braktis besimin e vet, dijeni se Allahu do të sjellë njerëz, që i do dhe që e duan Atë."** (5:54) **"Allahu është i kënaqur me ata dhe ata janë të kënaqur me Të. Kjo është (dhurata) për ata që e kanë frikë Zotin e tyre."** (98:9)

Allahu është, gjithashtu, el - Hâkim (Gjykatësi) dhe el - Âdil (i Drejti). Ai gjykon midis krijesave të Tij në këtë botë

dhe në Botën Tjetër me drejtësinë dhe me paanësinë më të madhe. Ai nuk e shtyp askënd as sa grima më e vogël e as nuk e ndëshkon askënd më shumë se ç'e meriton për gjynahun e tij. Me Allahun u rikthehen të drejtat njerëzve, sidomos atyre që kanë vuajtur për hir të Tij. Allahu është Al - Ghafuur (Falësi) dhe Al - Ghaffaar (Gjithëfalësi). Ai është njohur dhe do të njihet gjithmonë për faljen e Tij ndaj robve të Tij. Gjithkush ka nevojë për Faljen e Tij, sepse gjithkush ka nevojë për Mëshirën dhe Bujarinë e Tij. Allahu thotë: **“Vërtet, Unë jam Falës për atë që pendohet, beson e bën vepra të mira dhe pastaj qëndron në rrugë të drejtë.”** (20:82). Ka edhe shumë Emra të tjerë dhe shumë Attribute të tjera të Allahut, por këto do të ishin për një shkrim tjetër.

Të mirat që kemi kur e njohim Allahun

Ka shumë të mira kur njeriu përpiqet ta njohë Allahun. Sa më shumë që njeriu të dijë për Allahun, aq më shumë do ta dojë Allahun, do ta ketë frikë Allahun dhe do të shpresojë tek Allahu. Sa më shumë që njeriu të dojë ta kënaqë Allahun, aq më shumë Allahu do të jetë i kënaqur me të. Në qoftë se njeriu e kupton se Allahu është i Mëshirshëm dhe Mëshirëplotë, atëherë shtohen shpresat e tij tek Allahu dhe besimtari nuk dëshpërohet asnjëherë. Kur e njeh dashurinë e Allahut për robtë e Tij, shtohet dashuria për Allahun. Kjo dashuri vjen kur mediton për të mirat që Allahu i ka dhënë besimtarit në këtë jetë dhe në Jetën Tjetër. Kur e di që Allahu është Gjykatësi dhe i Drejti, ke frikë nga Allahu dhe nga ndëshkimet që Ai jep për ata që nuk i binden Atij. Kur ti e di se Allahu shikon gjithçka që bën, je gjithmonë i kujdesshëm dhe i vëmendshëm në veprimet e tua. Kur e

njuh faljen e Allahut, kthehesh tek Allahu dhe pendohesh sa herë që gabon.

Njohja e Emrave dhe e Atributeve të Allahut është e rëndësishme për ta forcuar besimin (imanin). Sa më shumë që një njeri të jetë i vetëdijshëm për Qenien e Allahut, aq më shumë i shtohet besimi. Sheikh Abd al - Rahman ibn Sa'di ka thënë: *“Njohja e Emrave më të Bukur dhe besimi në ta përfshin tre tipa të Teuhidit: Teuhid ar - Rububijah, Teuhid al - Uluhiyah dhe Teuhid al - Esmaa ue Sifaat. Këta tre tipa Teuhidi formojnë thelbin e besimit dhe kjo dije është baza e besimit dhe qëllimi i besimit. Sa më shumë që një njeri të mësojë për Emrat dhe për Atributet e Allahut, aq më shumë shtohet besimi i tij dhe aq më e fortë bëhet bindja e tij.”* (Sheikh Abd al - Rahman ibn Sa'di, www.islamqa.com). Një arsye kryesore është se nëpërmjet kësaj njohjeje njeriu arrin ta kuptojë Atë që po adhuron. Kështu bëhet më real dhe më pak abstrakt koncepti se njeriu adhuron një Qenie, të Cilën e njeh me të vërtetë dhe e ndien fare afër. Kjo ndihmon, gjithashtu, që të parandalohet dikush, që të mos bëjë adhurime të tjera përveç adhurimit për Allahun dhe ta kuptojë se kushdo tjetër dhe gjithçka tjetër është pa fuqi, krahasuar me Krijuesin dhe Zanafillësin. Në këtë mënyrë, besimi i njeriut bëhet më i qëndrueshëm në të gjitha aspektet e Teuhidit. Në këtë mënyrë, ngrihet themeli për një besim të drejtë në Allahun dhe për zbatimin siç duhet të veprimeve adhuruese.

Allahu është Ai që ia ka dhënë Mesazhin njerëzimit. Prandaj njeriu ka nevojë ta njohë Allahun, që ta vlerësojë dhe ta kuptojë Mesazhin. Ne duhet të përpiqemi t'i njohim Atributet e Allahut duke ndjekur shembullin e Profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!), i cili ka dhënë modelin për ata që duan të jenë afër Allahut. Në analizë të fundit, kur të arrijmë ta njohim Allahun, në thelb, ne përmbushim qëllimin për të cilin jemi krijuar. Allahu i

ka krijuar krijesat e Tij që ta njohin Atë, ta adhurojnë Atë dhe të afrohen tek Ai. Kjo është ajo që kërkohet nga të gjitha krijesat. Kjo është ajo që u kërkohet të bëjnë. Në qoftë se një njeri e shpërfill këtë, ai shpërfill atë për të cilën është krijuar.

Kur ne e përmbushim qëllimin për të cilin jemi krijuar, marrim shpërblime më të mëdha nga Allahu. Allahu thotë: **“Me të vërtetë, për myslimanët dhe myslimanet, për besimtarët dhe besimtare, për të bindurit ndaj Allahut dhe të bindurat ndaj Allahut, për të drejtët (të singertët) dhe të drejtat (të singertat), për durimtarët dhe durimtare, për të përlulurit dhe të përlulurat, për mirëbërësit dhe mirëbërëset, për agjëruesit dhe agjërueset, për ruajtësit e nderit dhe ruajtëset e nderit, për përmendësit dhe përmendëset e Allahut, pra, për të gjithë këta e për të gjitha këto Allahu ka përgatitur falje dhe shpërblim të madh.”** (33:35) Allahu thotë, gjithashtu: **“Përmende Zotin tënd me vete, i përlulur dhe me frikë - jo me zë të lartë, në mëngjes dhe në mbrëmje dhe mos u bëj nga ata që nuk i kushtojnë vëmendje!”** (7:205) Dhe: **“Dhe përmendeni shumë Allahun, në mënyrë që të shpëtoni !”** (62:10) Që të kesh sukses dhe të shpëtosh në Islam, do të thotë që të kesh një nivel të tillë përkushtimi (*takua*), që të kesh qetësi dhe përvuajtësi gjatë gjithë jetës. Kjo është qetësia që mund të arrihet vetëm duke iu nënshtruar Allahut në Islam. Shpërblime edhe më të mëdha do të vijnë në Jetën Tjetër. Kështu, Allahu na ka udhëzuar ta njohim Atë dhe ta adhurojmë Atë jo për të Mirën e Tij, por vetëm për të mirën tonë. Allahu nuk ka nevojë që ne ta adhurojmë; ne kemi nevojë ta adhurojmë Allahun, për të përmbushur qëllimin e krijimit tonë dhe për të qenë të suksesshëm e për të shpëtuar në këtë jetë e në Jetën Tjetër.

Duke përfunduar, themi se është e rëndësishme ta

njohim Allahun dhe Atributet e Tij, në mënyrë që mund ta adhurojmë Atë siç duhet dhe të afrohemi tek Ai. Ne e njohim Allahun nëpërmjet Fitras, me të cilën ne jemi lindur; nëpërmjet Shpalljes që Ai na ka dhënë dhe nëpërmjet krijimit, që është përkujtimi i Tij. Duke medituuar për natyrën përreth nesh dhe për ajetet e Librit të Shenjtë e Synetin, ne mund të arrijmë ta njohim Allahun. Atëherë, do ta kuptojmë se Allahu është Një dhe vetëm Një Zot. Atëherë, do ta kuptojmë se Allahu është Një dhe vetëm Një Zot në adhurim. Atëherë, do ta kuptojmë se Allahu është Një dhe vetëm Një Zot në Emrat dhe në Atributet e Tij. Nëpërmjet Emrave dhe Attributeve të Tij ne përnderojmë Fuqinë e Tij, Dijen e Tij, Dashurinë e Tij, Drejtësinë e Tij, Mëshirën e Tij, Faljen e Tij. Kur i bindemi Allahut dhe e adhurojmë Allahun, ne e përmbushim qëllimin e krijimit tonë dhe e përsosim rolin tonë si rob të vërtetë të një Krijuesi. Kur i bindemi Allahut dhe e adhurojmë Allahun, arrijmë paqen dhe lumturinë, për të cilën përpiqen të gjithë njerëzit. Është paqe dhe lumturi që mund të arrihet vetëm me bindje të çiltër ndaj Allahut.

TA DUASH ZOTIN SIPAS ISLAMIT

Abstrakt

Rrënjët e besimit islam janë në besimin në Allahun. Allahu sillet me krijesën e Tij me dashuri dhe urdhëron dashuri dhe dhembshuri për të gjithë besimtarët e vërtetë. "Në të vërtetë, atyre që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, i Gjithëmëshirshmi do t'u dhurojë dashuri." (19:96) "Thuaju (o Muhamed): 'Nëse ju e doni Allahun, atëherë më ndiqni mua, që Allahu do t'ju dojë dhe t'ju falë gjynahet! Allahu është Falës i Madh dhe Mëshirëplotë.'" (3:31)

Rrënjët e besimit islam janë në besimin në Allahun. Allahu sillet me krijesën e Tij me dashuri dhe urdhëron dashuri dhe dhembshuri për të gjithë besimtarët e vërtetë.

a) Ta duash Zotin

Në Kur'an thuhet: **"Asnjë vizion i njeriut nuk mund ta përfshijë Atë, kurse Ai i përfshin të gjitha vizionet njerëzore."** (6:103)

Kjo do të thotë se Ai është Një dhe i Vetëm përtej kohës dhe hapësirës. Ne nuk mund ta arrijmë realitetin e Tij me perceptime nga vetja. Allahu është i Plotfuqishëm. **"Ne**

jemi më pranë tij se damari i qafës së vet.” (50:16) “Ai është i Ditur për atë që mbani në zemra.” (57:6; 64:4; 67:13)
Për këtë arsye, myslimanët duhet: **“Ta duan Allahun më shumë se gjithkush e gjithçka.” (2:165)** Emrat e Tij janë emrat më të bukur. (7:180; 17:110, 20:8)

Në Kur'an, në ajetin e dritës **“Allahu është Drita e qiejve dhe e Tokës...” (24:35)** dhe në ajetin e Arshit **“Ai është Allahu, përveç të Cilit nuk ka Zot tjetër (të denjë për adhurim), Njohësi i së dukshmes dhe i së padukshmes, Ai është i Gjithëmëshirshmi, Mëshirëploti! Ai është Allahu, përveç të Cilit nuk ka Zot tjetër (të denjë për adhurim). Ai është Sunduesi, i Shenjti (i pastër nga çdo e metë), Paqëdhënësi, Dhënësi i sigurisë, Mbikëqyrësi mbi gjithçka, i Plotfuqishmi, Imponuesi, Madhështori. Qoftë i lartësuar Allahu mbi gjithçka që ia shoqërojnë Atij (në adhurim)!” (59:22-24),** Allahu na ka dhënë një vetëpërshtetësi. Atëherë, a nuk jemi ne më afër sekretit, kur Allahu identifikohet me dritën e qiejve e të Tokës? Ta duash Allahun me çiltërsi është detyrë për myslimanët, sepse ata janë të vetëdijshëm që Allahu është i Pafundëm në mirësinë e Tij: **“...Ajo është mirësia e Allahut, që Ai ia jep kujt të dojë; e Allahu ka mirësi të pafund.” (57:21)** dhe Mëshira e Tij mbulon çdo gjë: **“Allahu tha: ‘Unë godas me dënimin Tim kë të dua, ndërsa Mëshira Imë përfshin çdo gjë. Atë do t’ua jap atyre që ruhen nga gjynahet e japin zeqatin, atyre që u besojnë shpalljeve Tona’.” (7:156)**

b) Ta duash njeriun

Ajetet për vëllazërinë në Kur'an kanë të bëjnë me marrëdhëniet ndërmjet myslimanëve (3:103, 9:11, 48:29, 49:10). Në këtë mënyrë, Kur `ani e bën të qartë se Mesazhi

i drejtohet gjithë njerëzimit (20:55, 40:64, 103, 114). Shih dhe: “**O njerëz**” ose “**O bijtë e Ademit**” (2:169; 4:170, 174, 7:26, 31, 35; 10:23, 57, 104, 108; 22:5; 31:33; 35:5, 15; 49:13; 53: 3). Kur’ani është mësim i qartë për gjithë njerëzimin (3:138). Myslimanët nxiten për të bërë mirë për fqinjët e tyre (4:36), tregojnë mirësi edhe butësi për jobesimtarët (60:8), shpenzojnë për të tjerët e bëjnë bamirësi (3:92; 4:114). Ata janë të drejtë në të gjitha punët (4:58; 5:8, 42; 7:29; 16:90; 68:34). Kjo do të thotë se Islami ka përjashtuar çdo padrejtësi, në nivel botëror, se Islami urdhëron drejtësinë në botë.

c) Zoti e do krijesën e Tij

Në Kur’an na është thënë se Allahu është i Vetëmjaftueshëm: “**Allahu është i Vetëmjaftueshëm dhe i Denjë për çdo lavd.**” (64:6) Zoti e do krijesën e Tij. Kë do Allahu? Allahu do ata që:

- * zbatojnë urdhërimet në të mirë (3:31, 148, 5:93);
- * janë durimtarë në vështirësi (3:146);
- * i besojnë Atij (3:159);
- * janë të ndërgjegjshëm për Të (9:7);
- * janë pastruar (9:108);
- * kanë besuar dhe bënë vepra të mira (19:96);
- * veprojnë me drejtësi (60:8).

Në të gjitha këto raste, thënia “Allahu i do...” duhet të kuptohet: *Allahu i miraton, është i kënaqur me ose i shikon pozitivisht* ata që veprojnë siç përshkruhet. Ka ajete, ku Allahu nuk flet për dashuri. Kjo do të thotë se Allahu nuk i do:

- * jobesimtarët (3:32);
- * shkelësit (5:87; 7:55);
- * prishësit (7:31);
- * tradhtarët (8:58).

“Në të vërtetë, atyre që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, i Gjithëmëshirshmi do t’u dhurojë dashuri.” (19:96)

“Thuaju (o Muhamed): ‘Nëse ju e doni Allahun, atëherë më ndiqni mua, që Allahu do t’ju dojë dhe t’jua falë gjynahet! Allahu është Falës i Madh dhe Mëshirëplotë.’” (3:31)

“O besimtarë! Nëse ndokush prej jush braktis besimin e vet, dijeni se Allahu do të sjellë njerëz, që i do dhe që e duan; të përulur me besimtarët dhe të ashpër me femohuesit; që luftojnë në rrugën e Allahut dhe nuk i tremben qortimit të asnjë qortuesi. Kjo është mirësia e Allahut, të cilën Ai ia jep kujt të dojë. Allahu është Bujar i madh dhe i Gjithëditur.” (5:54)

SHKËMBI NGA I CILI DOLI DEVEJA

Abstrakt

Themudi është një ndër popujt e zhdukur. Të dhënat që jep Kur'ani për këtë popull, tregojnë se kishte mjeshtëri në gdhendjen e gurit dhe Allahu i kishte dhënë shumë begati e bënte një jetë shumë të mirë. Kur Allahu dërgoi një Profet nga gjiri i Tij, e përqeshën, e tallën dhe e sulmuan me fjalë të ndyra. Kur Profeti i tyre i madh ngulmoi t'u mësonte njerëzve fjalët e Zotit, ata i vunë kusht: Do të besonin, në qoftë se ai do t'u nxirrte atyre një deve nga shkëmbi i madh. Librat me komentime për Kur'anin e shenjtë thonë se deveja që Zoti ia dërgoi popullit të profetit Salih, doli nga shkëmbi i madh. Shkëmbi qëndron i izoluar në vendin ku ai popull jetonte.

Themudi, një ndër popujt e zhdukur, banonte në një luginë rreth 200 metra mbi nivelin e detit, rrethuar me male të larta 1200 metra. Të dhënat që jep Kur'ani për këtë popull, tregojnë se kishte mjeshtëri në gdhendjen e gurit dhe Allahu i kishte dhënë shumë begati e bënte një jetë shumë të mirë. Kur Allahu dërgoi një Profet nga gjiri i Tij, e përqeshën, e tallën dhe e sulmuan me fjalë të ndyra. Kur Profeti i tyre i madh ngulmoi t'u mësonte njerëzve fjalët e Zotit, ata i vunë kusht: Do të besonin, në qoftë se ai do t'u nxirrte atyre një deve nga shkëmbi i madh. Librat me komentime për Kur'anin e Shenjtë thonë se deveja që Zoti

ia dërgoi popullit të profetit Salih, doli nga shkëmbi i madh. Shkëmbi qëndron i izoluar në vendin ku ai popull jetonte.

Komentuesit e Kur'anit të Shenjtë thonë se profeti Salih erdhi te populli i tij për ta qortuar e për ta bërë të besonte dhe e paralajmëroi për pasojat e mosbesimit të tyre. Njerëzit i kërkuan Profetit një argument për ta besuar dhe i treguan me gisht shkëmbin e madh e i thanë: "E shikon atë shkëmbin e madh? Ne duam që ju të nxirrni një deve me mëzin që ka në bark." Ata i vunë shumë kushte për devenë. Profeti tha: "Çfarë do të bëni në qoftë se Zoti jua jep argumentet e Tij? A do të besoni?" "Po, do të besojmë", - thanë ata. Atëherë, Profeti iu lut Zotit dhe Zoti iu përgjigj lutjes së tij dhe një deve e madhe doli nga shkëmbi. Ajo ishte pikërisht ashtu siç e kërkuan ata. Kur e panë mrekullinë, disa besuan, kurse disa nuk besuan.

Ndonjë lexues mund të pyesë: Si e kanë dhënë komentuesit në librat e tyre informacionin për devenë, përshkrimin e shkëmbit e madje, edhe njerëzit që komplotonin për ta mbytur atë?

Tregohet se Profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) u dha shokëve të tij shumë të dhëna për atë popull dhe për zhdukjen e tij. Profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) e shokët e tij kaluan pranë Al - Haxherit, vendit ku kishte jetuar profeti Salih dhe populli i tij, kur po ktheheshin nga lufta e Tebukut. Gabr tregon se kur Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) kaloi nga Al - Haxheri, tha: "O njerëz! Mos kërkoni argumente, siç kërkuan themudët!" Al - Bukhariu tregon se biri i Umerit ka thënë se Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) kaloi nga vendi ku kishin jetuar themudët dhe i urdhëroi njerëzit të mos pinin ujë nga pusi i tyre (themudëve). Njerëzit thanë: "Ne tashmë e kemi bërë brumë miellin." Atëherë, Profeti (Paqja dhe

bekimet e Allahut qofshin mbi të!) urdhëroi ta derdhnin ujin që kishin marrë dhe të pinin ujë aty ku kishte pirë deveja. Sa për miellin që e patën bërë brumë, Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) u tha t'ua jepnin kafshëve. Ne mund të arrijmë në përfundimin se Profeti duhet ta ketë përcaktuar shkëmbin nga doli deveja, sepse ai përcaktoi shpellën ku futej deveja dhe burimin ku pinte ujë ajo. Profeti duhet t'ua ketë dhënë të gjithë informacionin që komentuesit e Kur'anit të Shenjtë e japin në librat e tyre, pa ia atribuar Profetit (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!).

Po të krahasojmë tiparet e shkëmbit që përmenden në librat që komentojnë Kur'anin me shkëmbinjtë që ekzistojnë, do të vëmë re: Është një shkëmb i stërmadh, i mbuluar me të zezë në një vend të izoluar në pjesën e sipërme të luginës, djathtas. Shkëmbi është kaq i madh, sa duket sa një mal. Ai ka një pamje të habitshme dhe kjo bën të besosh se njerëzit e atëhershëm adhuronin idhujt përreth tij. Pjesa më e gjatë e tij është 1500 metra; pjesa më e gjerë është 700 metra; kodra më e lartë në luginë është 100 metra. Ne do të japim shumë të dhëna për të vërtetuar se ky shkëmb është ai nga i cili doli deveja.

Shkëmbi quhet Al - Kataba, që mund të përkthehet "shkrimi". Në gjuhën arabe, "al kataba" është pjesore e tanishme. Ai ka trajtën e pëllëmbës së dorës dhe duken ca si gishtërinj që dalin nga shkëmbi. Sot, njerëzit e quajnë këtë shkëmb "mali Al - Huar", që do të thotë "mëzi i devesë". Rëndësia e këtij emri qëndron në faktin se mëzi i devesë erdhi tek e ëma pasi ajo kishte turfulluar tri herë, çka do të thotë se fatkeqësia do t'u vinte pas tri ditësh.

Nga hadithi që thotë se "guri lëvizi, pastaj u ça copë - copë për të dalë deveja", mund të japim provën e dytë: Shkëmbi ka një fundosje në skajet e tij. Njëra nga këto fundosje është

80 metra. Kjo do të thotë se sigurisht dalja e devesë duhet ta ketë shkaktuar këtë keqformim të shkëmbit: Qoshet e shkëmbit u vithisën që të dilte deveja. Ka vetëm dy shkëmbinj që japin shenjë e fundosjes; ata janë afër njëri - tjetrit. Kjo është provë se deveja doli nga shkëmbi.

Prova e tretë: Është një krater i zi vullkanik që ka trajtën e devesë ulur. Gjatësia e kraterit është rreth 50 metra dhe gjerësia rreth 20 metra. Ekzistenca e kraterit shtron shumë pyetje për gjeologët. Megjithëse shkëmbi është i madh, ai nuk ka shenja të një shpërthimi vullkanik, sepse, po të kishte ndodhur vullkan në të, ai do të ishte shkërmoqur. Një çështje tjetër është: Përvijimi i kraterit është i dukshëm dhe ka formë gjeometrike, e cila është e ndryshme nga format e zakonshme të vullkaneve. Edhe një çështje tjetër e rëndësishme: Nuk ka gjurmë llave. Kjo do të thotë që shpërthimi ka ndodhur për një kohë të shkurtër dhe forca e shpërthimit ka qenë kaq e madhe, sa lënda e shpërthyer ra në zonën përreth.

Tani le të shikojmë ajetet e mëposhtme të Kur'anit të shenjtë, për të kuptuar dënimin që i dha Zoti popullit të Salihut, pasi e mbytën devenë. Ato janë edhe përgjigje për pyetjet e mësipërme: **“O populli im! Kjo është deveja e Allahut, shenjë e qartë për ju. Prandaj lëreni të kullosë në tokën e Allahut dhe mos i bëni ndonjë të keqe, se ju godet ndëshkimi menjëherë!”** (11:64) **“O populli im! Kjo është deveja e Allahut, shenjë e qartë për ju. Prandaj lëreni të kullosë në tokën e Allahut dhe mos i bëni ndonjë të keqe, se ju godet ndëshkimi menjëherë!”** (11:65) **“Por ata e therën dhe ai tha: ‘Jetoni në shtëpitë tuaja edhe tri ditë! Ky është premtimi i vërtetë.’”** (surja 11:66) **“Kurse ata që bënë të keqja, i kaploi një zë i tmerrshëm dhe në shtëpitë e tyre u gdhinë të vdekur e të palëvizshëm.”** (11:67) **“Sikur nuk kishin jetuar kurrë në to. Me të vërtetë, fisi Themud**

mohoi Zotin e tij. Qoftë larguar (nga mëshira e Zotit) fisi Themud!" (11:68) Dhe: "Kështu, ata e therën devenë pa e përfillur urdhrin e Zotit të tyre dhe thanë: 'O Salih, sillna atë që na ke premtuar, nëse je, vërtet i dërguar!'" (7:77) "Për këtë arsye ata i goditi një tërmet i rëndë në mëngjes dhe mbetën të vdekur në shtëpitë e tyre." (7:78) "Ai u largua prej tyre dhe tha: 'O populli im! Unë jua solla mesazhin e Zotit tim dhe ju këshillova, por ju nuk i donit ata që këshillojnë.'" (7:79)

Ibn Kethiir, komentuesi i njohur i Kur'anit, thotë për këtë ngjarje kështu: *"Të ejnten, dita e parë e pritjes së ndëshkimit nga Zoti, fytyrat e tyre u zverdhën - ashtu siç pati thënë profeti Salih; të premtën, fytyrat e tyre u skuqën; të shtunën, fytyrat e tyre u nxinë; të dielën, do të prisnin zemërimin e Zotit. Ata nuk e dinin çfarë do t'i godiste. Nuk e dinin, gjithashtu se nga do t'u vinte dënimi."*

Kështu, të dielën, një shpërthim nga qielli dhe një tërmet i goditi të gjithë dhe ata vdiqën njëherësh.

Siç dihet, shpërthimet vullkanike paraprihen gjithmonë nga tërmetet. Pikërisht kështu ka ndodhur edhe në atë vend: Është dridhur toka fuqishëm dhe pastaj ka shpërthyer vullkani në tri pika. Këto tri pika janë kodrat e dy maleve në perëndim të qytetit dhe shkëmbi nga doli deveja. Siç u përmend më parë, mungesa e llavës vullkanike nënvizon faktin se ajo ka shpërthyer pa pritje, menjëherë dhe fuqishëm dhe zurma e shpërthimit vullkanik ka bërë që të gjithë njerëzit të vdisnin menjëherë. Ky lloj vullkani quhet vullkan me spërkatje. Në këtë lloj vullkani, lënda që del, përbëhet gjithmonë nga avulli i ujit dhe dioksidi i karbonit. Anët e ngritura të vullkanit janë të dukshme. Krateri në malin 1500 metra në perëndim të shkëmbit ka tiparet e kraterit vullkanik. Kjo provon se edhe shpërthimi, edhe vullkani kanë ndodhur njëherësh. Kjo provon, gjithashtu se

trysnia e gazit ka qenë kaq e lartë, sa edhe shpërthimi, edhe vullkani kanë ndodhur në tri zona të afërta, vetëm pak kilometra larg. Ekzistenca e vullkanit në këtë mal, nga i cili ka dalë deveja, është, vërtet mahnitës sepse vullkani i madh në malin tjetër mund ta kishte parandaluar shpërthimin e vullkanit në shkëmb. Por Zoti donte t’u tregonte njerëzve mrekullitë e Tij: Vullkani ka shpërthyer në të njëjtin vend nga doli deveja; dalja e devesë duhet ta ketë dobësuar koren e tokës dhe kjo ka shkaktuar daljen e shpejtë të gazit, të shoqëruar me zhurmën e shpërthimit, të cilën njerëzit nuk mund ta duronin. Allahu thotë: “ **Ne dërguam mbi ta një ulërimë të vetme e ata u bënë si sana e copëtuar në pleme.**” (Sure “Kamer”, ajeti 31)

ÇËSHTJE TË MORALIT SIPAS KUR'ANIT

Abstrakt

Për të arritur lumturinë, çdo njeri ndjek një rrugë, një shembull dhe një program.

Për besimtarët programi më i mirë dhe i përkryer, është ai që gjendet në Kur'anin e shenjtë dhe në hadithet e profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!). Të gjitha fjalët e profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) janë dritë dhe shërim. Veçojmë në këtë shkrim dy hytbet e tij të mrekullueshme. Njëra është hytbia e mbajtur në Haxhin e Lamtumirës dhe tjetra, në prag të ardhjes së muajit të shenjtë të Ramazanit. Të dyja këto hytbe janë një rezolutë e shkëlqyer për të drejtat e njeriut, ku përmenden: pendimi tek Allahu i Madhëruar, agjërimi i vërtetë, programi i adhurimeve dhe programi shoqëror.

I. Mbështetja tek Allahu

Mbështetja tek Allahu është prej virtyteve të larta morale. Kështu, njeriu arrin të jetë më afër Allahut. Të mbështetesh tek Allahu do të thotë t'i lësh çështjet në dorën e Allahut dhe në mirësinë e Tij. Fjala *teuekel* (mbështetje) vjen nga fjala *el uikaletu* që do të thotë "zgjedhje e sipërmarrësit dhe

mbështetja tek ai për lehtësimin e punëve". Në Kur'anin e shenjtë, në hadithet e Profetit (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!), në historinë e profetëve, në librat e dijetarëve rreth moralit etj. flitet shumë për "teuekulin". Më poshtë po japim ajete nga Kur'ani për "teuekulin":

"Tregoju atyre historinë e Nuhut, kur i tha popullit të vet: "O populli im, nëse për ju është e rëndë prania ime midis jush dhe që t'ju përkujtoj shenjat e Allahut, (dijeni se) unë jam mbështetur vetëm tek Allahu! Prandaj, bashkë me idhujt tuaj, vendosni si do të veproni dhe vendimi juaj le të mos fshihet! Zbatoheni kundër meje e mos më jepni kohë."¹

"Unë mbështetem tek Allahu, Zoti im dhe Zoti juaj. S'ka asnjë gjallesë që të mos jetë nën pushtetin e Tij. Me të vërtetë, Zoti im, është në rrugë të drejtë."²

"O Zoti ynë, unë kam vendosur disa nga pasardhësit e mi, në një luginë që nuk mbillet, afër Shtëpisë Sate të Shenjtë, që të falin namazin. Prandaj, bëj që zemrat e njerëzve të ndiejnë dashamirësi për ata dhe jepu fruta, me qëllim që ata të të falënderojnë."³

"...Unë dëshiroj vetëm të përmirësoj atë që mundem. Ndërsa suktesi im varet vetëm nga Allahu. Tek Ai mbështetem dhe Atij i drejtohem."⁴

"O djemtë e mi, mos hyni nga e njëjta portë (e qytetit), por nga porta të ndryshme. Unë nuk mund të largoj prej

-
1	Sure "Junus", ajeti 71.
2	Sure "Hud", ajeti 56.
3	Sure "Ibrahim", ajeti 37.
4	Sure "Hud", ajeti 88.

jush asgjë nga (ajo që ju ka caktuar) Allahu. Sepse pushteti i përket vetëm Allahut. Tek Ai mbështetem unë dhe tek Ai le të mbështeten ata që dëshirojnë të jenë të mbështetur (tek Allahu)!”⁵

“Musai tha: ‘O populli im! Nëse besoni Allahun, mbështetuni tek Ai, nëse jeni myslimanë!’ Ata thanë: ‘Ne jemi mbështetur tek Allahu. O Zoti ynë, mos na bëj sprovë për popullin keqbërës (duke i lënë të na shkatërrojnë)!’”⁶

“Dhe kur u përballën me Xhalutin dhe ushtrinë e tij, thanë: ‘Zoti ynë! Na pajis me durim, na forco këmbët tona dhe na ndihmo kundër këtij populli jobesimtar!’”⁷

“Nëse ata largohen (nga e vërteta), thuaj: ‘Më mjafton Allahu, s’ka zot tjetër përveç Tij. Unë mbështetem tek Ai që është Zot i Fronit të Madh.’”⁸

“E përse të mos mbështetemi tek Allahu, kur Ai tashmë na ka treguar rrugën e drejtë, në të cilën po ecim? Ne do t’i durojmë përndjekjet tuaja e ata që besojnë, le të shpresojnë vetëm tek Allahu!”⁹

“...Allahu i mjafton kujtdo që mbështetet tek Ai. Allahu e përmbush me siguri vendimin e Tij dhe për çdo gjë Ai ka caktuar masë.”¹⁰

5 Sure “Jusuf”, ajeti 67.

6 Sure “Junus”, ajetet 84-85.

7 Sure “Bekare”, ajeti 250.

8 Sure “Teube”, ajeti 125.

9 Sure “Ibrahim”, ajeti 12.

10 Sure “Talak”, ajeti 3.

II. Frika nga Allahu

Allahu ka krijuar te njeriu ndjenjën e frikës. Këtë e lexojmë edhe në Kur'anin e shenjtë: **“Vërtet që njeriu është krijuar i frikësuar. Kur atë e godet e keqja, ai demoralizohet.”**¹¹ Sipas këtyre dy ajeteve të gjithë njerëzit e kanë ndjenjën e frikës. Frika është një gjendje psikologjike dhe trupore që e pushton njeriun kur ndodh një e keqe. Ajo është e kundërta e sigurisë. Kjo fjalë përdoret për çështjet e kësaj jete. Mirëpo ka edhe një lloj frike tjetër. Ajo është frika nga Allahu. Këtë frikë e kanë vetëm besimtarët.

Besimtarët e vërtetë i frikësohen vetëm Allahut të Madhëruar, kurse jobesimtarët i frikësohen çdo gjëje që është e fortë dhe e fuqishme mbi këtë Tokë.

Vërtet, frika ndaj Allahut, në fshehtësi dhe haptazi, është prej cilësive të besimtarëve të vërtetë. Për këtë Allahu i Madhëruar në Kur'an thotë: **“...Ju mos iu frikësoni atyre, por frikësohuni prej Meje, nëse jeni besimtarë.”**¹² Dhe: **“Me të vërtetë, ata që dridhen nga frika e Zotit të tyre, që besojnë në shpalljet e Zotit të tyre, që nuk i shoqërojnë asgjë (në adhurim) Zotit të tyre, dhe që, kur japin atë që japin, zemrat e tyre i kanë plot frikë, ngaqë do të kthehen te Zoti i tyre.”**¹³

Po të mos jetë kjo veti te njeriu, ai kurrë nuk pendohet dhe nuk nënshtrohet përpara Krijuesit të tij. Frika është shkak i lumturisë së njeriut në këtë jetë dhe në Jetën Tjetër.

Fjala “khauf” (frikë) përmendet në 124 vende në Kur'anin e shenjtë. Në 87 vende përmendet në trajtë foljeje, si: **“...Unë i**

11 Sure “Mearixh”, ajetet 19-20.

12 Sure Ali Imran”, ajeti 175.

13 Sure “Mu’minun”, ajetet 57- 60.

frikësohem Allahun, Zotit të gjithësisë.”¹⁴ Dhe në 37 vende përmendet në trajtë emri: **“Kur t’ju vijë udhërrëfimi Ynë, ata që do t’i përmbahen atij, nuk do të kenë frikë dhe nuk do të dëshpërohen.”¹⁵** Në Kur’anin e shenjtë përmendet 46 herë edhe fjala “khashjetun”, e cila ka kuptimin e frikës dhe të ndruajtjes.

Frika e vërtetë duhet të jetë vetëm nga Allahu, siç thotë ajeti 40 i sures “Bekare”: **“...Vetëm prej Meje duhet të frikësoheni.”**

Frika nga Allahu është një pemë e begatë, e cila nëse forcohet në zemër, degët e saj do të përhapen në të gjitha gjymtyrët dhe për çdo kohë do ta japë frutën e saj, me lejen e Zotit të saj dhe kjo frutë është vepra e mirë, fjala e mirë dhe sjellja e mirë.

Frika nga Allahu nuk të lë të bësh gjynahe dhe gabime. Ajo të zgjon ndërgjegjen, të zbut zemrën dhe të mbron nga egoja.

Në shumë vende në Kur’anin e shenjtë, fjala “khaufun” (frikë) shoqërohet me pjesëzën “la”, që ka kuptimin “mos” ose “nuk”, si: **“...Mos u frikëso, sepse ke shpëtuar prej një populli keqbërës!”¹⁶** Dhe: **“...Nuk frikësohet nga padrejtësia, as nga pakësimi i asaj që i përket.”¹⁷**

Frika nga Allahu është ajo që i nxit njerëzit për çiltërsi në veprat e tyre. Janë vepra që nuk kërkojnë asnjë shpërblim nga njerëzit por vetëm nga Allahu. Për këtë në Kur’an thuhet: **“Ne ju ushqejmë vetëm për hir të Zotit. Për këtë, nuk duam shpërblim e as falënderim. Ne i frikësohemi Zotit tonë në një Ditë të ashpër, që do t’i bëjë fytyrat të**

14 Sure “Maide”, ajeti 28.

15 Sure “Bekare”, ajeti 38.

16 Sure “Kasas”, ajeti 25.

17 Sure “Ta Ha”, ajeti 112

jenë të vrenjtura.”¹⁸

Frika nga Allahu është dashuri për Allahun. Frika nga Allahu është njohje e Allahut. Sa më shumë të shtohet njohja e Allahut te njeriu, aq më shumë afrohet ai tek Allahu dhe aq më shumë njihet ai me atributet e Allahut.

III. Trimëria dhe frika

Prej moraleve të këqija është edhe ndjenja e frikës (është fjala për frikën e papërligjur). Ajo e poshtëron njeriun dhe e shkatërron. Ajo ia harxhon fuqitë dhe e çon tek armiku. E kundërt me këtë veti të keqe morale është trimëria, guximi dhe shpirtmadhësia. Ato janë çelësi i fitores, i suksesit dhe i krenarisë së njeriut.

Në Kur'an ka ajete që flasin për ndjenjën e frikës. Prej tyre duhet të nxjerrim mësimet dhe të kuptojmë ndikimet negative të saj.

Për trimërinë e profetit Ibrahim (Paqja qoftë mbi të!), në Kur'an thuhet:

“Në të vërtetë, Ne e udhëzuam Ibrahimin në rrugë të drejtë qysh më parë dhe e njihnim atë (se ishte i aftë për këtë gjë). Kur ai i tha të atit dhe popullit të tij: ‘Ç’janë këta idhuj, që ju po i adhuronit kaq shumë?’, ata thanë: ‘Baballarët tanë i adhuronin këta.’ (Ibrahimi) tha: ‘Me të vërtetë, ju dhe baballarët tuaj keni qenë në humbje të qartë.’ Ata thanë: ‘A po na sjell të Vërtetën apo je nga ata që tallen?’ Ai tha: ‘Jo, por Zoti juaj është Zoti i qiejve dhe i Tokës. Është Ai që i ka krijuar, ndërsa unë jam njëri prej atyre që e dëshmojnë këtë. (Betohem) për Allahun se do t’i flak

¹⁸ Sure “Insan”, ajetet 9-10.

idhujt tuaj, posa të largoheni ju.’ Dhe i bëri ata copë-copë, përveç idhullit të tyre më të madh, kështu që ata t’i drejtoheshin atij.”¹⁹

Për profetin Musa (Paqja qoftë mbi të!), në Kur’an lexojmë: “...O Musa, mos u frikëso! Në të vërtetë, të dërguarit e Mi nuk frikësohen në praninë Time.”²⁰

Për Talutin dhe ushtarët e tij në Kur’an thuhet:

“Kur Taluti u nis për luftë bashkë me ushtrinë, u tha atyre: ‘Allahu do t’ju provojë me një lumë. Kush pi ujë në të, nuk është ushtari im. Ndërsa kush nuk pi ujë në të ose kënaqet vetëm me një grusht ujë, është ushtari im.’ Por të gjithë pinë, përveç një pakice. Pasi ai me ata (ushtarë) që ishin besimtarë kaluan lumin, shumë prej tyre thanë: ‘Ne sot nuk kemi fuqi të luftojmë me Xhalutin dhe ushtrinë e tij’. Por ata që ishin të bindur se do të takoheshin me Allahun, thanë: ‘Sa herë, me ndihmën e Allahut, një ushtri e vogël ka ngadhënjyer mbi një ushtri të madhe! Allahu është me durimtarët’. Dhe kur u përballën me Xhalutin dhe ushtrinë e tij, thanë: ‘Zoti ynë! Na pajis me durim, na forco këmbët tona dhe na ndihmo kundër këtij populli jobesimtar!’”²¹

Për shokët e profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) dhe për besimtarët që e shoqëronin, lexojmë: “Dhe një grup prej tyre tha: ‘O banorët e Jethribit, s’ka qëndrim këtu për ju, prandaj kthehuni!’ Një grup tjetër nga ata kërkoi leje prej të Dërguarit, duke thënë: ‘Në të vërtetë, shtëpitë tona janë të pambrojtura’. Por ato nuk ishin të pambrojtura. Ata donin vetëm të iknin.”²²

19 Sure “Enbija”, ajetet 51-58.

20 Sure “Neml”, ajeti 10.

21 Sure “Bekare”, ajetet 249-250.

22 Sure “Ahzab”, ajeti 13.

Dhe: **“Kur besimtarët e vërtetë panë ushtrinë e aleatëve, thanë: ‘Kjo është ajo që na ka premtuar Allahu dhe i Dërguari i Tij. Sigurisht, premtimi i tyre u vërtetua.’ Kjo ua forcoi atyre besimin dhe përuljen.”**²³

Në një vend tjetër në Kur'an lexojmë: **“Thuaj: ‘Çfarë prisni për ne, përveçse njërës prej dy të mirave (fitores ose martirizimit)?’ Ndërsa ne po presim që Allahu t’ju godasë me dënim nga ana e Tij ose me duart tona. Pra, prisni se edhe ne me ju do të presim.”**²⁴

Për trimërinë e përkrahësve të profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) Allahu i Madhëruar thotë: **“(Shpërblim kanë edhe ata) të cilëve njerëzit (hipokritë) u thanë: ‘Shumë njerëz po mblidhen kundër jush, prandaj frikësohuni!’ E kjo gjë ua shtoi atyre besimin dhe thanë: ‘Neve na mjafton Allahu, Ai është mbrojtës i mrekullueshëm.”**²⁵

Dhe: **“Vetëm djalli i frikëson ithtarët e vet. Ju mos iu frikësoni atyre, por frikësohuni prej Meje, nëse jeni besimtarë!”**²⁶

Dhe: **“E të cilët kumtuan shpalljet e Allahut dhe i frikësoheshin Atij e askujt tjetër përveç Tij. Allahu mjafton si llogaritës.”**²⁷

23	Sure “Ahzab”, ajeti 22.
24	Sure “Teube”, ajeti 52.
25	Sure “Ali Imran, ajeti 173.
26	Sure “Ali Imran, ajeti 175.
27	Sure “Ahzab”, ajeti 39.

IV. Koprracia dhe bujaria

Në të shumtën e rasteve begatitë dhe mirësitë e Allahut për njeriun janë më të shumta se nevoja e tij. Kështu që ai mund t'u bëjë pjesë edhe të tjerëve nga këto mirësi dhe begati me qëllim që edhe të tjerët të përfitojnë prej mirësive të Krijuesit të gjithësisë. Mirëpo, disa njerëz për shkak të koprracisë dhe pangopësisë së tyre nuk u japin të tjerëve. Këta njerëz nuk e kanë dëshirën për të dhënë nga ato mirësi që u janë dhuruar. Kur'ani e qorton shumë koprracinë dhe u bën thirrje njerëzve që t'i shmangen kësaj cilësie të keqe dhe shkatërruese për të dyja jetët. Nëse i përsiatim ajetet e Kur'anit të shenjtë që flasin për bujarinë dhe koprracinë, do të arrijmë të kuptojmë më së miri dobritë e së parës dhe dëmet e së dytës.

Allahu i Madhëruar thotë: **“Me të vërtetë, Karuni ka qenë nga populli i Musait, por i shtypte ata. Ne i patëm dhënë atij aq thesare, saqë çelësat e tyre vështirë se do të mund t'i mbante një grup njerëzish të fuqishëm. Njerëzit e popullit të tij i thanë: “Mos u ngazëlle me pasurinë që ke, sepse Allahu nuk i do ata që ngazëllehen!” Por përpiqu me atë që të ka dhënë Allahu të fitosh Jetën e Botës së Ardhshme, duke mos harruar pjesën tënde në këtë botë! Bëju mirë të tjerëve, ashtu si të ka bërë mirë ty Allahu! Mos kërko ngatërresa në Tokë, sepse Allahu nuk i do ngatërrestarët!”**²⁸

“Ne i kemi vënë në provë ata (banorët e Mekës), ashtu siç i sprovuam të zotët e kopshtit, të cilët ishin betuar se në mëngjes do t'i vilnin frutat e nuk patën thënë “Në dashtë Zoti!” Kështu, kopshtin e goditi një fatkeqësi nga Zoti yt,

ndërkohë që ata po flinin dhe gdhiu si i kositur.”²⁹

“Ka nga ata (hipokritë) që kanë bërë besëlidhjen me Allahun, duke thënë: ‘Nëse Ai na jep nga dhuntitë e Tij, sigurisht që do të japim lëmoshë dhe sigurisht që do të bëhemi njerëz të mirë.’ Por, kur Ai u dha atyre nga dhuntitë e Veta, ata u bënë koprracë dhe kthyen shpinën, duke u larguar. Prandaj, Ai ua lidhi hipokrizinë në zemrat e tyre, deri në Ditën kur do të dalin para Tij, sepse e shkelën premtimin dhënë Allahut. Ata e kishin zakon gënjeshtren.”³⁰

“Ata që bëhen koprracë me të mirat që ua ka dhënë Allahu, kurrsesi të mos mendojnë se kështu është më mirë për ta! Jo, kjo është më keq për ata. Ajo që kanë grumbulluar, do t’u ngarkohet atyre në qafë Ditën e Kiametit. E Allahut është trashëgimia e qiejve dhe e Tokës dhe Allahu e di mirë ç’punoni ju.” (Sure “Ali Imran”, ajeti 180.)

“(E as) ata që janë koprracë, të cilët kërkojnë që edhe të tjerët të bëhen koprracë dhe fshehin atë që ua ka dhuruar Allahu nga mirësitë e Tij. Ne kemi përgatitur për mohuesit ndëshkim poshtërues.”³¹

“Kurse atij që është koprrac, ndihet i vetëmjaftueshëm dhe e quan gënjeshtër më të bukurën (besimin), Ne do t’ia lehtësojmë rrugën drejt dënimit.”³²

“Ja, juve ju bëhet thirrje të shpenzoni në rrugën e Allahut, por disa prej jush janë koprracë. Kush tregohet koprrac, ta dijë se i bën dëm vetes, sepse Allahu është i Pasur (s’ka nevojë për asgjë), ndërsa ju jeni të varfër. E, nëse ju ia ktheni shpinën dhe i largoheni Atij, Ai do t’ju

29 Sure Kalem”, ajetet 17-20.

30 Sure “Teube”, ajetet 75-77.

31 Sure “Nisa”, ajeti 37.

32 Sure “Lejl”, ajetet 8-10.

zëvendësojë me një popull tjetër, i cili nuk do ta ndjekë shembullin tuaj.”³³

“Ata që e ruajnë veten nga lakmia e saj, pikërisht ata janë të fituarit.”³⁴

“Kushdo që ruhet nga lakmia e vetvetes, me siguri që do të jetë fitues.”³⁵

“Dhe ata që, kur shpenzojnë, nuk janë as dorëshpuar, as dorështrënguar, por i përmbahen së mesmes.”³⁶

“Thuaj: “Sikur ju të zotëronit thesaret e mëshirës së Zotit tim, edhe atëherë ju do të rrudhnit dorën nga droja, se do të shpenzoheshit. Njëmend, njeriu rëndom është koprrac.”³⁷

33 Sure “Muhamed”, ajeti 38.

34 Sure “Tegabun”, ajeti 16.

35 Sure “Hashr”, ajeti 9

36 Sure “Furkan”, ajeti 67

37 Sure “Isra”, ajeti 100.

ARGUMENTE SHKENCORE NGA KUR'ANI

V

Abstrakt

Në këtë artikull do të njiheni me disa argumente shkencore nga Kur'ani, të tillë si: grimca më e vogël se atomi, mrekullia e qelizës nervore, urtësia e ngritjes natën, tri errësirat, fundi i Diellit, kur zjarri takohet me detin, milingona mbart milingonën, rrënjët e maleve, e vërteta për piramidat, kupa e ruajtur qiellore, shkatërrimi duket në tokë dhe në det, aty ku u mundën romakët, fillimi i universit etj.

Rezervat ujore

Një nga dukuritë natyrore është uji që zbret nga qielli dhe depozitohet në rezervuarë të mëdhenj nën tokë, që njihen si shtresa shkëmbore ose tokësore ujëmbajtëse. Ky ujë i depozituar ruhet për një kohë të gjatë për pirje dhe ujitje. Natyra e shtresës shkëmbore dhe tokësore mbi shtresën ujëmbajtëse është përcaktuese. Tokat e shkrifëta dhe shkëmbinjtë porozë e filtrojnë dhe e depozitojnë ujin dhe e ruajnë atë në mënyrë të vazhdueshme me një cilësi shumë të mirë. Ky depozitim i ujit në natyrë i mahnit shkencëtarët. Allahu i Gjithëfuqishëm na e ka thënë këtë katërmbëdhjetë

shekuj më parë: **“Ne i dërgojmë erërat mbarësuese, pastaj bëjmë që të bjerë shi nga qielli, duke ju dhënë ujë (me mbushull / me bollëk) dhe nuk jeni ju zotëruesit e depove të tij.”** (Surja 15 : 22). Kjo është një nga mrekullitë e Kur'anit dhe një provë se ai është Libri i Allahut.

Grimca më e vogël se atomi

Ka shumë teori që shpjegojnë përbërësit e atomit. Por atomi nuk është grimca më e vogël në univers. Ka grimca më të vogla se atomi për të cilat flet Kur'ani. Kur shkencëtarët studiuin bërthamën e atomit, zbuluan grimcat më të vogla, si elektronet, protonet dhe neutronet. Ata zbuluan, gjithashtu se protonet dhe neutronet përbëhen nga grimca edhe më të vogla, që quhen kuarke. Kuarket konsiderohen grimca elementare që ndërtojnë lëndën. Ato janë zinxhirë të vegjël dhe të fuqishëm për arsye të masës dhe të vendosjes së saktë të tyre. Ka një ajet në Kur'an që përmend grimca që janë më të vogla se atomi, të tilla si këto kuarket. Allahu i Gjithëfuqishëm thotë: **“Zotit tënd nuk mund t'i fshihet as në Tokë e as në qiell as sa grimca (atomi) e as më e vogël se ajo e as më e madhe dhe kjo është thënë në Librin e qartë.”** (Surja 10:61).

Mrekullia e këtij ajeti është se ai përmend atë që është më e vogël sesa një atom dhe që u zbulua në një kohë, kur askush nuk dinte asgjë për atomet. Në të vërtetë, jo shumë kohë më

parë, mendohej se atomi ishte grimca më e vogël në univers, përbërësit më të vegjël janë një zbulim shumë i vonë. Kurse Kur'ani flet saktë për të. Allahu i Gjithëfuqishëm thotë: **“Më e vogël se.”** I Madhëruar qoftë Allahu!

Ne e zbukuriam qiellin më të afërt me llamba

Sa herë që lexoj për një studim ose për një zbulim, kuptoj menjëherë se Kur'ani e ka përmendur atë në këtë mënyrë a në atë mënyrë dhe kjo provon që gjithçka është shpallur në Kur'an. Të meditojmë dhe ta madhërojmë Allahun!

Yjet që konsiderohen si llamba të zbehta dhe të bukura në qiell, të quajtura yje xhuxha me ngjyrë kafe, ndriçojnë sa rreth një e milionta e Diellit. Prandaj shkencëtarët i quajnë ato llamba. Shkencëtarët e NASA-s thonë se këto yje xhuxha me ngjyrë kafe janë llambat yjore me fuqinë më të ulët në qiell.

Kur po ndiqja lajmin për zbulimin shkencor të këtyre trupave të bukur në univers, diçka më kapën sytë. Ishte shprehja që ata përdorën - llamba drite. Unë kuptova se shkencëtarët e përdornin këtë shprehje sepse kishin gjetur një ngjashmëri të madhe ndërmjet mekanizmave të funksionit të këtyre trupave (dhe të yjeve të tjera) dhe funksionit të llambës. Dhe këtu, duhet theksuar se Kur'ani u ka paraprirë shkencëtarëve të NASA-s në përdorimin e kësaj shprehjeje. Allahu i Madhëruar thotë: **“Dhe Ne e zbukuriam qiellin më të afërt (më të ulët) me llamba (yje) që të jenë zbukurim, si edhe mbrojtje (kundër shejtanëve, duke i përdorur ato si shigjeta kundër tyre). I tillë është Urdhri i Atij, të Gjithëfuqishmit, të Gjithëditurit.”** (Surja 41:12).

I Madhëruar qoftë Allahu !

Aty ku u mundën romakët

Kur'ani i Shenjtë ka folur për vendin ku u mundën romakët dhe na ka thënë se beteja është bërë në pikën më të ulët të Tokës. Në Kur'anin e Shenjtë, në suren 30, ajetet 2 - 4, Allahu ka thënë: **“Bizantinët u mundën në një vend afër (tokës së arabëve), por pas disfatës së tyre, ata do të ngadhënjëjnë brenda pak viteve. Çështja është vendim i Allahut, fillim e mbarim (për disfatë dhe për fitore). E, atë ditë (kur do të fitojnë bizantinët) besimtarët do të gëzohen për ndihmën e Allahut. Ai ndihmon atë që do dhe Ai është i Gjithëfuqishmi, më Mëshiruesi.”** Tashmë është provuar se zona e Detit të Vdekur dhe rrethinat e tij janë vendi më i ulët në Tokë. Është provuar, gjithashtu se romakët u mundën në këtë zonë dhe pastaj, ata fituan pas nëntë vjetësh të disfatës së tyre. Gjuhësisht, fjala “kalilun” (pak) do të thotë “nga 1 deri në 9”. Kjo është saktësia e fjalëve të Kur'anit të Shenjtë. Kjo është shpallje mrekullore që provon të vërtetën e Kur'anit të Shenjtë dhe që i përgjigjet çdo ateisti, i cili pretendon se Kur'ani është një libër i shkruar ose me autor njeriun.

Tri errësirat

Profesor Keith Mur (Keith Moore), një nga shkencëtarët më të njohur të embriologjisë në botë thotë: Embrioni lëviz nga një fazë zhvillimi në një fazë tjetër brenda tri errësirave që janë përmendur në Kur'anin e Shenjtë. Tri errësirat mund të jenë: 1- muri i përparmë barkor, 2- muri mitror, 3- membrana amniokorionike. Është provuar shkencërisht se zhvillimi i fetusit në mitër kalon nëpër tri errësira, të cilat janë: errësira e parë: është errësira e murit të përparmë

barkor, errësira e dytë: është errësira e murit mitror, errësira e tretë: është errësira e anit të fëmijës (shtratit të fëmijës, placentës) dhe e membranave të tij. Allahu i Madhëruar thotë: **“Ai ju krijoi ju në mitrat e nënave tuaja: krijim pas krijimi në tri errësira. I tillë është Allahu, Zoti juaj. E Atij është mbretëria. La ilahe ile Huua** (askush tjetër dhe asgjë tjetër nuk meriton të adhurohet me të drejtë përveç Atij). **E, atëherë, si i shmangeni** (adhurimit të Tij)?” (Surja 39:6). Mrekullia në këtë ajet është se Kur’ani i Shenjtë tregon procesin e krijimit të fetusit brenda mitrës së nënës në tri errësira. Këto procese të fshehta nuk diheshin nga askush në kohën e zbritjes së Kur’anit dhe kjo provon natyrën mrekullore të Kur’anit të Shenjtë.

Urtësia e ngritjes natën

Mjekët amerikanë pohojnë se ngritja nga shtrati natën, duke bërë lëvizje të thjeshta brenda shtëpisë, disa ushtrime të lehta, masazh gjymtyrëve me ujë dhe duke marrë frymë thellë, ka shumë të mira shëndetësore. Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) ngrihej natën, merrte abdes, falej dhe meditonte për krijimet e Allahut. Falënderojmë Allahun, i Cili na ka dërguar Profetin e mëshirës, porositë e të cilit janë gjithë mirësi për ne në jetën e kësaj bote dhe në Jetën e Përtejme. Edhe ne zbatojmë atë që na ka porositur i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!). Allahu i Madhëruar thotë: **“Kryeni faljen** (namazin) **nga mesdita deri në errësirën e natës** (drekën, iqindinë, akshamin dhe jacinë) **dhe këndoni Kur’an në agim** (domethënë, në faljen e mëngjesit)! **Vërtet, falja dhe këndimi i Kur’anit në agim dëshmonen gjithmonë** (nga melekët që ndjekin njerëzimin ditën dhe natën).” (Surja 17 : 78).

Mishi i butë

Shkencëtarët kanë provuar se proteina e peshkut është me vlerë të lartë ushqimore, tretet lehtë dhe pasi përvetësohet, lë veçse pak lëndë të padobishme. Pra, peshku tretet më lehtë se mishi. Prandaj ai konsiderohet ushqim i dobishëm për të sëmurët me çrregullime të tretjes. Ai përmban, gjithashtu, të gjitha proteinat sulfurore kryesore. Yndyrnat e peshkut janë të pasura me acide të pangopura yndyrore. Këto acide janë të dobishme dhe jo të dëmshme. Ato kanë aftësi ta ulin nivelin e yndyrnave në gjak dhe prandaj janë të dobishme për parandalimin e arteriosklerozës, sidomos të sëmundjes së arterieve koronare të zemrës. Edhe yndyrnat e peshkut janë, gjithashtu, më të lehta për t'u tretur sesa yndyrnat e mishit. Allahu i Madhëruar thotë: **“Dhe është Ai, i Cili e ka nënshtruar detin për (ju), që ju të hani prej atij mish të butë të freskët (domethënë, peshk) dhe të nxirrni nga ai stoli për t'i mbajtur. Dhe ju i shihni anijet që çajnë në të, që ju të mund të kërkonin nga Bujaria e Tij (duke transportuar mallrat nga njëri vend në një tjetër) dhe që ju të jeni mirënjohës.”** (Surja 16:14)

Nga ajeti i mësipërm kuptohet se Allahu thotë se Ai e ka nënshtruar detin për ne, për të ngrënë nga ai mish të butë. Dhe vërtet, peshku konsiderohet mishi më i butë dhe dallohet për vlerat e tij të larta ushqimore. I Madhëruar është Allahu, i Cili i ka nënshtruar për ne të gjitha këto mirësi. Prandaj ne e falënderojmë Atë.

Ata nuk krijojnë dot as edhe një mizë

Syri zë pjesën më të madhe të kokës te miza. Syri i jep mundësi mizës të largohet a të shmanget, të manovrojë dhe të njohë mjedisin. E habitshme është se në fillim të shekullit të 20-të, shkencëtarët në Perëndim qenë shumë optimistë. Pas shumë eksperimenteve, ata u përpoqën të prodhonin një qelizë të gjallë. Ata iu referuan ADN-së, që ekziston te miza, sepse ajo konsiderohet modeli më i mirë për ta shkërbyer (imituar). Pas zbulimit të të fshehtave të ADN-së, që ruan sekretin e jetës, në një nga konferencat, një numër i madh shkencëtarësh u takuan dhe deklaruan se nuk ishte e pamundur të krijohej një qelizë e gjallë, ose madje, një molekulë e ADN-së, e aftë për riprodhim, si në qelizat e gjalla. Por ata pranuan se kishin dështuar në këtë ndërmarrje. Dhe ata kanë harruar se kjo është thënë nga Allahu katërmbëdhjetë shekuj më parë: **“O ju njerëz! Është krijuar një shëmbëllesë, prandaj dëgjoni me vëmendje: Vërtet, ata që po i adhuronin në vend të Allahut, nuk mund të krijojnë as edhe një mizë, edhe në qoftë se tubohen të gjithë për këtë qëllim dhe në qoftë se miza ua rrëmben diçka, ata nuk do të mund t’ia marrin dot. Kështu, të dobët janë edhe kërkuesi edhe i kërkuari.”** (Surja 22:73).

Milingona mbart milingonën

Në botën e kandrrave ka bashkësi vetekzistuese. Aty ka bashkëpunim, punë, mbrojtje... Dhe të gjitha këto punë bëhen në saje të një programi të urdhëruar nga Allahu. Le të shikojmë milingonën. Pasi e ndan gjethen dhe e

mbart atë për te foleja, për t'u ushqyer me shoqet dhe me bijat e saj, kandrrat parazitë përpiqen ta sulmojnë këtë milingonë. Milingona nuk mund ta mbrojë veten sepse po mbart gjethen me nofullat e saj... Atëherë, një milingonë tjetër e merr milingonën e sulmuar sipër gjethes për ta mbrojtur atë... I Madhëruar qoftë Allahu, që u ka mësuar milingonave këto teknika mbrojtëse! Dhe, kjo është mënyrë jetese e milingonave. Pa këtë mënyrë jetese, bashkësia e milingonave do të zhdukej. Por kjo nuk ndodh sepse është mëshira e Allahut për krijesat e Tij. Allahu thotë: **“Sa e sa gjallesa janë që nuk kanë mundësi ta sigurojnë ushqimin e vet! Është Allahu Ai që i ushqen ato, që ju ushqen edhe ju, sepse Ai dëgjon dhe di (gjithçka).”** (Surja 29:60).

Milingonat “thërrmohen”

Shkencëtarët kanë zbuluar kohët e fundit se milingonat janë pajisur me një skelet të jashtëm (ekzoskelet) të fortë, që e mbron dhe e mban trupin e tyre të brishtë. Meqë është i paepshëm, skeleti i milingonës thërrmohet kur shtypet, ashtu si xhami. Fakti i zbuluar kohët e fundit që trupi i milingonës mund “të thërrmohet” na është thënë në Kur'anin e Shenjtë katërmëdhjetë shekuj më parë, kur një milingonë u drejtohet në mënyrë mrekullore shoqeve të saj: **“Më në fund, kur arritën në luginën e milingonave, një milingonë tha: ‘O milingona, hyni në foletë tuaja, që Sulejmani dhe ushtria e tij të mos ju thërrmojnë (me këmbë), ngaqë nuk e dinë!’”** (Surja 27:18).

Shikoni sesa saktë e shpreh këtë fakt shkencor përdorimi i foljes “thërrmoj”.

E vërteta për piramidat

Shkencëtarët amerikanë dhe francezë konfirmojnë se gurët e mëdhenj që kanë përdorur faraonët për të ndërtuar piramidat, janë bërë prej dheu dhe gëlqereje, të pjekur në temperaturë të lartë. Një përshkrim i saktë i kësaj të vërtete gjendet në Kur'anin e Shenjtë, kur përmenden fjalët që ka thënë faraoni: **“O Haman! Më ndiz (një furrë për të pjekur tulla) nga dheu dhe më ndërto një pallat shumë të lartë, që të ngjitem te zoti i Musait, sepse unë mendoj se (Musai) është gënjeshtar!”** (Surja 28:38).

Zbulimi i shkencëtarëve të njohur amerikanë dhe francezë vërtetohet nga vërtetimet mikroskopike të tullave të piramidave. Rezultatet kanë provuar se piramidat janë bërë nga dheu, pikërisht ashtu siç thuhet në Librin e Allahut, në ajetin e mësipërm. Lloji i materialit, me të cilin janë ndërtuar piramidat, që mbajtur sekret nga faraonët, por Allahu, Gjithëdhënësi na e ka thënë këtë sekret në Librin e Tij të vërtetë.

Shkatërrimi duket në tokë dhe në det

Ndryshimet klimatike po shtohen sepse janë pasojë e asaj që bën njeriu. Kjo çështje është përmendur në Kur'an. Allahu i Gjithëfuqishëm thotë: **“Shkatërrimi duket në tokë dhe në det për arsye të (së keqes) që ka bërë dora e njeriut e për ta përjetuar një pjesë të asaj së keqeje që ata kanë bërë, me qëllim që ata të mund të tërhiqen (nga të këqijat).”** (Surja 30:41).

Le ta shohim më hollësisht ajetin dhe le të vërejmë faktet shkencore të zbuluara kohët e fundit:

1- Shkatërrimi duket në tokë dhe në det. Shkencëtarët thonë se një shkatërrim serioz është gati duke u afruar. Është e vërtetë se shtresa e ozonit nuk është zvogëluar ende plotësisht, por disa shenja paralajmëruese se toka po shkatërrohet, po shfaqen. Madje, edhe vetë shkencëtarët përdorin fjalën “shkatërroj” për ta shprehur këtë dukuri që po ndodh në tokë.

2- Për arsye të së keqes që dora e njeriut ka bërë. Kur'ani thekson se ky shkatërrim në formën e ndotjes (kontaminimit) mund të ndodhë vetëm për arsye të veprave të dëmshme të njeriut.

A nuk është njerëzimi përgjegjës për ndotjen, siç pohojnë shkencëtarët?

3- Ai mund t'i bëjë të përjetojnë një pjesë të asaj së keqeje që ata kanë bërë. Ky është një dënim që Allahu po ua jep keqbërësve për arsye të veprave të tyre të këqija dhe shkatërrimit që bëjnë në tokë.

4- Me qëllim që ata të mund të tërhiqen (nga të këqijat). Kjo do të thotë se ekziston mundësia e kthimit të tokës në ekuilibër dhe kjo është ajo që shkencëtarët konfirmojnë sot.

Dhe tani pyetja është: A nuk pajtohet ky ajet me shkencën?

Fillimi i universit

Universi është filluar me një shpërthim të madh. Pastaj pjesët e tij janë copëzuar dhe janë formuar yjet dhe galaktikat. E habitshme është se Kur'ani ka folur për këto

etapa shumë saktë: **“A nuk besojnë ata se qiejt dhe Toka ishin ngjitur dhe Ne i ndamë dhe ujin e bëmë bazë të jetës së çdo gjallese? A ende nuk besojnë ata?!”** (Surja 21:30).

Lumi dhe deti

Uji i ëmbël i shijshëm nga lumi Fraser në British Columbia udhëton mbi ujërat e kripura të oqeanit. Kur vjen batica, ujërat e oqeanit vërshojnë në drejtim të kundërt me rrjedhën e lumit. Ndërveprimi i të dyja masave ujore me kripësi dhe me densitete të ndryshme në grykëderdhje krijojnë turbullirën dhe përzierjen nënujore, që natyrshëm e shpëlan dhe e fuqizon sistemin bregdetar. Kur’ani i Shenjtë e ka përmendur këtë fakt: **“Dhe është Ai, i Cili i ka bërë dy detet të rrjedhin lirshëm - njëri i ëmbël, që shuan etjen me ëmbëlsinë e tij dhe tjetri i kripur, që të djeg me kripësinë e tij dhe midis të dyve Ai ka bërë një pengesë, që nuk mund të shpërfillët.”** (Surja 25:53).

Qarkullimi i ujit në natyrë

Reshjet ose avullojnë në atmosferë, ose thithen nga bimët, ose rrjedhin rrëqe, ose thithen nga toka dhe mbushin shtresat e saj ujëmbajtëse. Ujërat nëntoksorë rrjedhin nga brenda tokës në liqene, në lumenj, në përrenj ose në dete.

Në bregdet, uji i kripur më i dendur përzihet me sedimente dhe vendos ekuilibër me ujin e ëmbël nëntokësor. Baticat dhe përzierja ujë i ëmbël - ujë i kripur bën qarkullimin e ujit të detit përmes sedimentimeve. Kur’ani i Shenjtë e ka përmendur këtë sistem qarkullimi të ujit në suren 23, ajeti

18: “Dhe Ne zbresim ujë nga qielli me masë dhe atë (ujin) e depozitojmë në tokë. Por, kujdes! Ne mund ta humbim atë (ujin).”

PËR ÇDO SËMUNDJE KA ILAÇ

Abstrakt

Në këtë artikull do të jepen vetitë shëruese të kamomilit, të ullirit dhe të hudhrës.

Çaji i kamomilit përdoret kundër urinimit të shpeshtë, kundër puçrrave në gojë e në fyt, për tretjen në stomak, për kollën dhe sëmundjet e mëlçisë.

Vaji i ullirit është me vlerë ushqyese dhe kuruese. Ai ka përdorim të ndryshëm, sidomos kundër pagjumësisë. Ai përdoret edhe kundër helmimit, për shërimin të kancerit të stomakut, për paralizat faciale etj.

Hudhra përmban një pakicë antibiotikësh dhe përdoret për sëmundjet në mushkëri, në lëkurë, në aparatit të tretës, në sistemin e zorrëve, në uljen e tensionit.

Kamomili

Kamomili është i mirë për sëmundje të ndryshme, sidomos te fëmijët dhe te gratë. Kur fëmija nuk mund të pijë nga gjiri i nënës, duhet t'i japim nga një lugë kamomil. Për sëmundje veshësh dhe për shurdhim, duhet të spërkatet veshi 2-3 herë në ditë me çaj kamomili. Çaji i kamomilit përdoret kundër urinimit të shpeshtë, kundër puçrrave në gojë e në fyt, për tretjen në stomak, për kollën dhe sëmundjet e mëlçisë. Çaji përdoret kundër opisë (për shikimin në sy).

Është mirë t'i lajmë sytë, por çaji duhet të jetë i kthjellët dhe i pastër. Ai përdoret për pleqtë e dobësuar dhe sëmundje grash. Është mirë të lahem me çaj kamomili. Kur gratë i humbasin periodat, duhet të përdoret në darkë një gotë çaj, kurse për sëmundje toke (epilepsia), është mirë të zihet lule kamomili me mjaltë dhe uthull.

Ulliri

Gjethet e ullirit dhe lëvoret përmbajnë taninë dhe kanë shije të hidhur. Ulliri përdoret kundra arteriosklerozës, tensionit të lartë të gjakut dhe në raste sëmundjesh me temperaturë. Ai përdoret kundër diabetit. Kur merren gjethet e ullirit të egër të shtrydhura me mulineks dhe të përziera me ujë të ftohtë, ato përdoren kundër sëmundjeve kanceroze dhe në shenjat dhe njollat e kuqe të sëmundjes kanceroze. Mjekësia popullore e përdor çajin e gjetheve të ullirit edhe për mjekimin e hepatiteve kronike dhe infeksioneve të fshikëzës së tëmthit. Vaji i ullirit është me vlerë ushqyese dhe kuruese. Ai ka përdorim të ndryshëm, sidomos kundër pagjumësisë. Merret një copë buke e thekur, e lyejmë me hudhër dhe sipër hidhet vaj ulliri. Kjo përdoret çdo darkë, për 10 ditë. Ai përdoret për qeskat e enjtura të ujit. Merren qepe të pjekura dhe hidhen mbi vajin e ullirit të ngrohtë dhe vihen mbi qesen e ujit. Kundër djegies, përdoret vaji i ullirit. Ai përdoret edhe kundër helmimit. Për nxjerrjen e tenjës nga zorra, duhet pirë një lugë gjelle vaj ulliri në fillim të zhdukjes së hënës, një lugë në fund të zhdukjes së saj dhe një lugë tjetër në fillim të hënës së re dhe tenja do të dalë jashtë. Për të nxjerrë tenjën e gjatë, duhet të hahet tërë ditën vetëm supë mishi me fletë buke të thekur. Kujt nuk i mjafton, mund ta dyfishojë sasinë

dhe ditën e pestë mund të marrë tre lugë vaj ulliri duke e pirë esëll në mëngjes.

Për kancerin e stomakut merret:

50 g propolis blete

100 g gjalpë i freskët

2 lugë gjelle mjaltë i pa vënë në zjarr

Përzihen dhe bëhet pilula (kokrra të rrumbullakëta) sa një kokërr misri dhe hahen nga 2 herë nga 1 pilulë në ditë.

Për bronshitet azmatike përdoret:

1 kg mjaltë

1 kg gjalpë

3 kokrra hudhre

Përzihen dhe hahet nga një 1 lugë gjelle në mëngjes esëll.

Për paralizat faciale merret:

1 gotë vaj ulliri

1 filxhan piper të zi djegës pluhur

Zihen së bashku dhe pastaj lyhet vendi.

Për mëlçinë dhe rrugët e tëmthit merren:

3 filxhanë vaj ulliri. Zihen dy paketa altaleks me ujë një filxhan. Pastaj këtë filxhan me ujë të zier altaleksi e përziejme me 3 filxhanë vaj ulliri dhe këto 4 filxhanë pihen gjatë ditës.

Për impotencën përdoret:

1 kg vaj ulliri;

1 kg mjaltë i pa vënë në zjarr (hoje)

1 kg thelpinj arre

Përzihen dhe hahet nga një lugë gjelle esëll.

Një kurë tjetër me vajin e ullirit është një formulë austriake për shërimin e nervit shiatik, reumatizmin etj.:

Vaj guri 500 g

Vaj ulliri 50 g

Naftalinë 50 g

Rozmarinë 50 g

Tinkturë Jodi 50 g

Aspirinë 40 tableta

Përzierja futet në një enë qelqi dhe mbahet e mbyllur për 15 ditë dhe lyhet vendi që dhemb.

Për azëm bronkiale:

Merret një breshkë, theret dhe gjakun e hedhim mbi 500 g mjaltë, të pa vënë në zjarr, duke e trazuar derisa mjalti të marrë ngjyrën rozë. Ky ilaç merret për moshat:

2-3 vjeç përzihet njëherë

3-6 vjec përzihet 2 herë

6-12 vjeç përzihet 3 herë

Një formulë tjetër me vaj ulliri për muskulaturën e kontraktuar është:

Merren disa karrema dhe u pritët koka. Karremat futen në një kallaje të pastër dhe shkrihen mbi zjarr. Më pas i fusim në 500 g vaj ulliri për 40 ditë, duke i lënë në diell. Pastaj lyejmë dorën ose krahun.

Një formulë tjetër për infeksionet në fytyrë dhe lëkurë të thatë është:

Dyll blete 500 g

Vaj ulliri 15 g

Niseshte 5 g

Ujë trëndafili 15 g

Mjaltë 15 g

Përzierja bëhet si pomadë ose si krem dhe lyhet fytyra.

Për ulçerat trofike merret:

Briri i dashit, digjet në prush dhe hiri përzihet me vaj ulliri dhe lyhet vend i sëmurë. Kjo formulë përdoret për ulçerat trofike të lëkurës.

Një formulë tjetër për shërimin e sëmundjeve kanceroze është:

Farat e hithit shtypen dhe hidhen në një filxhan me vaj ulliri dhe pihet në mëngjes dhe në mbrëmje. Kjo përdoret për kancerin e stomakut dhe të mëlçisë së zezë.

Hudhra

Thelpinjtë e hudhrës përmbajnë fitoncid, që përbëhet nga vajrat eterikë dhe derivatet sulfurike, si alicinë, ailinë etj. Tecilet kanë veti të vrasin mikrobet ose të ndalojnë zhvillimin e tyre. Hudhra përmban vitaminë A, B, C, acid nitotinic, botinë ose vitaminë H, sheqerna, mucilaje, proteina, yndyrna, pektina, enzima të ndryshme, si lëndë radioaktive dhe jod. Hudhra përmban një pakicë antibiotikësh dhe përdoret për sëmundjet në mushkëri, në lëkurë, në aparatën tretës, në sistemin e zorrëve, në uljen e tensionit. Hudhra shton lëngun e tëmthit dhe lehtëson jashtëqitjen e gjelbërës. Hudhra përdoret për rënien e flokëve. Për këtë merret barut, hudhër, tullë e kuqe. Merret tulla e kuqe, thërrmohet dhe bëhet pluhur i hollë si miell. Shtypen hudhurat dhe përzihen të gjitha së bashku me barutin, hudhrën dhe tullën e kuqe. Fërkohet vendi me

pulla, ku kanë rënë flokët. Kjo ndihmon edhe për forcimin e rrënjës së flokut.

Për krimbat ose parazitët që kanë fëmijët, zihet qumështi me hudhrën (hudhra duhet thelpinj) dhe pihet 2-3 filxhanë në mëngjes esëll.

Për laringit deri në ngjirjen e zërit, përdoret gjalpi i freskët:

1 lugë gjalpë i freskët pa kripë, hahet në mëngjes esëll ose përcillet si tablet një thelpi hudhre. Kjo përsëritet 15 ditë deri në 20 ditë. Hudhra përdoret për shumë sëmundje të aparatit tretës si atonia e zorrëve, enteritet, dizenteria dhe gazrat nga zorrët dhe në parazitët që qëndrojnë në aparatit tretës. Hudhra përdoret në enët periferike të gjakut, në sëmundjet e endoartritit obliterent (që zhduk) dhe të sklerozës së enëve të trurit. Hudhra përdoret edhe kundër diabetit në përmbajtje të alicinës dhe për uljen e përqendrimit të sheqerit në gjak.

Vullnet Merja

PROGRAMI I AGJËRUESIT SIPAS HYTBES SË PROFETIT MUHAMED

*(Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi
familjen e tij!)*

Hytbe e Profetit në pritje të muajit të Ramazanit

Abstrakt

Për të arritur lumturinë, çdo njeri ndjek një rrugë, një shembull dhe një program.

Për besimtarët programi më i mirë dhe i përkryer, është ai që gjendet në Kur'anin e shenjtë dhe në hadithet e profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!). Të gjitha fjalët e profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) janë dritë dhe shërim. Veçojmë në këtë shkrim dy hytbet e tij të mrekullueshme. Njëra është hytbja e mbajtur në Haxhin e Lamtumirës dhe tjetra, në prag të ardhjes së muajit të shenjtë të Ramazanit. Të dyja këto hytbe janë një rezolutë e shkëlqyer për të drejtat e njeriut, ku përmenden: pendimi tek Allahu i Madhëruar, agjërimi i vërtetë, programi i adhurimeve dhe programi shoqëror.

“O njerëz! Për ju po afrohet muaji i Allahut me begati, me mëshirë e me falje mëkatesh, muaji që tek Allahu është më i miri i muajve. Ditët e këtij muaji janë ditët më të mira; netët e këtij muaji janë netët më të mira; orët e këtij muaji janë orët më të mira. Është muaji kur ju jeni mysafirë të Allahut. Në këtë muaj jeni bërë prej të nderuarve të Allahut. Frymëmarja juaj në këtë muaj është madhështim i Allahut. Gjumi juaj në këtë muaj është adhurim. Puna juaj në këtë muaj është e pranueshme. Lutja juaj në këtë muaj merr përgjigje. Prandaj lutjuni Allahut, Zotit tuaj, me qëllim të sinqertë e me zemër të pastër, që t’jua bëjë mbarë agjërimin e këtij muaji dhe leximin e Librit të Tij! Me të vërtetë, i keq është ai njeri, të cilit në këtë muaj të madh i është ndaluar falja e mëkateve prej Allahut.

O njerëz! Me urinë e me etjen tuaj në këtë muaj, kujtoni urinë dhe etjen e Ditës së Kiametit. Jepuni sadaka të varfërve e nevojtarëve tuaj, nderoni të moshuarit tuaj, mëshironi të vegjëlit tuaj, mbani lidhje me njerëzit e gjakut tuaj, ruani gjuhët tuaja, ulini sytë tuaj që ato të mos shikojnë në atë që është e ndaluar të shihet dhe mbyllini veshët tuaj që ato të mos dëgjojnë atë që është e ndaluar të dëgjohe!

O njerëz! Tregoni dashuri zemre për jetimët e të tjerëve që edhe të tjerët të kenë dashuri për jetimët tuaj! Pendohuni para Allahut për fajet tuaja dhe i ngrini duart lart në drejtim të Tij me lutje kur të falni namazet tuaja, sepse ato janë orët më të pëlqyera kur Allahu i Lartësuar i shikon robtë e Vet me mëshirë dhe u përgjigjet atyre kur ata i përgjërohen Atij! Ai u plotëson atyre kërkesat, kur ata e thërrasin Atë dhe i përgjigjet lutjes së tyre, kur ata i luten Atij.

O njerëz! Shpirtrat tuaj janë peng i punëve tuaja. Prandaj ua hiqni pengun shpirtrave me kërkesën për faljen e mëkateve! Shpinat tuaja janë të rënduara nga pesha e mëkateve tuaja. Prandaj lehtësojini ato prej kësaj barre me sexhdet tuaja të

zgjatura dhe dijeni se Allahu i Lartësuar është betuar në Madhërinë e Vet, që të mos i dënojë ata që falin namaz, ata që bëjnë sexhde dhe të mos i dridhmërojë ata me Zjarrit në atë Ditë kur njerëzit do të qëndrojnë në këmbë para Zotit të botëve!

O njerëz! Cilido prej jush që në këtë muaj ushqen një agjërues besimtar, tek Allahu ka shpërblimin e lirimit të një skllavi dhe faljen e mëkateve të tij të kaluara. Të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) i kanë thënë: “Jo të gjithë e kemi këtë mundësi.” Profeti tha: “Shmangiuni Zjarrit, qoftë edhe me një gjysmë kokrrë hurme! Shmangiuni Zjarrit qoftë edhe me një gllënkë ujë, sepse Allahu dhuron shpërblim për cilindo që e bën këtë veprim kaq të lehtë, kur ai nuk ka mundësi për më shumë!”

“O njerëz! Cilido prej jush që në këtë muaj e përmirëson moralin e vet, ai do ta ketë të lehtë kalimin e urës së Siratit atë Ditë kur këmbët rrëshqasin. Cilido që në këtë muaj lehtëson gjendjen e dikujt me atë çfarë i zë dora e djathtë, Allahu do t’ia bëjë atij të lehtë llogarinë. Cilido që ndalon të keqen, që ka ndërmend të bëjë, Allahu do ta ndalojë për të zemërimin e Tij Ditën e takimit me Të. Cilido që në këtë muaj nderon një jetim, Allahu do ta nderojë atë Ditën e takimit me Të. Cilido që në këtë muaj mban lidhje me njerëzit e gjakut të vet, Allahu do të mbajë lidhje me të Ditën e takimit me Të. Cilido që në këtë muaj i ndërpret lidhjet me njerëzit e gjakut të vet, Allahu i ndalon atij mëshirën e Vet në Ditën e takimit me Të. Cilido që në këtë muaj fal namaz të vullnetshëm, Allahu shkruan për të faljen prej Zjarrit. Cilido që në këtë muaj kryen një farz (një adhurim të urdhëruar), ka shpërblimin e kryerjes së shtatëdhjetë farzeve (adhurimeve të urdhëruara) gjatë muajve të tjerë, përveç adhurimit që kreu. Cilido që në këtë muaj e shumon

salavatin mbi mua, Allahu do të rëndojë peshoren e (punëve të) tij në atë Ditë kur lehtësohen peshoret. Cilido që në këtë muaj lexon një ajet të Kur'anit, ai ka shpërblimin e leximit të të gjithë Kur'anit në muajt e tjerë.

O njerëz! Në këtë muaj portat e Xheneteve janë të hapura. Prandaj lutjuni Zotit tuaj që Ai të mos i mbyllë ato për ju! Edhe portat e Zjarrit janë të mbyllura në këtë muaj. Prandaj lutjuni Zotit tuaj që Ai të mos i hapë ato për ju. Edhe djajtë janë të lidhur në këtë muaj. Prandaj lutjuni Zotit tuaj që Ai të mos i bëjë ata sundues mbi ju!”

Lumturia është qëllimi kryesor i njeriut. Të gjithë e duan lumturinë. Çdo njeri në këtë botë, sipas botëkuptimit të tij për lumturinë përpiket ta arrijë atë. Ata që mendojnë se lumturia ndodhet te pasuria, përpiqen që të grumbullojnë sa më shumë pasuri. Ata që mendojnë se lumturia ndodhet te pushteti, përpiqen që të arrijnë në kolltukun e udhëheqjes. Ata që mendojnë se lumturia ndodhet në bindjen ndaj Allahut dhe në adhurimin e Tij, përpiqen që ta arrijnë atë duke iu bindur Allahut dhe duke e adhuruar Atë. Për të arritur lumturinë, çdo njeri ndjek një rrugë, një shembull dhe një program.

Për besimtarët programi më i mirë dhe i përkryer, është ai që gjendet në Kur'anin e shenjtë dhe në hadithet e profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!).

Allahu i Madhëruar thotë për Kur'anin se është sqarues për gjithçka. Është udhëzues. Është dritë. Është shërues. Është udhëheqës për në Xhenet. Ndërsa për profetin Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: “...Çfarëdo që t’ju japë i Dërguari, merreni atë e çfarëdo që t’jua ndalojë, hiqni dorë prej saj...” (Surja “Hashr”, ajeti 7) Dhe: “Ai nuk flet

sipas dëshirës së vet, por ajo (që thotë ai) është vetëm Shpallje që i vjen atij nga Allahu.” (Surja “Nexhm”, ajetet 3, 4) Dhe: **“Në të Dërguarin e Allahut ka një shembull të mrekullueshëm për atë, që shpreson tek Allahu dhe te Dita e Fundit dhe që e përmend shumë Allahun.”** (Sure “Ahzab”, ajeti 21.)

Janë këto fjalët e Allahut, që na bëjnë ne të ndjekim këshillat dhe porositë e vulës së profetëve, hazreti Muhamedit (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!).

Të gjitha fjalët e profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) janë dritë dhe shërim. Veçojmë në këtë shkrim dy hytbet e tij të mrekullueshme. Njëra është hytbja e mbajtur në Haxhin e Lamtumirës dhe tjetra, në prag të ardhjes së muajit të shenjtë të Ramazanit. Të dyja këto hytbe janë një rezolutë e shkëlqyer për të drejtat e njeriut.

Në hytben për muajin e Ramazanit, Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *“O njerëz, për ju po afrohet muaji i Allahut me begati, me mëshirë e me falje mëkatesh...”* Mirësitë e veçanta të këtij muaji, Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) i ilustron me shembuj:

- 1- *Gjumi juaj në këtë muaj është adhurim.*
- 2- *Puna juaj në këtë muaj është e pranueshme.*
- 3- *Lutja juaj në këtë muaj merr përgjigje.*

Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka sqaruar se edhe kohët e këtij muaji të begatë janë të veçanta. Ai ka thënë:

- 1- *Ditët e këtij muaji janë ditët më të mira.*
- 2- *Netët e këtij muaji janë netët më të mira.*
- 3- *Orët e këtij muaji janë orët më të mira.*

Cilido që e lexon me vëmendje këtë hytbe të Profetit (Paqja

dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) do të konkludojë se në të gjenden tre lloje programesh: program individual, program adhures dhe program shoqëror.

Programi individual përfshin këto pika:

A- *Pendimin tek Allahu i Madhëruar*

I Dërguari i Allahut ka sqaruar se shpirti i njeriut është peng dhe i prangosur nga punët e këqija. Këto vepra të këqija e pengojnë rrugëtimin drejt Allahut të Madhëruar. Për këtë arsye, Profeti fton që shpirtat të çlirohen me kërkimin e faljes dhe me kthimin tek Allahu i Madhëruar. Për këtë ai ka thënë: “...O njerëz, shpirtrat tuaj janë peng i punëve tuaja. Prandaj hiqjani pengun shpirtrave me pendimin te Allahu për mëkatet tuaja...”

B- *Agjërimin e vërtetë*

Profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) e konsideron agjërimin për hir të Allahut një moment madhështor dhe një mbarësi nga ana e Allahut të Madhëruar. Prandaj në këtë kohë duhet të lutemi nga thellësia e zemrës, me çiltërsi dhe me nijet të pastër. Profeti ka thënë: “...Lutjuni Allahut, Zotit tuaj, me nijet të sinqertë e me zemër të pastër, që t’jua bëjë mbarë agjërimin e këtij muaji...”

Agjërim i vërtetë nuk është vetëm mosngrënia dhe mospirja, sepse në një hadith tjetër të Profetit (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) lexojmë: “Ka agjërues, të cilët nga agjërimi i tyre nuk marrin veçse etjen dhe urinë”. Në hytben e pritjes së muajit të Ramazanit profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) shton edhe katër agjëtime të tjera:

1- *Agjërimi i gjuhës:* Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: “...ruani gjuhët tuaja...!”

Ruajtje e gjuhës do të thotë të mos thuhën gënjeshtër, të mos përgojohet, të mos shpifet, të mos thuhën thashetheme, të mos thuhën fjalë vulgare, fjalë fyese, epitete përbuzëse etj. Për këtë, është transmetuar se profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) një ditë ka dëgjuar një grua duke përgojuar shërbëtoren e saj, ndërkohë që ajo ishte me agjërime. I dërguari i Allahut u tha që t'i sillnin ushqim. Kur ia sollën, i tha asaj gruas: "Ha." Ajo i tha: "Unë jam me agjërime o i dërguari i Allahut." Profeti i tha: "Si mund të jesh me agjërime kur ti po përgojoje shërbëtoren tënde? Agjërime nuk është vetëm të mos hash e të mos pish ujë." Kurse imam Aliu (Paqja qoftë mbi të!) ka thënë: "Agjërime i gjuhës është më i mirë se agjërime i barkut."

2- *Agjërime i syrit:* Në hytben e lartpërmedur profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: "...Ulini sytë tuaj që ato të mos shikojnë në atë që është e ndaluar të shihet..."

Ulja e syve është kusht për agjërimitin e vërtetë. Të mos i hedhim sytë te gjinia tjetër me pasion dhe me dëshirë, të mos shikojmë gjërat private të njerëzve, të mos shikojmë shtëpitë e të tjerëve etj.

3- *Agjërime i veshit:* Në hytben e tij profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: "...Dhe i mbyllni veshët tuaj, që ata të mos dëgjojnë atë që është e ndaluar të dëgjohet...". Edhe ky veprim është prej kushteve të agjërimit të vërtetë. Dhe kjo arrihet duke mos dëgjuar gjërat e ndaluara siç është përgojimi, fyerja e të tjerëve etj.

4- *Agjërime i gjymtyrëve:* Është agjërime i dorës (të mos e përdorësh dorën për të rrahur dikë, as për të vjedhur

e as për vrarë). Imam Zejnul Abidini (Paqja qoftë mbi të!) gjithmonë lutej me këtë dua: "O Zoti ynë! Na ndihmo në agjërimin e Ramazanit që t'i ruajmë gjymtyrët nga mëkatet ndaj Teje dhe t'i përdorim ato aty ku është kënaqësia Jote... që të mos i shtrijmë duart tona kah e ndaluara dhe të mos hedhim asnjë hap me këmbët tona në ato që janë të ndaluara."

5- Kujtimi i Ditës së Kiametit

Një prej programeve të cilin e përmend profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) në hytben e tij është përmendja e Jetës Tjetër në këtë muaj. Në atë Jetë njëra prej vuajtjeve do të jetë uria dhe etja. Profeti ka thënë: "Me urinë e me etjen tuaj në këtë muaj, kujtoni urinë dhe etjen e Ditës së Kiametit..."

Programi i adhurimeve:

1- Namazi

Në hytben e tij, Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka folur për dy lloje namazesh:

a- **Namazet e detyrueshme:** Për këto ai ka thënë: "...Ai që kryen një farz (një adhurim të urdhëruar) në këtë muaj, ka shpërblimin e kryerjes së shtatëdhjetë farzeve gjatë muajve të tjerë..."

b- **Namazet vullnetare:** Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: "... Për atë që fal namaz të vullnetshëm në këtë muaj, Allahu shkruan faljen prej Zjarrit..." Kjo thënie e profetit Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) na nxit që ky muaj i begatë të shfrytëzohet sa më shumë duke kryer edhe namaze vullnetare siç është namazi i natës. Me këtë namaz besimtari bashkon ushqimin lëndor me atë shpirtëror.

c- **Leximi a këndimi i Kur'anit:** Profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi

familjen e tij!) ka thënë: "...Kush lexon në këtë muaj një ajet të Kur'anit, ka shpërblimin e leximit të të gjithë Kur'anit në muajt e tjerë..." Prej mirësive të Allahut për besimtarët është hatmja e Kur'anit. Është mirë që në çdo muaj të lexohet i gjithë Kur'ani duke lexuar çdo ditë nga një xhuz nga Kur'ani i shenjtë. (Sigurisht, lexim me kuptim dhe me zbatim.)

ç- Lutja: Profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: "...Dhe i ngrini duart lart në drejtim të Tij me lutje kur të falni namazet tuaja, sepse ato janë orët më të pëlqyera kur Allahu i Lartësuar i shikon robtë e Vet me mëshirë dhe u përgjigjet atyre, kur ata i përgjërohen Atij. Ai u plotëson atyre kërkesat, kur ata e thërrasin Atë dhe i përgjigjet lutjes së tyre, kur ata i luten Atij..." Këtë e përforcon edhe ajeti 186 i sures "Bekare", i cili thotë: "**Kur robtë e Mi të pyesin për Mua, (thua ju se) Unë jam afër, i përgjigjem lutjeve të lutësit, kur ai më lutet Mua. Prandaj, le t'i përgjigjen thirrjes Sime dhe le të më besojnë Mua, për të qenë në rrugë të drejtë.**"

d- Qëndrimi gjatë në sexhde. Ky veprim na bën të vëmendshëm se nga Toka jemi krijuar dhe në të do të kthehemi. Profeti ka thënë: "...Shpinat tuaja janë të rënduara nga pesha e mëkateve tuaja. Prandaj lehtësojini ato prej kësaj barre me sexhdet tuaja të zgjatura...!" Sa e mrekullueshme kjo thënie. A ka njeri pa mëkate? Sigurisht që jo, përveçse të devotëshmit dhe të ruajturit prej mëkateve, por që janë shumë shumë të paktë.

dh- Dërgimi i salavateve për profetin (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) **dhe për familjen e tij.** Profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: "...Atij që e shumon salavatën mbi mua në këtë muaj, Allahu do t'ia rëndojë peshoren e (punëve të) tij në atë Ditë kur

*lehtësohen peshoret..." Pa dyshim që dërgimi i salavateve është edhe detyrë nga ana e Allahut për besimarët. Në suren "Ahzab" ajeti 56 urdhëron e thotë: **"Vërtet, Allahu e bekon të Dërguarin dhe melekët e Tij luten për atë. O ju që keni besuar, lutuni për atë dhe përshëndeteni atë me "selam!"***

C- Programi shoqëror

Ky program që përmend profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) në hytben e tij në xhumanë e fundit të muajit Sha'ban, në pritje të ardhjes së muajit Ramazan ka këto pika:

1- Mbajtja e lidhjeve farefisnore: Profeti ka thënë: *"Me këdo që në këtë muaj mban lidhje me njerëzit e gjakut të vet, Allahu do të mbajë lidhje Ditën e takimit me Të..."* Po ai që i shkëput lidhjet farefisnore, çfarë humbet? Për këtë profeti ka thënë: *"...Cilido që në këtë muaj i ndërpret lidhjet me njerëzit e gjakut të vet, Allahu i ndalon atij mëshirën e Vet në Ditën e takimit me Të..."*

2- Iftar për agjëruesin. Profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: *"...O njerëz, cilido prej jush që në këtë muaj ushqen një agjërues besimtar, te Allahu ka shpërblimin e lirit të një skllavi dhe faljen e mëkateve të tij të kaluara. Të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) i kanë thënë: "Jo të gjithë e kemi këtë mundësi." Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) tha: "Shmangiuni Zjarrit, qoftë edhe me një gjysmë kokrrë hurme. Shmangiuni Zjarrit, qoftë edhe me një gllënkë ujë, sepse Allahu dhuron shpërblim për cilindo që e bën këtë veprim kaq të lehtë, kur ai nuk ka mundësi për më shumë..."*

3- Dhënia e sadakasë për të varfrit dhe nevojtaret.

Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) ka thënë: "...Jepuni sadaka të varfërve e nevojtareve tuaj...!" Transmetohet se kur hynte muaji i Ramazanit, i Dërguari i Allahut u jepte lirinë të gjithë robërve të luftës dhe i jepte çdo lypësi.

4- Nderimi i jetimëve. Profeti Muhamed ka thënë: "... Cilido që në këtë muaj nderon një jetim, Allahu do ta nderojë atë Ditën e takimit me Të..."

5- Respektimi i të mëdhenjve dhe mëshirimi i të vegjëlve. Profeti ka thënë: "...Nderoni të moshuarit tuaj, mëshironi të vegjëlit tuaj..."

Pa dyshim që ky program është rruga që e çon besimtarin drejt përsosurisë në këtë muaj të shenjtë. Prandaj, duhet që këtë program ta zbatojmë në jetën tonë të përditshme. Të pyesim veten a jemi prej atyre që e zbatojnë fjalën e Profetit (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij)? Nëse e zbatojmë këtë program, pa dyshim që Allahu do të na ndihmojë. Për këtë në suren "Muhamed", ajeti 7, Allahu i Madhëruar thotë: **"O ju që keni besuar, nëse e ndihmoni Allahun, edhe Ai do t'ju ndihmojë dhe do t'ju bëjë të qëndroni fort në këmbët tuaja."**

Në fund të hytbes së tij, profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij!) na thotë: *"O njerëz, në këtë muaj portat e Xheneteve janë të hapura. Prandaj lutjuni Zotit tuaj që Ai të mos i mbyllë ato për ju! Edhe portat e Zjarrit janë të mbyllura në këtë muaj. Prandaj lutjuni Zotit tuaj që Ai të mos i hapë ato për ju! Edhe djajtë janë të lidhur në këtë muaj. Prandaj lutjuni Zotit tuaj që Ai të mos i bëjë ata sundues mbi ju!"* Portat e Xhehenemit mbyllen duke zbatuar programin e mësipërm. Portat e Xhenetit hapen duke zbatuar programin e mësipërm jo vetëm në muajin e shenjtë të Ramazanit por gjatë gjithë vitit.

Vivian Bint Vondal Tejlør

MIRËQENIA SHPIRTËRORE DHE FIZIKE GJATË AGJËRIMIT

Abstrakt

Mjekësia alternative e shikon agjërimin si një metodë detoksifikuese. Kjo, thjesht do të thotë se agjërimi përdoret për të pastruar trupin, duke eliminuar toksinat. Ky proces shton efektet shëruese në trup. Në përgjithësi, agjërimi konsiderohet si ruajtës i organeve jetësore nga ndonjë dëmtim. Agjërimi është mbrotje për trupin dhe për mendjen. Meqë gjatë agjëritit mund të ulet temperatura e trupit, ashtu siç mund të ulet trysnia e gjakut dhe puls i të pakësohet frymëmarrja, është e rëndësishme që njeriu të rrijë ngrohtë. Agjërimi shihet si trajtim i mundshëm për shumë çrregullime dhe sëmundje, si mbipesha, helmimet kimike, artritet, alergjitë etj.

Bukhariu ka transmetuar se i Dërguari i Allahut (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) ka thënë: “Xheneti ka tetë porta dhe njëra nga ato është Er - Rejjan, nëpër të cilën nuk do të hyjë askush tjetër përveç atyre që kanë agjëruar.” Sujuti ka transmetuar se Harith ibn Kaldai ka thënë se “mosngrënia e ushqimit” ka qenë thelbi i mjekësisë.

Në terma mjekësorë, agjërimi nënkupton shumëllojshmëri

mënyrash. Disa mjekë të kujdesit shëndetësor rekomandojnë agjërime, duke konsumuar vetëm lëngje. Ky lloj agjërimi shmang të gjitha ushqimet e thata dhe njeriu konsumon vetëm lëngje frutash dhe perimesh. Të tjerë rekomandojnë shmangien e të gjitha ushqimeve, përveç frutave dhe ujit për një kohë të caktuar. Disa rekomandojnë edhe shmangien e të gjitha ushqimeve dhe lëngjeve për periudha të caktuara. Synimi në këto forma agjërime është të spastrojë toksinat dhe helmet nga trupi dhe sistemi tretës.

Nga pikëpamja islame, agjërime, edhe i vullnetshëm edhe i detyrueshëm është adhurim. Megjithatë agjërime mund të ketë dobi shëndetësore, qëllimi i tij i parë duhet të jetë gjithmonë kënaqja e Allahut.

Mjekësia alternative e shikon agjërimin si një metodë detoksifikuese. Kjo, thjesht do të thotë se agjërime përdoret për të pastruar trupin, duke eliminuar toksinat. Ky proces shton efektet shëruese në trup. Në përgjithësi, agjërime konsiderohet si ruajtës i organeve jetësore nga ndonjë dëmtim. Për prodhimin e energjisë organizmi i njeriut shfrytëzon indet dhjamore etj. Mjekët natyropatikë ^{1**}, përgjithësisht nuk i këshillojnë agjërime të shkurtra. Meqë gjatë agjërimit mund të ulet temperatura e trupit, ashtu siç mund të ulet trysnia e gjakut dhe pulsi e të pakësohet frymëmarrja, është e rëndësishme që njeriu të rrijë ngrohtë. Agjërime shihet si trajtim i mundshëm për shumë çrregullime dhe sëmundje, si mbipesha, helmimet kimike, artritet, alergjitë, psoriasis (sëmundje kronike e lëkurës), ekzema, ulçerat e kofshës, sindromi i zorrës së ngacmueshme, astma bronkiale, madje, edhe depresioni etj. Për këto janë bërë studime. Studimet kanë treguar se

1 ^{**} Mjek natyropatik është ai që e trajton një sëmundje pa barna, zakonisht me dietë, me ushtrime fizike, me masazhe etj. (shënim i përkthyesit).

agjërimi mund të përmirësojë kontrollin e diabetit. Një studim tjetër ka treguar se agjërimi përmirëson shëndetin e njerëzve me sindromin e zorrës së ngacmueshme dhe kapsllëkun. Kurse një studim tjetër thotë se agjërimi mund të përmirësojë nivelet e kolesterolit.

Agjërimi është mbrotje për trupin dhe për mendjen. Tirmidhiu ka transmetuar se Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) ka thënë: “Agjërimi dhe Kur’ani ndërmjetësojnë për njeriun. Agjërimi thotë: ‘O Zoti im! Unë e kam larguar atë nga ushqimi i tij dhe pasionet e tij gjatë ditës; prandaj pranoje ndërmjetësimin tim për atë.’ Kur’ani thotë: ‘Unë e kam larguar atë nga gjumi natën; prandaj pranoje ndërmjetësimin tim për atë.’ Atëherë, ndërmjetësimi i tyre pranohet.” Bukhariu ka transmetuar se të Dërguarit të Allahut (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) i është zbuluar se Allahu ka thënë: “Të gjitha veprat e bijve të Ademit janë për ta, përveç agjërimit, i cili është për Mua dhe Unë do t’ia jap shpërblimin për të.” Bukhariu ka transmetuar, gjithashtu se Profetit (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) i është zbuluar se Allahu ka thënë: “Agjërimi është për Mua dhe Unë do t’ia jap shpërblimin për të, sepse ai (që agjëron) lë dëshirën (seksuale), ushqimin dhe ujin për Hirin Tim. Agjërimi është një mburojë (për të mos hyrë në Xhehenem) dhe ka dy kënaqësi për agjëruesin - njëra kur çel iftarin dhe tjetra kur ai do të takojë Zotin e tij. Era e gojës së agjëruesit është më e mirë tek Allahu se era e myshkut.”

Ka kërkesa të caktuara për myslimanin kur agjëron. E para është nijeti (qëllimi) për të adhuruar Allahun dhe për t’iu bindur urdhrave të Tij. E dyta është se agjërimi bëhet nga agimi deri në mbrëmje. Myslimani nuk lejohet të agjërojë për më shumë se dy ditë me radhë, pa çelë iftarin. Kjo mbështetet në hadithin e transmetuar në Muuatta, ku

thuhet se Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) e ka ndaluar agjërimin për dy a më shumë ditë pa çelë iftar. Po kështu, ndalohet agjërimi në ditë të caktuara: në Bajramin e Ramazanit (Eidul Fitr), në Bajramin e Kurbanit (Eidul A`dha). Ditët më të mira për agjërim janë e hëna dhe e ejtja. ^{2***} Tirmidhiu ka transmetuar, gjithashtu se Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) ka thënë: “Veprat e njeriut paraqiten tek Allahu të hënave dhe të ejnteve dhe unë dua që veprat e mia të paraqiten, kur unë agjëroj.” Rekomandohet të agjërohet, gjithashtu dita e trembëdhjetë, dita e katërmëdhjetë dhe dita e pesëmbëdhjetë e çdo muaji hënor.

Çelja më e mirë e iftarit është me hurma arabe ose me disa gllënjka uji. Edhe kjo mbështetet në Synetin e Profetit (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) dhe në hadithin e transmetuar nga Ebu Daudi: “Kur dikush agjëron, iftarin duhet ta çelë me hurma arabe; por, nëse nuk ka hurma arabe, atëherë (ai duhet të çelë iftarin) me ujë, sepse uji është pastrues.” Muslimi ka transmetuar se Profeti (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) ka thënë: “Hurma arabe exhueh është ilaç i shkëlqyer.”

Edhe agjërimi i detyrueshëm gjatë Ramazanit, edhe agjërimi i vullnetshëm gjatë pjesës së mbetur të vitit janë adhurim dhe mund të shërbejnë si shërim për trupin. Por, çfarëdo shërimi që mund të vijë - sepse agjërimi është bekim nga Allahu, ky nuk duhet të jetë qëllimi ose synimi i agjëruetit. Agjërimi nuk duhet të konsiderohet si kurë për gjithçka ose si program dietetik. Agjërimi na bën më të aftë për t'i kontrolluar dëshirat dhe emocionet tona. Ata që agjërojnë, do ta marrin shpërblimin e tyre nga Allahu,

2 *** Është fjala për agjërimin zëvendësues ose për agjërimin e vullnetshëm. (shënim i përkthyesit).

përderisa nijetet (qëllimet) e tyre të jenë të pastra dhe agjërimi i tyre të mos dëmtohet ose të mos zhvlerësohet me gënjeshtër, me përgojime ose me vepra dhe me veprime të tjera të këqija.

Shakeel Ahmed

INTELIGJENCA EMOCIONALE DHE MYSLIMANËT

“Më mirë të ndezësh një qiri, sesa të mallkosh errësirën”

Abstrakt

Emocionet shërbejnë si busull e moralit tonë dhe e etikës sonë të brendshme. Emocioni, ndoshta është karakteristika më e rëndësishme që mund të bëjë dallimin mes njerëzve më inteligjentë dhe atyre më të suksesshëm. Inteligjenca është vetëm një karakteristikë e qenies njerëzore. Dhe, vetëm një karakteristikë nuk mund ta bëjë një individ drejtues, menaxher, profesor a shkencëtar. Sepse ne jemi njerëz dhe njerëzit nuk janë pa emocione. Të qenët inteligjent nuk është e mjaftueshme që të jemi të suksesshëm ose të udhëheqim. Sepse ne duhet të merremi me njerëzit në të gjitha rolet tona. Ne, duhet gjithashtu të mësojmë se si t'i menaxhojmë emocionet tona dhe t'i drejtojmë ato për përdorim pozitiv.

Emocionet e pakontrolluara janë, me shumë gjasa, të destinuara për të na bërë të dështojmë, ndërsa kur kanalizohen me maturi dhe zgjuarsis, të njëjtat emocione patjetër do të na çojnë drejt suksesit gjithmonë. Kur'ani merret me aspektet e «inteligjencës emocionale» të qenieve njerëzore dhe udhëzon përmes mënyrave emocionalisht inteligjente për të arritur suksesin absolut dhe të përhershëm, duke përdorur emocionet tona dhe inteligjencën tonë (hikme); duke zotëruar emocionet tona a inteligjencën tonë më tepër sesa të qenit skllevër të tyre.

Dy të tretat e Ramazanit, muajit më të shenjtë për myslimanët, ka kaluar tashmë dhe shumë prej nesh mund të pyesin se çfarë kemi fituar deri më tani dhe si ta kalojmë sa më lehtë pjesën tjetër të mbetur. Përveç përfitimeve të shumta shpirtërore dhe mjekësore të cituara nga shumica prej nesh, e ndiej se Ramazani është shumë më tepër se ritualet që na sjellin më afër të Plotfuqishmit, se ngre pretendimet tona për një vend në Xhenet, ose na bën të aftë fizikisht dhe më të shëndetshëm. Përmes mekanizmave të ndryshme të kontrollit, Ramazani mund të na bëjë lehtësisht më inteligjentë emocionalisht. Para se të përgjigjemi se si, le të kuptojmë se çfarë thonë intelektualët për kuptimin e shprehjes inteligjencë emocionale.

Kush nuk ka ndjenja? Kush është pa emocione? A nuk ndihemi ndonjëherë të sigurt, ndonjëherë nervozë, ndonjëherë të lumtur, disa herë të tjera të trishtuar? Si ia arrijmë ta fshehim trishtimin tonë apo lumturinë, kur e dimë se të tjerët nuk e pëlqejnë këtë? A nuk i menaxhojmë ne ato? Çfarë na bën të ndihemi në krye të botës për një moment dhe në thellësitë e mëdha të depresionit për një moment tjetër? Çfarë na bën të fitojmë zemrën e njerëzve në disa sekonda dhe të prishim një marrëdhënie shumëvjeçare për pak sekonda? Çfarë e bën një individ fitues në çdo negociatë dhe një tjetër humbës mjëran gjatë gjithë kohës? Çfarë e bën njeriun një udhëheqës apo një ndjekës pa mend dhe gojëkyçur? A mund të jenë shkencëtarët dhe profesorët e aftë menaxherë të mirë dhe udhëheqës të zotë gjithashtu dhe udhëheqësit e suksesshëm a mund të jenë mësues ose prindër të mirë? Pse nuk mundet që të gjithë njerëzit inteligjentë ta përdorin inteligjencën e tyre në të njëjtën masë, domethënë, kanë të njëjtin nivel koeficienti intelektual, dhe kështu të jenë të suksesshëm në të njëjtat nivele? A mundet që dhe kompjuteri më i zgjuar të drejtojë

një organizatë, institucion ose një vend?

Emocionet na ndihmojnë për të vendosur kufijtë tanë. Emocionet na lidhin me njëri-tjetrin. Ato shërbejnë si busull e moralit tonë dhe e etikës sonë të brendshme. Vendimet që ndikojnë mbi njerëzit nuk mund të jenë të përkryera duke përdorur vetëm analiza a llogaritje. Emocionet janë thelbësore për vendimmarrje të drejta.

Inteligjenca është vetëm një karakteristikë e qenies njerëzore. Dhe, vetëm një karakteristikë nuk mund ta bëjë një individ drejtues, menaxher, profesor a shkencëtar. Sepse ne jemi njerëz dhe njerëzit nuk janë pa emocione. Të qenët inteligjent nuk është e mjaftueshme që të jemi të suksesshëm ose të udhëheqim. Sepse ne duhet të merremi me njerëzit në të gjitha rolet tona. Ne, duhet gjithashtu të mësojnë se si t'i menaxhojmë emocionet tona dhe t'i drejtojmë ato për përdorim pozitiv. Emocionet e pakontrolluara janë, me shumë gjasa, të destinuara për të na bërë të dështojmë, ndërsa kur kanalizohen me maturi dhe zgjuarsis, të njëjtat emocione patjetër do të na çojnë drejt suksesit gjithmonë.

Ashtu sikundër të gjithë përbërësit e një produkti, vetëm duke u mbështetur në vendosjen së bashku në të njëjtin vend, nuk mund të prodhojnë një produkt, ne mund të kuptojmë se të gjitha karakteristikat që janë tashmë të pranishme brenda nesh nuk mund të na bëjnë atë çka ne dëshirojmë të bëhemi. Përmes shkencës së inteligjencës emocionale, po bëhet një përpjekje për të përdorur më mirë të dyja karakteristikat më të rëndësishme të njeriut - emocionet dhe inteligjencën. Në fjalët e Saloveit dhe Majerit, të cilët shpikën termin *inteligjencë emocionale* në vitin 1990, ajo është “një formë e inteligjencës sociale, e cila përfshin aftësinë për të monitoruar ndjenjat dhe emocionet e veta dhe të tjerëve, për të bërë dallimin mes tyre dhe të përdorin këto informacione për të udhëzuar të menduarit dhe veprimet

e njeriut.” Në një vend tjetër, e përshkruajnë atë si “aftësia për të kuptuar emocionet, për të hyrë dhe për të gjeneruar emocionet në mënyrë që të ndihmojë të menduarit, për të kuptuar emocionet dhe gjendjet emocionale, dhe në mënyrë reflektive, të përshtasë emocionet për të promovuar zhvillimin emocional dhe intelektual”.

Në fillim të viteve 1990 Daniel Goleman bëri konceptin të njohur përmes librit të tij “Inteligjenca Emocionale”. Goleman e bëri “Inteligjencën Emocionale” të lehtë për t’u kuptuar, duke trajtuar pesë komponentët kryesorë në detaje:

1. **Vetëdija:** Allahu na tregon statusin tonë të përulur e modest *“Ne ju kemi krijuar prej dheut, pastaj prej pikës së farës, pastaj prej droçkave të gjakut, pastaj prej një cope mishi me trajtë të plotë ose jo të plotë, për t’ju bërë të qartë!”* (Kur’ani, 22 : 05) , apo statusin tonë si krijesa më të përsosura (Kur’ani, 3 : 110, 95 : 5), na urdhëron që të jemi të vetëdijshëm për atë që është e drejtë dhe për atë që është e gabuar...

2. **Aftësia për të njohur, kuptuar dhe për të shprehur si duhet emocionet** (t’i klasifikosh emocionet si duhet dhe të jesh në gjendje të flasësh për ndjenjat me të tjerët): Kur’ani na këshillon që të bisedojmë me Allahun, të kërkojmë forcë e strehë tek Ai, udhëzim e falje, domethënë, të komunikojmë emocionet tona me besimin se Allahu u përgjigjet të gjitha lutjeve tona (Kur’ani, 40 : 60).

3. **Empatia dhe dhembshuria** (aftësia për të ndier dhe për të kuptuar emocionet e të tjerëve): Në gjithë Kur’anin, Allahu kërkon të kujdesemi për veten tonë, familjet tona, fqinjët tanë, për të varfrit dhe të dëshpëruarit, mërgimtarët, borxhlinjtë dhe të dobëtit, për kafshët dhe për të gjitha krijesat e tjera.

4. **Ekuilibri** (të marrim vendime duke përdorur një ekuilibër

të shëndetshëm midis emocioneve dhe arsyes): Allahu na kërkon të jemi të ekuilibruar në të gjitha veprimet tona (Kur'ani, 2 : 43, 2 : 143, 31 : 19, 17 : 110), dhe të zhvillojmë dhe të nxisim ndershmërinë dhe drejtësinë.

5. Përgjegjësia (duke marrë përgjegjësinë si parësore për emocionet dhe lumturinë tonë, duke mos thënë se të tjerët na “bënë” të ndihemi kështu): Allahu na kurorëzon mëkëmbës të Tij në tokë, p.sh., në suret, 2 : 30, 2 : 143, 3 : 110, 22 : 78, dhe 38 : 26), e cila u është dhënë vetëm atyre që kuptojnë rëndësinë e përgjegjësisë.

Nëse do ta quanim Kur'anin si librin e parë për inteligjencën emocionale, nuk do të ishte ekzagjerim. Kur'ani merret me aspektet e “inteligjencës emocionale” të qenieve njerëzore dhe udhëzon përmes mënyrave emocionalisht inteligjente për të arritur suksesin absolut dhe të përhershëm, duke përdorur emocionet tona dhe inteligjencën tonë (*hikme*); duke zotëruar emocionet tona a inteligjencën tonë më tepër sesa të qenit skllevër të tyre. Le të marrim një shembull të thjeshtë nga Kur'ani, duke iu referuar zemërimit (së keqes): *“Nuk barazohet e mira me të keqen! Të keqen ktheje me të mirë e atëherë armiku yt do të të bëhet menjëherë mik i ngushtë. Ky virtyt u dhurohet vetëm atyre që durojnë dhe vetëm atyre që kanë një fat të madh. Nëse djalli fillon të të joshë, kërko mbështetje te Allahu! Me të vërtetë, Ai i dëgjon të gjitha dhe i di të gjitha.”* [41 : 34 - 36]

(Shënim: Numrat tregojnë elementin e Goleman se një pjesë e ajetit mund të konsiderohet si referim. Aplikimi i urtësisë, duke reflektuar për ajetin e mësipërm, dhe në shumicën e ajeteve të Kur'anit, bëhet lehtësisht e kuptueshme se Allahu dëshiron që ne të jemi më të mirët mes njerëzve, që Ai na krijoi fillimisht (me një gjendje predispozite natyrale të brendshme apo instikte (fitrah), d.m.th., dëlirësi), emocionalisht inteligjent dhe shumë më tepër se sa kaq.)

Dhe: *“Ju jeni populli më i mirë i dalë për njerëzimin: (sepse) ju urdhëroni që të bëhen vepra të mira, i ndaloni të këqijat dhe besoni Allahun. Sikur ithtarët e Librit të besonin, do të ishte më mirë për ata; ka prej tyre besimtarë të vërtetë, por shumica e tyre janë larg udhës së drejtë.”*(3 : 110)

Duket se Goleman dhe shumë të tjerë e kanë kuptuar Kur'anin më mirë sesa ata që kërkojnë bekimet e Allahut duke e kënduar atë ditë e natë, veçanarisht gjatë Ramazanit. Përse e humbasim nga një mundësi në të gjitha sferat e dijes dhe të jetës së kësaj bote? Duke marrë parasysh që jeta është një laborator për Xhenetin, a është ajo një sjellje emocionalisht inteligjente? Ramazani, duke qenë muaji për të ushtruar të gjitha komponentët që do të rrisin nivelin e koeficientit tonë emocional, a duhet të presim për një tjetër Ramazan? Praktikimi duhet të rezultojë në ndërkombëtarizimin e atyre zakoneve në mënyrë që ata të bëhen pjesë e kulturës sonë. Ne i shohim shumë prej këtyre tipareve tek “të tjerët”. A do të thotë kjo që ne nuk e praktikojmë atë që ne predikojmë? *“Allahu i ndihmon ata që ndihmojnë veten e tyre.”* (Kur'an, 13 : 11) Atëherë le të bëjmë çmos për t'u bërë më të mirët e njerëzve!

SURETU MUHAMMED¹

KAPTINA 47

E zbritur në Medinë, pas sures El Hadidë, ajete: 38

Abstrakt

Kjo sure ka për synim paraqitjen e dispozitave të sheriatit islam. Në këtë sure besimtarët urdhërohen që të luftojnë ashpër kundër armikut idhujtar, ta pastrojnë terrenin prej tyre derisa të mos u mbetet kurrfarë force, e me të zënë rob të veprojnë siç është më mirë.

Besimtarëve u sqarohet rruga e fitores dhe u parashtrohen kushtet për ta fituar edhe ndihmën e Zotit.

Kohë pas kohe përshkruhen veset e hipokritëve, të cilët paraqesin rrezikun më të madh për bashkësinë myslimane, prandaj duke i përshkruar dredhitë e tyre, besimtarëve u tërhiqet vërejtja që të ruhen prej kurthit të tyre...

Në fund të sures, besimtarët thirren që ta ndjekin rrugën e Zotit, duke luftuar për realizimin e rrugës së Tij, të mos ligështohen përballë fuqive mizore, të mos pranojnë armëpushim për hir të jetës e pasurisë, por ta dinë se meqë ndihma e Zotit është me ta, ata janë më të lartit.

1 Kur'ani - përkthim me komentim në gjuhën shqipe. Përktheu dhe komentoi H. Sherif Ahmeti. U botua në Arabinë Saudite, në vitin 1992.

Siç është rregull i pjesëve të Kur'anit të shpallura në Medinë, edhe kjo sure ka për synim dispozitat e sheriatit islam.

Kjo kaptinë ka një fillim të çuditshëm me shpalljen e luftës kundër armiqve të Zotit dhe të Pejgamberit të Tij, të cilët e luftuan fenë islame, e përgënjeshtroan Pejgamberin dhe iu kundërvunë thirrjes së Muhammedit, duke i penguar edhe të tjetër duke mos i lejuar që ta pranojnë fenë e drejtë.

Më vonë besimtarët urdhërohen që të luftojnë ashpër kundër armikut idhujtar, ta pastrojnë terrenin prej tyre derisa të mos u mbetet kurrfarë forcë e fuqi, e me të zënë rob të veprojnë si është më mirë.

Besimtarëve u sqarohet rruga e fitores dhe u parashtrohen kushtet për ta fituar edhe ndihmën e Zotit.

Kohë pas kohe përshkruhen veset e hipokritëve, të cilët paraqesin rrezikun më të madh për bashkësinë myslimane, andaj duke i përshkruar dredhitë e tyre, e besimtarëve u tërhiqet vërejtja që të ruhen prej kurthit të tyre..

Në fund të sures, besimtarët thirren që ta ndjekin rrugën e Zotit, duke luftuar për realizimin e rrugës së Tij, të mos ligështohen përballë fuqive mizore, të mos pranojnë armëpushim për hir të jetës e pasurisë, por ta dinë se meqë ndihma e Zotit është me ta, ata janë më të lartit.

Quhet: **“Suretu Muhammed”** – kaptina e Muhammedit, ngase në ajetin e dytë përmendet emri, vërtetohet se shpallja e tij është prej Zotit dhe se Zoti do të përmisojë gjendjen e tij dhe të besimtarëve.

SURETU MUHAMMED

Me emrin e Allahut, Mëshiruesit, Mëshirëbërësit!

1. Ata të cilët vetë nuk besuan dhe penguan edhe të tjerët nga rruga e Allahut, Ai ua ka asgjësuar veprat e tyre.
2. Ndërsa atyre që besuan, bënë vepra të mira dhe atë që iu shpall Muhammedit e besuan, e ajo është e vërteta prej Zotit të tyre, Ai atyre ua shlyen mëkatet dhe ua përmirëson gjendjen.
3. Kjo është kështu, ngase ata që nuk besuan ndoqën të pavërtetën, e ata që besuan ndoqën të vërtetën që u erdhi prej Zotit të tyre. Kështu Allahu u sjell njerëzve shembujt e tyre.
4. Pra, kur t'i takoni (në luftë) ata që nuk besuan mëshonju në qafë (mbytni) derisa t'i rraskapitni, atëherë lidhni, e pastaj, ose lironi falas ose kërkonin dëmshpërblim përderisa lufta të mos pushojë. Kështu pra, po sikur të dojë Allahu, Ai do të hakmerrej ndaj tyre, por Ai dëshiron t'ju sprovtojë njërin me tjetrin. E ata që ranë dëshmorë në rrugën e Allahut, atyre kurrsesi nuk ua humb veprat (por ua shton).
5. Ata do t'i udhëzojë dhe do të përmirësojë gjendjen e tyre.
6. Dhe do t'i shtie në xhennetin, të cilin ua ka bërë të njohur atyre.
7. O besimtarë, nëse ju ndihmoni (fenë) Allahun, Ai u ndihmon juve dhe u forcon këmbët tuaja.
8. E atyre që nuk besuan, ata qofshin të përmbysur, Ai atyre ua ka asgjësuar veprat.
9. Këtë për shkak se ata e urrejtën atë që e zbriti Allahu, prandaj atyre ua zhduk veprat.
10. A nuk udhëtuan ata nëpër tokë e të shohin se si ishte

- mbarimi i atyre që ishin përpara tyre e që Allahu ata i rrënoi, e edhe mosbesimtarët (mekas) i pret shembulli i tyre.
11. Këtë ngase Allahu është mbrojtës i atyre që besuan, kurse për jobesimtarët nuk ka mbrojtje.
 12. Ata që besuan dhe bënë vepra të mira Allahu do t'i shtie në xhennete nëpër të cilët rrjedhin lumenj, e ata që nuk besuan, përjetojnë kënaqësi (në këtë jetë) dhe hanë ashtu si hanë kafshët, e vendi i tyre është zjarri.
 13. Se sa (popullatë) qytetesh që ishin shumë më të fortë se qyteti nga i cili të dëbuan ty, Ne i kemi shkatërruar dhe për ta nuk pati ndihmëtar.
 14. A është i njëjtë ai, që është i mbështetur në argument të qartë prej Zotit të vet, si ai që veprat e tij të këqija i janë hijeshuar dhe ndjekin epshtet e veta?
 15. Shembulli i xhennetit, i cili u është premtuar atyre që janë të ruajtur (të devotshëm) në të cilin ka lumenj me ujë të mirë për pije, lumenj nga qumështi me shije të paprishur, lumenj nga vera e shijshme për njerëz, lumenj nga mjalti i kulluar, ata kanë aty edhe gjithfarë lloj pemësh, kanë edhe falje nga Zoti i tyre (a është i njëjtë) a si ai që është përgjithmonë në zjarr dhe u shuhet etja me ujë të valë që ua copëton zorret e tyre.
 16. Prej tyre ka asish që vijnë të dëgjojnë ty, por kur largohen prej teje, u drejtohen atyre që kanë dije u thonë: "Ç'ka tha ai (Muhammedi) më parë?" Ata janë zemrat e të cilëve i ka vulosur Allahu e ata udhëhiqen pas dëshirave të veta.
 17. Kurse ata që gjetën rrugën e drejtë, Ai atyre u shton edhe më udhëzimin në rrugën e drejtë dhe u ofron mundësi të jenë edhe më të matur.
 18. Po ata a presin tjetër, pos kiametit, i cili do t'u vijë befaz, e parashenjat e tij tashmë kanë ardhur. E prej nga atyre këshillimi (pendimi) kur t'u vijë kijameti?

19. Atëherë, dije se nuk ka Zot tjetër pos Allahut, kërko falje për mëkatin tënd, për të besimtarëve e të besimtareve, Allahu e di për lëvizjet tuaja (për vepra) dhe për vendin tuaj.²

2 Ata që vetë nuk besuan, por penguan edhe të tjerët nga besimi, veprat e mira të tyre, siç janë bujaria, bamirësia etj., janë të humbura, sepse s'ka kush t'ua vlerësojë. E atyre që besuan, bënë vepra të mira, i besuan Kuranit, Zoti u falë gabimet dhe u ndihmon në këtë jetë dhe në jetën tjetër. Myslimanët janë të urdhëruar që në luftë ta luftojnë ashpër armikun derisa ta dobësojnë krejtësisht, atëherë robërit ose t'i lirojnë pa kompensim ose me të. lufta e myslimanëve kishte për qëllim të dihet se kush është i denjë në rrugën e Zotit dhe kush është i luhatshtëm, ashtu që në radhët e myslimanëve të pastrohen, përndryshe Zoti vetë kishte mundësi t'i zhdukë idhujtarët.

Besimtarët e rënë në luftë e fitojnë shpërblimin e Zotit, xhennetin, ndërsa jobesimtarët që e urrejnë Kur'anin, edhe veprat i kanë të asgjësuar. Sipas Sejid Kutbit, "habeta" do të thotë "fyerje". Kafsha që kullot barë të keq fryhet dhe pëlçet, shkatërrohet, kështu janë edhe veprat e kufarëve, fryhen, duken të mëdha, por në fund zhduken.

Thuhet: shembulli i xhennetit të premtuar, e nuk thuhet xhenneti i premtuar! Përse? Përjetimet e kënaqësive në xhennet, siç ka thënë Pejgamberi janë ato që nuk i ka parë kush me sy, nuk i ka dëgjuar kush me veshë dhe nuk mund t'i marrë asnjë njeri me mend, e sikur të thuhet për ato kënaqësi e begati ashtu siç janë, ne nuk do të mund t'i kuptonim, andaj Zoti mëshirues bën një krahasim me ato të mira e begati të dynjasë, të cilat ne i kuptojmë dhe i përjetojmë, përndryshe ato nuk janë të tilla, por shumë më të mira. Përmendet vera që është e lezetshme, e shijshme, e jo si kjo e dynjasë e pa shije dhe që të bën të dehur.

Ata që e dëgjonin Pejgamberin, por nuk kuptonin asgjë dhe i pyesnin shokët më të dijshtëm të Pejgamberit se çka foli ai, ishin munafikët, të cilët kishin besuar vetëm formalisht e jo me zemër. Kur'ani bën ndikim në besimtarët e singertë duke ua shtuar edhe më shumë besimin edhe dashurinë për Zotin.

Pejgamberi nuk bën mëkat, por pasi që pozita dhe karakteri i tij është shumë i lartë, ndonjë vepër që për neve si njerëz të rëndomtë është e mirë, për të mund të konsiderohet e metë, andaj i thuhet kërko falje për ndonjë të metë, ose të mos kesh fare të metë.

20. E ata që besuan po thonë: “Përse të mos shpallet një sure (që na e obligon luftën)?” E kur u shpall sureja e qartë dhe në të u përmend lufta, i sheh ata, të cilët kanë zemra të sëmura (të dyshimta), të shikojnë me një shikim si të ishin në agoni të vdekjes. I gjeti e keqja!
21. Një respekt dhe një fjalë e mirë (do të ishte më mirë për ta). E kur çështja (e luftës) të jetë vendosur, do t ishte më mirë për ata të jenë besnikë ndaj Allahut.
22. A pritet prej jush (hipokritëve) që nëse merrni sundimin (ose zbrapseni prej fesë islame) të bëni trazira në tokë dhe të ndërpreni lidhjet e akraballëkut?
23. Të tillët janë që Allahu i mallkoi, i bëri të shurdhët dhe ua verbëroi të parit e tyre.
24. A nuk e studiojnë me vëmendje Kur'anin? Por jo, ata janë zemra që kanë drynet e vet!
25. Nuk ka dyshim se ata që u kthyen prapa (në mosbesim) pasi që u ishte sqaruar rruga e drejtë, djalli ua hijeshoi dhe shpresë të rrejshme u premtoi.
26. Këtë ngase atyre që e urrejtën atë që e shpalli Allahu (jehudive), u thanë: “Ne do t’ju dëgjojmë juve për disa çështje!” Po Allahu i di fshehtësitë e tyre.
27. E si do të jetë atëherë puna e tyre kur engjëjt t’ua marrin shpirtat duke i rrahur fytyrave dhe shpinave të tyre?
28. E atë (dënim) për shkak se ata e ndoqën rrugën të cilën Allahu e urren, kurse e urrejtën atë që Ai e pëlqen, prandaj Ai ua asgjësoi veprat e tyre.
29. A menduan ata që në zemrat e tyre kanë dyshim, se Allahu nuk do të zbulojë mllefin e tyre?
30. E sikur të kishim dashur Ne, do t’i tregonim ty se kush janë ata, e do t’i njihje konkret po me siguri do

t'i njohësh përmes mënyrës së fjalës së tyre, e Allahu i di veprat tuaja.

31. **Ne do t'u sprovojmë juve, derisa t'i njohim (të dihen konkretisht) luftëtarët dhe ata që ishin të qëndrueshëm nga mesi juaj, po edhe do të sprovojmë veprat tuaja.**
32. **Ata që nuk besuan dhe penguan të tjerët nga rruga e Allahut edhe pse u ishte sqaruar rruga e drejtë, e kundërshtuan të dërguarin, ata asgjë nuk mund t'i bëjnë dëm Allahut dhe Ai do t'ua zhduk veprat e tyre.**
33. **O ju besimtarë, respektonie Allahun dhe respektonie të dërguarin e mos i çoni kot veprat tuaja!**
34. **Ata që nuk besuan dhe penguan të tjerët nga rruga e Allahut, e pastaj vdiqën duke qenë jobesimtarë, Allahu kurrësi nuk do t'ju falë atyre.**
35. **Pra, mos u dobësoni e të kërkonij pajtim (armëpushim), kur ju jeni ngadhënjyes dhe Allahu është me ju dhe nuk u pakëson veprat tuaja.**
36. **Vërtetë, jeta e kësaj bote është vetëm lojë e dëfrim, e nëse besoni dhe ruheni prej të këqijave, Ai u jep shpërblimin tuaj dhe nuk kërkon prej jush tërë pasurinë tuaj (por një pjesë).**
37. **Pse sikur ta kërkojë tërë atë dhe t'ju shtrëngojë, ju do të bëni koprraci dhe do të dalë në shesh ajo që keni në zemra.**
38. **Ja, ju jeni ata që ftoheni për të dhënë në rrugën e Allahut (për luftë kundër armikut tuaj), e dikush prej jush bën koprraci, ai bën kundër vetvetes, Allahu s'ka fare nevojë, e ju jeni të varfër (keni nevojë). Po nëse ju i ktheni shpinën, Ai do t'ju zëvendësojë me një popull tjetër, që nuk do të jetë si ju.³**

3 Besimtarët e singertë dëshironin që Allahu përmes Kur'anit t'u lejojë të luftojnë kundër armikut, mirëpo, kur u shpall Kur'ani që e urdhëroi luftën, hipokrititët u frikësuan sikur të thirrreshin për vdekje, e do të ishte më mirë për ta të ishin të singertë ndaj Allahut, sepse sikur të mbetnin në atë mosbesim në të cilin kishin qenë, toka do të mbushej

me të këqija, e pos asaj, njerëzit e tillë ishin të mallkuar prej Zotit.

Hipokritët nuk thelloheshin në studimin e mësimëve të Kur'anit, meqë dreqi ua kishte hijeshuar punët e këqija, duke i mashtruar se do të jetojnë gjatë. Ata edhe bashkëpunonin me jehuditë, të cilët ia kishin mëni Kur'anit, dhe u thoshin se do të shkaktojnë përçarje në radhët e luftëtarëve të Pejgamberit, po Zoti i dinte fshehtësitë e tyre dhe i zbuloi e i turpëroi. Mëkatarëve hipokritë melekët ua marrin shpirtin, duke i rrahur me hekur.

Zoti i zbuloi ata që ishin tradhëtarë, ndonëse ata njiheshin edhe prej fjalëve, e lufta e urdhëruar kishte për qëllim t'i nxjerrë në shesh ata që ishin të singertë dhe ata që ishin hipokritë. As mosbesimi, as hipokrizia e hipokritëve Allahu nuk i sillnin kurrfarë dëmi, por vetes ia humbnin të gjitha veprat e mira.

Myslimanët, duke qenë se ishin dominues mbi kundërshtarin dhe se ndihma e Zotit ishte në anën e tyre, nuk kishin të drejtë as të tregohen të dobët, e as të kërkojnë armëpushim. Ata duhej ta dinin se jeta e kësaj bote është pak send, andaj të mos u dhimbsej ajo pjesë e pasurisë, të cilën e japin për forcimin e ushtrisë së vet, me të cilën mbroheshin prej armikut, meqë nëse do të dominonte armiku do t'u shkonte e tërë pasuria. Fundi i fundit Allahu nuk ka nevojë për asgjë, njerëzit janë nevojtarë për Të, e nëse njerëzit nuk i dalin zot vetes, ata zhduken e Zoti sjell popull tjetër që është i zoti i vetes.

Me ndihmën e Zotit, përfundoi përkthimi dhe komentimi i sures Muhammed. Qoftë lavdëruar Allahu i madhëruar.

HISTORIA E PROFETIT JUSUF

(Paqja qoftë mbi të!)

Abstrakt

Historia e profetit Jusuf (Paqja qoftë mbi të!) është rrëfimi më i madh në Kur'anin famëlartë. Aty ka shumë mësimë për të rinjtë sesi të edukohen me moral të pastër dhe të mos zhyten me punë të këqija. Në rrëfimin e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) vërehet qartë fuqia e djallit që orvatet të depërtojë në mendimet e njeriut dhe të gjejë pikën e dobët të tij. Pas gjithë sfidave dhe sprovave nga më të ndryshmet, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) e luste Zotin që ta mbyllte jetën si mysliman.

Historia e profetit Jusuf (Paqja qoftë mbi të!) është rrëfimi më i madh në Kur'anin Famëlartë. Aty ka shumë mësimë për të rinjtë sesi të edukohen me moral të pastër dhe të mos zhyten me punë të këqija.

Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) mund të ishte mbytur: **“Mbyteni Jusufin ose hidheni diku larg në një vend e babai juaj t’ju dojë juve e pas asaj (pendohu); bëhuni njerëz të mirë.”** (Jusuf, 9) Pritej që ai të vdiste në pus, ashtu siç e planifikuan vëllezërit e tij, por Zoti i Madhëruar i thotë: **“Bëhu!” Në atë moment bëhet.** (El-Bekare, 117) Zoti i Madhëruar e shpëtoi nga vrasja, e nxori nga pusi dhe e uli në karrigen e pushtetit. **“Dhe kështu ne Jusufit i dhamë pozitë në vend (në Egjipt) zinte vend aty ku dëshironte. Ne e pajisim me të mirat tona atë që duam e Ne nuk ua**

humbim shpërblimin punëmirëve.” (Jusuf, 56).

Në rrëfimin e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) vërehet qartë fuqia e djallit që orvatet të depërtojë në mendimet e njeriut dhe të gjejë pikën e dobët të tij. Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) kishte shumë karakteristika që nxitnin zili tek vëllezërit, si p.sh. mjafton të theksohet vetëm bukuria e tij, e cila i nxiti vëllezërit të ndjenin zili ndaj tij, krahas pozitës që gëzonte tek babai i tij (Paqja qoftë mbi të!). A nuk i dëgjon duke thënë: **“Mbyteni Jusufin ose hidheni diku larg në një vend e babai juaj t’ju dojë juve e pas asaj (pendohuni) bëhuni njerëz të mirë.”** (Jusuf, 9)

Shembull më i mirë i ndikimit negativ të zilisë është ngjarja me Jusufin (Paqja qoftë mbi të!). **“Njëmend, për ata që pyesin (interesohen) në ndodhinë e Jusufit dhe të vëllezërve të tij, pati fakte** (mbi fuqinë e Zotit)” (*“Jusuf”*, 7) Në moshën e tij të re, Zoti i kishte dhuruar një bukuri aq të madhe, saqë thuhej se bukuria ndahet në dy pjesë: “Gjysma e parë i takon Jusufit (Paqja qoftë mbi të!), ndërsa gjysma tjetër u takon krijesave të tjera. Gjatë jetës së tij në shtëpinë e mbretit, sipas historianëve, Zulejhaja, bashkëshortja e mbretit, ishte tërhequr nga bukuria e tij.

Historia e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) në Kur’an, fillon me këto fjalë:

“Elif, Lam, Ra. Këto janë vargjet e Librit të qartë! Ne e zbritëm këtë Kur’an në gjuhën arabe, për ta kuptuar ju. Ne të tregojmë ty (Muhamed) historinë më të bukur përmes shpalljes së këtij Kur’ani, ndonëse ti, me të vërtetë, nuk ke qenë në dijeni më parë. Kur Jusufi i tha babait të vet: “O babai im! Unë pashë në ëndërr njëmbëdhjetë yje, Diellin dhe Hënë! I pashë të më përuleshin në sexhde, ai i tha: ‘O biri im!’ Mos ua trego ëndrrën tënde vëllezërve të tu, që të mos kurdisin ndonjë gjë kundër teje, sepse, vërtet,

djalli është armik i hapët i njeriut.” (“Jusuf”, 1-5)

Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) kishte parë në ëndërr njëmbëdhjetë yje, diellin dhe hënën, të cilët i përuleshin. Kur e dëgjoi këtë ëndërr babai i Jusufit, Jakubi, edhe pse nuk kishte njohuri mbi interpretimin e ëndrrave, e kuptoi që diçka e tillë ishte nder dhe ogur i bardhë për Jusufin (Paqja qoftë mbi të!). Duke parë xhelozinë dhe smirën e vëllezërve të Jusufit (Paqja qoftë mbi të!), Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) e këshilloi Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) që këtë ëndërr të mos ia rrëfente asnjërit prej vëllezërve. Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) kishte njëmbëdhjetë vëllezër, prej të cilëve vetëm Benjamini ishte vëllai i tij për nënë dhe baba. Kurse të tjerët, gjashtë ishin nga e njëjta nënë dhe katër fëmijë nga dy robëresha të Jakubit (Paqja qoftë mbi të!). Benjamini ishte fëmija më i vogël dhe nuk kishte xhelozinë për Jusufin (Paqja qoftë mbi të!), ndërkohë që gjithë të tjerët e xhelozonin. Kjo xhelozie e kishte burimin tek dashuria e madhe që tregonte Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) sidomos ndaj Jusufit (Paqja qoftë mbi të!), pastaj ndaj Benjamins. Profeti Muhamed (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) na mëson që fëmijët t’i trajtojmë me barazi dhe drejtësi, edhe pse disa mund t’i duam më shumë se të tjerët. Kjo, për të shmangur zilinë dhe xhelozinë mes tyre.

Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) ishte lidhur me Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) aq shumë sa që nuk qëndronte asnjë moment pa të. Sa herë që Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) dilte të luajë dhe të argëtohet, Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) i shkonte pas.

“Dhe kështu, Zoti yt të ka zgjedhur ty dhe të mëson shpjegimin e ëndrrave dhe e plotëson dhuntinë e Vet ndaj teje dhe familjes së Jakubit, ashtu siç e ka plotësuar më parë ndaj të parëve tu, Ibrahimit dhe Is’hakut. Pa dyshim,

Zoti yt është i Urtë dhe i Gjithëdijshtëm.” (“Jusuf”, 6)

Zoti i Lartësuar e përzgjodhi Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) mes gjithë vëllezërve të tij dhe gjithë njerëzve të kohës, që ta dërgonte si profet.

“Për të gjithë ata që pyesin, në historinë e Jusufit dhe të vëllezërve të tij, ka shumë mësimë. – për hebrenjtë që pyetën dhe për të gjithë njerëzit e tjerë, historia e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) përcjell koncepte dhe mësimë të dobishme - Vëllezërit e tij thanë: “Jusufi dhe vëllai i tij, janë më të dashur se ne për babanë tonë, ndërkohë që ne jemi një grup i tërë. Babai ynë, me të vërtetë, po gabon rëndë. – kjo ishte mungesë respekti dhe etike karshi babait të tyre - Vriteni Jusufin ose braktiseni në ndonjë vend të largët, se pastaj babai juaj do të kthehet nga ju dhe, pas kësaj, do të bëheni njerëz të mirë”. (“Jusuf”, 8,9)

Gjatë diskutimeve me njëri-tjetrin, njëri nga dhjetë vëllezërit propozoi që ta hiqnin qafe Jusufin (Paqja qoftë mbi të!). Një tjetër, Jehodha, e kundërshtoi këtë propozim pasi e konsideroi diçka shumë të rëndë, ata do të vrisnin vëllain e tyre. Ai vetë propozoi që ta syrgjynosnin diku larg. Ata vendosën të kryenin një krim dhe më pas të pendoheshin.

Jehodha propozoi që ta hidhnin në një pus, përgjatë rrugës që kalonin karvanët: **“Njëri prej tyre tha: ‘Mos e vrisni Jusufin, por hidheni në fund të ndonjë pusi; do ta marrë ndonjë karvan; nëse përnjëmend doni të bëni diçka me atë.’” (“Jusuf”, 10)**

Vëllezërve të tjerë u erdhi për shtat ky propozim. Menjëherë ata vajtën tek babai i tyre, Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) dhe i kërkuan ta lejonte Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) t’u bashkohej në kullotjen e deleve.

“Ata thanë: “O babai ynë! Përse për Jusufin nuk ke besim te ne?! Në të vërtetë, Ne i dëshirojmë çdo të mirë atij. Dërgoje nesër me ne që të argëtohet dhe të luajë. Të sigurojmë se do ta ruajmë. (Babai) tha: “Unë brengosem po ta merrni dhe kam frikë se mos do ta hajë ujku, ndërkohë që ju s’do ta keni mendjen tek ai.” Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) u tregoi mbi mallin dhe dashurinë që ndjente për Jusufin (Paqja qoftë mbi të!), gjë të cilën e pasoi dhe me frikën që kishte se mos e gjen diçka e keqe, sulmohet nga ndonjë ujku në shkretëtirë. **“Ata thanë: ‘Si do ta hajë ujku, kur ne jemi një grup i fortë! Atëherë, me të vërtetë që ne do të ishim të humbur.’” (Jusuf, 11-14)**

Dhjetë vëllezërit këmbëngulën në kërkesën e tyre, derisa në fund Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) u dorëzua dhe pranoi ta dërgojë Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) me ta.

Sipas rrëfenjave të ndryshme, thuhet se gjatë rrugës vëllezërit e rrahën Jusufin (Paqja qoftë mbi të!), e shanin dhe e ofendonin. Me të arritur tek pusi, të gjithë ishin të një mendimi që ta hidhnin brenda tij. Ndërkohë që po e zbrisnin në pus, para se të mbërrinte në fund të pusit, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) qëndroi mbi një gur të dalë. I vetëm në pusin e thellë dhe të frikshëm, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) do të frymëzohej nga Zoti.

“Ne i shpallëm Jusufit: ‘Ti do t’i lajmërosh ata për këtë vepër, pa e vënë re ata (që ti je Jusufi).’” (“Jusuf”, 15)

“Dhe në mbrëmje ata shkuan te babai i tyre, duke qarë.” (Jusuf, 16)

“Thanë: “O babai ynë, ne shkuam të vrapojmë e Jusufin e lamë te rrobat tona, andaj e hëngri ujku. Por ti nuk na beson, edhe sikur të themi të vërtetën”. (Jusuf, 17)

Me këto fjalë, ata demaskuan veten, pasi i thanë që nuk do na besosh edhe sikur të të themi të vërtetën.

“Dhe sollën këmishën e tij të përgjakur, me gjak të rremë.” -Tregon Abdullah ibnu Abasi: *“Dhjetë vëllezërit therën një dele dhe me gjakun e saj përlyen këmishën e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!), që t’u kenë si provë para babait se e ka shqyer ujku.”* – Me ta parë Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) e kuptoi dhe u tha: *“Sa ujk zemërmirë paska qenë! Paska ngrënë gjithë djalin tim dhe i paska kursyer këmishën?!”* **“Ai tha: Nuk është kështu, por ju keni sajuar diçka (tjetër nga sa thoni). Por, durim! Allahut i kërkoj ndihmë kundër asaj që po tregoni ju”.** (“Jusuf”, 18)

Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) në pus

“(Ndërkohë në pus) erdhi një karvan. Ata dërguan ujëmbartësin e vet dhe ai lëshoi kovën e tij dhe thirri: ‘O sa gëzim! Qenka një djalë!’ Ata e fshehën atë si plaçkë tregtie, por Allahu e dinte mirë çfarë bënin ata.” (“Jusuf”, 19)

Asokohe Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) ishte vetëm dymbëdhjetë vjeç. Me të parë litarin që u lëshua poshtë për ujë, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) u kap pas tij derisa doli lart në sipërfaqe. Kur e panë Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) të dilte nga pusi, u gëzuan shumë. Veçse doli një djalosh që mund të shitej si skllav. Ata u habitën dhe me hijeshinë e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!). Ata e morën dhe e fshehën bashkë me mallrat e tjerë. Këtë e bënë pasi menduan se mund të kishte humbur dhe familjarët mund ta kërkonin, ndërkohë që ata donin ta shisnin. Karvani i tyre vinte nga Medjeni (Jordani) dhe ishte drejtuar për në Egjipt. Me të shkelur në Egjipt e

shitën menjëherë kundrejt një çmimi të ulët.

“Ata e shitën Jusufin me një çmim të ulët, veç disa grosh, pa pasur fare lakmi (për para).”

Ai që e bleu Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) ishte Azizi, titull që i përkiste ministrit të financave asokohe në Egjipt.

“Një njeri nga Egjipti që e bleu, i tha gruas së vet: ‘Bëja të këndshëm qëndrimin këtu.’ Ndoshta do të na shërbejë ose do ta birësojmë!” (“Jusuf”, 21)

Duke qenë se Azizi ishte i paaftë për të lindur fëmijë, mendoi ta birësonte. Kështu, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) u rrit në pallatin e ministrit të financave të Egjiptit, si djali i Azizit. Me kalimin e viteve, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) filloi të merrej dhe me administrimin e çështjeve të pallatit të Azizit, gjë e cila e aftësoi.

“Dhe kështu, Ne e vendosëm Jusufin në atë tokë të bukur dhe i mësuam shpjegimin e ëndrrave. Allahu ka kontroll dhe fuqi të plotë mbi çështjet e Tij, por shumica e njerëzve nuk e dinë.” (“Jusuf”, 21)

Gjithë ky privilegj, Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) i erdhi pas sprovës së madhe dhe shitjes si skllav.

“Kur Jusufi arriti moshën e pjekurisë, Ne i dhamë aftësinë e të gjykuarit dhe dituri. Kështu i shpërblejmë Ne punëmirët.” (“Jusuf”, 22)

Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) u rrit dhe hodhi shtat si burrë i pjekur, nuk adhuroi kurrë idhujt, nuk pati sjellje perverse dhe Zoti e kishte pajisur me gjykim të shëndoshë dhe me dije të gjera.

Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) në sprovë

Kur mbushi shtatëmbëdhjetë vjeç, hijeshia e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) s'kishte të krahastuar.

Gruaja e Azizit (Paqja qoftë mbi të!), duke jetuar përditë me këtë hijeshi të rrallë, u tundua dhe u dha pas Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) duke dashur ta çonte në shtrat. Për t'ia arritur qëllimit, ajo e joshte çdo ditë Jusufin (Paqja qoftë mbi të!), i fliste me përkëdheli dhe nuk e fshihte pasionin tundues.

“Por ajo në shtëpinë e së cilës gjendej ai, nisi t'a joshë në kundërshtim me dëshirën e tij. Ajo ia mbylli të gjitha dyert dhe i tha: ‘Jam e gatshme për ty!’ Kurse ai tha: ‘Allahu më ruajt!’ Me të vërtetë, padroni është kujdesur për mua dhe, pa dyshim, keqbërësit nuk do të shpëtojnë kurrë”. (“Jusuf”, 23)

Si mund t'ia bëj diçka të tillë, atij që është kujdesur për mua si për djalin e tij? A nuk është kjo një vepër e ligë dhe e keqe?

Duket qartë që Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) e refuzoi këtë propozim që në fillim dhe se as që e kishte çuar në mendje diçka të tillë. Zoti i kishte dhënë pjekuri dhe urtësi Jusufit (Paqja qoftë mbi të!), gjë e cila e bënte të respektojë kufijtë dhe të mos i shkojë mendja tek përdhosja e nderit të tjetrit, aq më tepër të dikujt që i kishte bërë mirë. **“Ajo e dëshiroi atë; por edhe Jusufi do ta kishte dëshiruar atë, sikur të mos kishte parë provën e Zotit të vet.” (“Jusuf”, 24)**

Fjalët: **“Allahu më ruajt!’ Me të vërtetë, padroni është kujdesur për mua dhe, pa dyshim, keqbërësit nuk do**

të shpëtojnë kurrë”, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) i tha menjëherë sa dëgjoji propozimin e gruas së Azizit. Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) pa diçka që ia largoji edhe mundësinë për të menduar rreth gruas së Azizit. Zoti e mbrojti Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) nga vepra e ligë dhe të menduarit mbi këtë vepër.

“Kështu e larguam nga e keqja dhe vepra e shëmtuar, sepse ai, në të vërtetë, ishte nga robërit Tanë të singertë.” (“Jusuf”, 24)

Edhe pse Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) refuzoi të flinte me gruan e Azizit, ajo nuk u dorëzua, por vazhdoi me joshjet e saj. Duke parë këtë, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) u nis të dilte me vrap jashtë. Ajo iu qep nga pas, sikur bënin gara me njëri-tjetrin për tek dera. **“Që të dy vrapuan nga dera dhe ajo ia shqeu këmishën atij nga mbrapa.”** (“Jusuf”, 25)

Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) rrekej të hapte derën, ndërkohë që grua e Azizit rrekej ta kthente mbrapsht duke e tërhequr nga pas. Në një çast, ajo ia shqyen këmishën Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) duke e tërhequr. Në atë moment, dera hapet me çelës nga jashtë dhe hyn Azizi, i cili sheh të shoqen e zbukuruar, e cila u gjend ngushtë dhe Jusufin (Paqja qoftë mbi të!). Ajo ndërhyu menjëherë dhe tha: **“Çfarë dënimi meriton ai që kërkon t’i bëjë të keqe gruas sate - por nga frika se mos e vrisnin Jusufin (Paqja qoftë mbi të!), pasi vazhdonte ta donte, ajo caktoi dhe dënimin që përjashtonte vrasjen - përveç burgosjes apo dënimit të dhembshëm?”** (“Jusuf”, 25) Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) ndërhyri dhe u mbrojti duke treguar të vërtetën: **“Ajo provoi të më joshte”.**

“Një dëshmitar (që u gjend aty), pohoi: ‘Nëse këmisha e tij është shqyer përpara, atëherë ajo thotë të vërtetën, kurse

ai gënjen. Por, nëse këmisha e tij është shqyer prapa, atëherë ajo gënjen, ndërsa ai thotë të vërtetën.” (“Jusuf”, 26-27)

Ai propozoi të verifikohej nëse këmisha ishte grisur nga para apo nga pas. Nëse ishte grisur tek pjesa e krahavorit, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) ishte fajtor. Në të kundërt, ishte gruaja fajtoare.

“Kur burri i saj pa se këmisha e Jusufit ishte shqyer nga mbrapa, tha: ‘Patjetër që kjo është një nga dredhitë tuaja (të femrave).’ Në të vërtetë, dredhitë tuaja janë të mëdha!” (“Jusuf”, 28)

Azizi tha: **“Ti, o Jusuf, largohu nga kjo! Kurse ti (gruaja ime), kërko falje për këtë gjynah, sepse, në të vërtetë, ti je fajtoare”.** (“Jusuf”, 29)

Azizi nuk e dëboi Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) nga shtëpia. Edhe pse e dinte atë që kishte ndodhur, ai i linte sërish vetëm në shtëpi pa u shqetësuar.

Lajmi filloi të përhapej në qytet, sidomos tek aristokratët.

“Disa gra (të parisë) në qytet po thoshin: “Gruaja e Azizit (ministrit) deshi ta joshte shërbëtorin e vet. Asaj i ka rënë vërtet në kokë dashuria për të. Ne besojmë se ajo e ka humbur fare.” (“Jusuf”, 30)

Gruaja e Azizit i ftoi për gosti gratë e elitës dhe pas ushqimit u ofroi mollë për të ngrënë. Teksa qëronin mollët të mbështetura në jastëkë të butë, gruaja e Azizit urdhëroi Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) të hynte në dhomën e tyre. Kur e panë hijeshinë e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!), gratë u mahnitën saqë nuk vunë re se në vend të mollëve, filluan të

copëtonin duart me thika.

“Kur dëgjoi për thashethemet e tyre, ajo i thirri ato në gosti, çdonjëri i dha nga një thikë dhe (i) tha (Jusufit): “Dil para tyre!” Kur e panë, gratë u mahnitën nga bukuria e tij, prenë duart dhe thanë: “O Zot, o Zot! Ky nuk është njeri, por qenka një engjëll fisnik!” (“Jusuf”, 31)

Një hijeshi e tillë nuk mund t’i përkiste një njeriu, por një engjëlli. Sakaq, gruaja e Azizit ndërhyri dhe tha: **“Ajo tha: “Jo, ky është ai për të cilin ju më qortuat. Jam përpjekur ta josh, por ai është ruajtur nga gjynahu. Por, nëse ai nuk bën atë që e urdhëroj unë, me siguri që do të burgoset dhe do të poshtërohet.” (“Jusuf”, 32)**

Gratë elitare iu vërsulën Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) dhe secila e donte për vete. Tashmë nuk ishte vetëm gruaja e Azizit, por shumë gra po çmendeshin pas Jusufit (Paqja qoftë mbi të!).

Duke parë se situata veç vinte dhe rëndohej, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) u lut: Ai tha: “O Zoti im, më shumë e dua burgun se atë ku më shtyjnë ato. Nëse Ti nuk e largon prej meje dredhinë e tyre, unë do të jepem pas tyre dhe do të bëhem nga ata që nuk (i) dinë (ligjet e Tua).” (“Jusuf”, 33)

Gratë elitare vunë në përdorim të gjitha marifetet dhe dredhitë e tyre me qëllim që ta bënë Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) për vete, por dështuan. Ai kishte kaluar në mbrojtjen e drejtpërdrejtë të Zotit.

“Dhe Zoti e plotësoi lutjen e tij dhe e shmangu nga dredhitë e tyre. Me të vërtetë, Ai dëgjon dhe di çdo gjë.” (“Jusuf”, 34)

Gruaja e Azizit e gjendur përballë këtij skandali, ku të gjithë e stigmatizonin dhe talleshin, vajti tek i shoqi dhe i qau hallin. Pasi e kuvenduan dhe e pleqëruan mirë këtë punë, Azizi vendosi ta ndëshkonte Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) me burg.

“Pastaj u ra ndërmend atyre, pasi i panë shenjat (e pafajësisë së Jusufit) që ta burgosin për një kohë (në mënyrë që ngjarja të mos përhapej në popull).” (“Jusuf”, 35)

Bashkë me Jusufin (Paqja qoftë mbi të!), në burg hynë dhe dy të rinj të tjerë. Gjatë qëndrimit në burg, të rinjtë u prezantuan me Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) dhe me moralin, virtytet e tij, adhurimin dhe përkushtimin ndaj Zotit. Një natë, dy të rinjtë panë nga një ëndërr, të cilën ia treguan menjëherë në mëngjes Jusufit (Paqja qoftë mbi të!).

“Njëri prej tyre tha: ‘Unë kam parë (në ëndërr) veten, se si shtrydhja verë.’ Tjetri tha: ‘Unë kam parë në ëndërr, se si mbaja në kokë bukë, të cilën e hanin shpendët. Shpjegona kuptimin e ëndrrave. Ne, me të vërtetë, shohim se ti je njeri i mirë.’” (Jusuf, 36)

Para se t’u interpretonte ëndrrën, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) filloi t’u fliste mbi vlerat e besimit në një Zot të vetëm.

“Jusufi tha: Sa herë që t’ju vijë ndonjë ushqim (në ëndërr) si risk për ju, unë do t’ju lajmëroj se çfarë kuptimi ka, para se të bëhet realitet. Kjo është prej diturive që m’i ka mësuar Zoti im. Unë e kam flakur tej fenë e njerëzve që nuk besojnë Allahun e që mohojnë Jetën Tjetër. Unë besoj fenë e të parëve të mi - Ibrahimit, Is’hakut dhe Jakubit. Ne, kurrë nuk mund t’i shoqërojmë Allahut ndonjë gjë (në adhurim). Kjo është dhuntia e Allahut ndaj nesh dhe njerëzve të tjerë, ndonëse shumica e njerëzve nuk janë

mirënjohës.” (Jusuf, 37)

Duke qenë se fama e Ibrahimit (Paqja qoftë mbi të!) kishte marrë dhenë asokohe, ai u foli dhe mbi Ibrahimin (Paqja qoftë mbi të!) dhe u tregoi se është pasardhës i tij. Me këtë, ai tregonte vlerat dhe privilegjet që i kishte dhënë Zoti. Kur u pyet profeti Muhamed (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) se kush ishte i fismi, u përgjigj: *“I fismi është biri i të fismit, biri i të fismit biri i të fismit. Jusufi biri i Jakubit, biri i Is’hakut biri i Ibrahimit.”*

Të katër këta ishin profetë, nder i cili nuk i është dhënë tjetër kujt përveç kësaj familjeje.

“O shokët e mi të burgut! A janë më mirë një mori zotash të ndryshëm apo Allahu, i Vetmi, Ngadhënjimtari? Ata që ju i adhuron në vend të Allahut, janë vetëm emra, të cilët i keni vënë ju dhe të parët tuaj, pa pasur prej Tij asnjë argument. Vendimi i përket vetëm Allahut: Ai ka urdhëruar që të adhuron vetëm Atë. Kjo është e vetmja fe e vërtetë, por shumica e njerëzve nuk e dinë.” (Jusuf, 39,40)

Feja nuk mund të jetë e plotësuar dhe e vërtetë, vetëm kur u referohemi ligjeve të Zotit si në çështjet e riteve ashtu dhe në çështjet jetësore të përditshme. Vendimi final për çdo çështje, i përket vetëm Zotit. Feja është adhurim dhe legjislacion. Pas kësaj parathënieje, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) ua interpretoi ëndrrën.

“O shokët e mi të burgut! Njëri prej jush do t’i shërbejë verë pronarit të vet, kurse tjetri do të kryqëzohet, e shpendët do të hanë prej kokës së tij. Kështu është caktuar kjo gjë për të cilën pyetët ju!” (Jusuf, 41)

I riu që do të kryqëzohej dhe zogjtë do hanin nga koka e tij, kur e dëgjoi këtë interpretim tha: “Jo. Nuk ishte e tillë ëndrra.” Por Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) ia ktheu: “Kjo çështje ka përfunduar tashmë.”

Atij që do të shpëtonte dhe do i shërbente mbretit, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) i kërkoi një nder.

“Jusufi i tha njërit prej këtyre të dyve, për të cilin e dinte se do të shpëtonte: ‘Përmendëm mua te pronari yt!’”

Ai i kërkoi që t’ia rrëfejë historinë e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) me shpresë se mos e nxjerr nga burgu. Por me të dalë, i riu e harroi fare Jusufin (Paqja qoftë mbi të!), edhe pse filloi punë tek mbreti si kamarier.

“Por djalli bëri që ai të harronte ta përmendte te pronari i vet dhe kështu, Jusufi mbeti edhe disa vjet në burg.”
 (“Jusuf”, 42)

Me këtë, Zoti deshi që t’i japë një mësim të mirë Jusufit (Paqja qoftë mbi të!).

Për këtë, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) do të kalonte dhe disa vite të tjera në burg, pa u interesuar njeri për të.

Ëndrra e mbretit

Pasi kaluan disa vite, mbreti i Egjiptit pa një ëndërr të çuditshme.

“Dhe tha mbreti: ‘Kam parë në ëndërr shtatë lopë të majme, të cilat po i hanin shtatë lopë të dobëta dhe kam parë shtatë kallinj të gjelbër e shtatë të tjerë të tharë.

O paria ime, më shpjegoni ëndrrën time, nëse dini t'i interpretoni ëndrrat!" ("Jusuf", 43)

Shtatë lopët e dobëta, i hanin shtatë lopët e majme. Shtatë kallinj të thatë pa kokrra, mbështilleshin rreth shtatë kallinjve të mbushur me kokrra dhe i shkatërronin. Interpretuesit e ëndrrave të mbretit nuk ditën si ta shpjegojnë dhe interpretojnë këtë ëndërr të çuditshme.

"Ata thanë: 'Këto janë ëndrra të ngatërruara e ne nuk dimë t'i shpjegojmë.'" ("Jusuf", 44)

Në këtë kohë, shërbëtori i mbretit që kishte qenë në burg me Jusufin (Paqja qoftë mbi të!), kujtohet se ai i interpretonte ëndrrat.

Duke qenë se burgu ku ndodhej Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) ndodhej jashtë qytetit, shërbëtori u nis menjëherë me porosinë e mbretit.

"(Shërbëtori) I tha: 'O Jusuf, o njeri i drejtë! Na shpjego (ëndrrën) për shtatë lopë të majme, të cilat hahen prej shtatë lopëve të dobëta dhe për shtatë kallinj të gjelbër e shtatë tjerë të tharë, që të kthehem te njerëzit e ta dinë edhe ata.'" ("Jusuf", 46)

Me ta dëgjuar, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) ua interpretoi ëndrrën, madje u ofroi dhe një plan për të dalë nga kriza që priste Egjiptin dhe rajonin.

"(Jusufi) tha: 'Do të mbillni shtatë vjet rresht. Prodhimin që do të korrni lëreni në kallinj, përveç një pakice që do t'ju shërbejë për të ngrënë, sepse pastaj do të vijnë shtatë vite të thata, të cilat do t'i harxhojnë ato që i keni ruajtur ju, përveç një pakice që mund të kurseni. Pastaj, pas

këtyre do të vijë një vit plot shi për njerëzit, vit në të cilin ata do të shtrydhin (rrush, etj.).” (Jusuf, 47-49)

Kur e dëgjoi mbreti interpretimin e kësaj ëndrrë dhe propozimin për të dalë nga kriza mbeti i mahnitur. Ai kërkoi menjëherë që Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) të dërgohej në pallatin mbretëror. I dërguari i mbretit shkon tek Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) në burg dhe i përcjell kërkesën e mbretit. Por Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) refuzon të dalë nga burgu. Thotë profeti Muhamed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!): *“Zoti e mëshiroftë Jusufin (Paqja qoftë mbi të!), sa durimtar që u tregua! Për Zotin! Nëse do më jepej rasti të dal nga burgu do pranoja menjëherë.”*

Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) refuzoi të dilte nga burgu, pa u shpallur pafajësia e tij për akuzat që i ishin veshur.

“Kur (Jusufit) i erdhi i Dërguari, ai i tha: ‘Kthehu te mbreti yt e pyete: ç’patën ato gra që prenë duart e veta?’ Me të vërtetë, Zoti im i di dredhitë e tyre!” (Jusuf”, 50)

Menjëherë mbreti u interesua mbi të kaluarën e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) dhe shkaku që ishte penalizuar me burg. Pasi dëgjoi se çfarë kishte ndodhur, ai i mblodhi gratë dhe i pyeti.

“Mbreti u tha (grave): ‘Si qe puna juaj kur deshët ta joshnit Jusufin?’ Ato thanë: ‘Allahu na ruajt! Ne nuk dimë asgjë të keqe për atë.’ Gruaja e Azizit (ministrit) tha: ‘Tani do të dalë në shesh e vërteta! Unë u përpoqa që ta joshja atë; ai është vërtet njeri i drejtë që ta dijë ai (burri im), se unë nuk e kam tradhtuar gjatë kohës së mungesës së tij. Vërtet, Allahu nuk u jep fund të mirë dredhive të tradhtarëve. Unë nuk e shfajësoj veten, sepse shpirti (i njeriut) është fort i prirur për të keqe, përveç atij që e

mëshiron Zoti im. Me të vërtetë, Zoti im është Falës dhe Mëshirëplotë.” (“Jusuf”, 52)

Kur mbreti konstatoi pafajësinë e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!), urtësinë e tij, dijet dhe aftësitë e rralla, vendosi ta merrte si këshilltarin e tij më të afërt. Një njeri që nuk del nga burgu pa u provuar pafajësia, patjetër që është i ndershëm.

Kur Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) u takua me mbretin dhe biseduan gjatë, mbreti u mahnit nga virtytet dhe aftësitë e tij.

“(Jusufi) i tha: ‘Më cakto përgjegjës të depove të vendit, sepse unë jam ruajtës dhe njohës (i mirë i këtyre punëve).’” (“Jusuf”, 55)

Mbreti ia pranoi këtë kërkesë dhe menjëherë e emëroi si ministër të financave.

“Dhe kështu, Ne i dhamë Jusufit pozitë në atë vend dhe ai kishte çfarë të dëshironte. Ne e shpërblejmë me mëshirën Tonë, kë të duam dhe, punëmirëve nuk ua humbim shpërblimin. Ndërsa shpërblimi i Jetës Tjetër është më i mirë për ata që besojnë dhe e kanë frikë Allahun.” (“Jusuf”, 56)

Shtatë vitet e bollëkut dhe begatisë, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) i shfrytëzoi në mënyrën më të mirë. Të mirat materiale u shtuan jashtë mase. Ashtu siç kishte caktuar dhe planin e punës, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) filloi menjëherë magazinimin e prodhimit të tepërt, për të përballuar vitet e zizë. Pas shtatë vitesh bollëk, filluan shtatë vite të tjera zie dhe thatësire. Zia e bukës u përhap në të gjithë rajonin, deri në Palestinë.

Si shumë të tjerë, edhe vëllezërit e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) u nisën për në Egjipt për të blerë drithë. Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) i njohu menjëherë, kurse ata nuk e njohën. **“Kur i furnizoi ata me ushqim të nevojshëm, u tha: ‘Më sillni vëllain tuaj prej babait! A nuk e shihni se unë jua jap masën të plotë dhe jam më i miri mikpritës?’”** (“Jusuf”, 59)

Përveçse u shiste drithë me të njëjtin çmim që kishte qenë para zie, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) u jepte edhe më shumë. Përveç kësaj, të gjithë hallexhinjtë që vinin për të blerë drithë, ishin miq të Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) derisa të largoheshin.

Ai u kërkoi që herën tjetër, kur të vinin të furnizohen me drithë, të sillnin dhe vëllain e vogël. Përndryshe, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) do e konsideronte këtë si tradhti dhe do i merrte si spiunë të ndonjë shteti apo mbretërie tjetër.

“Ata thanë: ‘Ne do të përpiqemi disi, që ta sjellim nga baba i tij dhe do ta bëjmë këtë.’” (“Jusuf”, 61)

“Jusufi u tha shërbëtorëve të vet: ‘Ngarkoni barrët në kafshët e tyre e ua fusni brenda paratë! Ata do t’i gjejnë ato, kur të shkojnë te familja e vet, kështu që do të kthehen përsëri te ne.’” (“Jusuf”, 62)

Me të mbërritur në Palestinë pranë familjes së tyre, vëllezërit u mënjanuan me babanë e tyre Jakubin dhe i rrëfyen gjithçka. Ndër të tjerë i treguan dhe kërkesën e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) për të marrë me vete dhe Benjaminin.

“Kur u kthyen te babai i tyre, ata thanë: ‘O ati ynë! Nuk do të na japin më ushqim. Prandaj dërgoje me ne vëllain tonë, që të mund të marrim ushqim; të sigurojmë se ne do

ta ruajmë atë!” (“Jusuf”, 63)

Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) nuk e priti mirë këtë kërkesë të djemve të tij. Ai ishte zhgënjyer më parë prej tyre dhe tani e kishte të vështirë t’u zinte besë.

“Ai u tha: ‘A mos vallë t’jua besoj juve, ashtu siç jua pata besuar më parë vëllain e tij? Allahu është Ruajtësi më i mirë dhe Ai është më i Mëshirshmi i Mëshiruesve!» (“Jusuf”, 64)

Por një ndodhi tjetër do e bëjë Jakubin (Paqja qoftë mbi të!) të mendohet, madje të ndryshojë dhe mendje.

“Kur i çelën barrët e tyre dhe gjetën të hollat e tyre, që ua kishin kthyer, ata thanë: ‘O ati ynë! Ç’duam më tepër? Këto janë gjërat tona; na janë kthyer. Ne do ta furnizojmë familjen tonë, do ta ruajmë vëllain tonë dhe do ta shtojmë një barrë deveje (ushqim), e kjo është barrë e lehtë.” (“Jusuf”, 65)

Ky ministër që shet drithë me të njëjtin çmim që ka qenë para zie, madje u kthea dhe mallin që kishin shkëmbyer me drithë nuk qenka njeri i zakonshëm. Kështu, Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) pranoi ta dërgojë djalin e vogël Benjaminin, por më parë u mori besën.

“Ai tha: ‘Unë kurrësesi nuk do ta dërgoj me ju, derisa të betoheni në Allahun, se do të ma ktheni, me përjashtim të rastit kur ju rrezikon ndonjë e keqe e madhe (të gjithëve).’ Kur ata u betuan, ai u tha: ‘Allahu është dorëzënës për atë që flasim ne.” (“Jusuf”, 66)

Para se të nisën, Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) i porositi që kur të hynin në Egjipt, të mos hynin të gjithë nga e njëjta derë.

Kjo, pasi njëmbëdhjetë djem të rinj, mund të binin në sy dhe dikush mund t'i xhelozonte dhe merrte mësysh.

“O djemtë e mi, mos hyni nga e njëjta portë (e qytetit), por nga porta të ndryshme. Unë nuk mund të largoj prej jush asgjë nga (ajo që ju ka caktuar) Allahu! Se pushteti i përket vetëm Allahut. Tek Ai mbështetem unë dhe tek Ai le të mbështeten ata që dëshirojnë të jenë të mbështetur (tek Allahu)”! (“Jusuf”, 67)

Kështu, kur mbërritën në Egjipt, njëmbëdhjetë vëllezërit u ndanë dhe hynë në qytet nga dyer të ndryshme.

“Kur ata hynë (në qytet), ashtu siç i urdhëroi babai i tyre, dëshira e Jakubit u përmbush, por kjo nuk i ndihmoi aspak para caktimit të Allahut. Ai (Jakubi), në të vërtetë, ka qenë dijetar i madh, sepse Ne e kemi mësuar, por shumica e njerëzve nuk e di.” (“Jusuf”, 68)

“Kur dolën para Jusufit, ky e afroi vëllanë e vet (Benjaminin) dhe i tha: ‘Unë në fakt jam vëllai yt dhe mos u hidhëro për atë që më bënë vëllezërit tanë!’” (“Jusuf”, 69)

Siç e kishte zakon, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) i strehonte të gjithë të ardhurit për tu furnizuar me drithë. Kur u takuan me Jusufin (Paqja qoftë mbi të!), ky i ndau vëllezërit nga dy persona në një dhomë dhe Benjaminin e mbajti për vete. Kur të gjithë vajtën në dhomat e tyre, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) mbeti vetëm me Benjaminin. Aty, ai e përqafoi fort dhe i tregoi se kush ishte.

“Pasi i furnizoi me ushqimin e nevojshëm, (Jusufi) shtiu një gotë (të çmueshme) në ngarkesën e vëllait të vet e pastaj një lajmëtar thirri: ‘O karvan, ju jeni vjedhës të vërtetë!’” (“Jusuf”, 70)

Pasi kishin përshkruar një copë rrugë, ushtarët e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) i arritën. Kjoceket në ajetet e mëposhtme:

“Ata u kthyen drejt tyre (e thanë): ‘Ç’ju ka humbur?’ Thanë: ‘Po kërkojmë gotën e mbretit. Kush e sjell atë, ka shpërblim një barrë deveje ushqim. Unë për këtë jam dorëzënës.’ (Vëllezërit e Jusufit) thanë: ‘Betohemi për Allahun, ju e dini se ne nuk kemi ardhur të bëjmë turbullira në këtë vend dhe nuk jemi vjedhës.’ Ata pyetën: ‘E cili do të jetë dënimi, nëse ju gënjeni?’ (Vëllezërit) thanë: ‘Dënimi për atë, në barrën e të cilit gjendet gota, është që të mbahet peng ai vetë. Kështu i dënojmë ne keqbërësit.’” (“Jusuf”, 71-75)

“Dhe nisi të kontrollojë barrët e tyre para barrës së vëllait të Jusufit. Pastaj nxori gotën nga barra e vëllait të tij. Kështu, Ne e mësuam Jusufin, që ta bënte këtë dredhi. Ai, sipas ligjit të mbretit nuk mund ta merrte (për skllav) vëllanë e vet, përveç se me vullnetin e Allahut. Ne e ngremë lart atë që duam, e mbi çdo të ditur është një i Gjithëdijshtëm.” (“Jusuf”, 76)

“(Bijtë e Jakubit) thanë: ‘Nëse ka vjedhur, më parë ka vjedhur edhe vëllai i tij!’ Jusufi heshti për këtë dhe nuk shpalli gjë, por mendoi në vetvete: ‘Ju jeni në pozitë më të keqe. Allahu është më i dijshtëm për ato që thoni ju.’” (“Jusuf”, 77)

Kur kishte qenë i vogël, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) i kishte vjedhur gjyshit nga nëna idhullin që ai adhuronte dhe ia kishte thyer. Këtë fakt e përmendën vëllezërit e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) në ajetin e mësipërm.

“(Bijtë e Jakubit) thanë: ‘O ministër, ai e ka babanë shumë plak, andaj merr ndonjërin prej nesh në vend të tij! Ne po

shohim se ti je bamirës.’ (Jusufi) tha: ‘Allahu na ruajtë, si të marrim atë tjetrin në vend të atij te i cili e kemi gjetur sendin tonë! Atëherë, ne, me të vërtetë, do të ishim të padrejtë!’” (Jusuf, 78,79)

Ata u përpoqën ta bindnin Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) që ta linte të lirë Benjaminin, por nuk mundën.

“Meqë e humbën shpresën në të (Jusufin), u shpërndanë dhe u këshilluan fshehurazi. Më i madhi nga ata tha: A nuk e dini që babai juaj ka marrë prej jush betimin në Allahun. Ju edhe më parë e keni shkelur betimin që bëtë për Jusufin. Nuk do të ndahem prej këtij vendi, derisa të më lejojë babai im ose të më gjykojë Allahu, sepse Ai është Gjykatësi më i mirë. Kthehuni te babai juaj dhe thoni: ‘O babai ynë, djali yt ka vjedhur. Ne dëshmojmë vetëm për atë që dimë. Ne nuk mund ta parashikojmë të panjohurën. Pyet banorët e qytetit në të cilin kemi qenë dhe karvanin me të cilin kemi udhëtuar dhe ki besim se ne themi të vërtetën!’” (“Jusuf”, 80-82)

Kur e hodhën Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) në pus, babait i thanë: **“Por ti nuk na beson, edhe sikur të themi të vërtetën.”** (“Jusuf”, 17)

Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) e mbante hidhërimin dhe zemërimin në zemër, pa e shfaqur, gjë e cila ia rëndonte dhe më shumë gjendjen.

“Ata thanë: ‘Për Allahun, ti po e përmend Jusufin pa pushim, saqë do të sëmuresh rëndë ose do të vdesësh!’ (Jakubi) tha: ‘Unë dhimbjen time dhe pikëllimin tim ia paraqes vetëm Allahut e nga Allahu di atë që nuk e dini ju.’” (“Jusuf”, 85,86)

Më pas, Jakubit (Paqja qoftë mbi të!) i lind sërish një fije shpresë gjë e cila shpaloset në ajetin:

“O bijtë e mi, shkoni e kërkoni lajme për Jusufin dhe vëllain e tij dhe mos e humbni shpresën në mëshirën e Allahut. Shpresën në mëshirën e Allahut nuk e humb askush, përveç jobesimtarëve.” (“Jusuf”, 87)

Vëllezërit e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!) mbledhën ca mallra të pavlera për t’i shkëmbyer me drithë dhe u nisën për në Egjipt.

“Kur ata dolën para Jusufit, thanë: ‘O ministër, ne dhe familjen tonë e ka goditur një fatkeqësi e madhe dhe kemi sjellë pak gjëra! Sidoqoftë, na e plotëso masën (për ushqimin) tonë dhe na jep lëmoshë, sepse Allahu i shpërblen dhënësit e lëmoshës.’” (“Jusuf”, 88)

Jusufi (Paqja qoftë mbi të!), duke parë se në ç’ gjendje kishin përfunduar, nuk deshi që të nënshtroheshin më shumë, por u tregoi të vërtetën.

“Ai tha: ‘A nuk e mbani mend çfarë keni bërë me Jusufin dhe vëllanë e tij, kur ishit të paditur?’ Ata thanë: ‘Vallë, ti je vërtet Jusuf?!’” (“Jusuf”, 89)

Nga dita që e kishin hedhur Jusufin (Paqja qoftë mbi të!) në pus kishin kaluar njëzet e dy vite. Asokohe Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) ishte vetëm dymbëdhjetë vjeç, kurse sot ishte tridhjetë e katër vjeç.

“Ai u përgjigj: ‘Po, unë jam Jusufi e ky është vëllai im. Allahu na mëshiroi. Atë që ruhet (nga gjynahet) dhe bëhet i durueshëm, Allahu e shpërblen, se Ai kurrë nuk ia humb shpërblimin punëmirëve.’ Ata thanë: ‘Betohemi për

Allahun, vërtet që Allahu të ka ngritur ty mbi ne dhe ne paskemi qenë vërtet të gabuar.’ Ai u tha: ‘Sot s’ka qortim për ju; Allahu do t’ju falë. Ai është më i Mëshirshmi i Mëshiruesve! Shkoni me këtë këmishë timen dhe vëreni në fytyrën e atit tim e ai do të shohë, dhe m’i sillni tërë familjet tuaja!’” (Jusuf, 90-93)

Me t’u nisur karvani nga Egjipti në për Palestinë, Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) ndjeu erën e Jusufit (Paqja qoftë mbi të!). Udhëtimi nga Egjipti për në Palestinë zgjaste tetë ditë.

“Kur karvani u largua nga vendi (Egjipti), babai i tyre tha: ‘Unë, me të vërtetë, po ndiej erën e Jusufit, ndonëse ju mund të më quani matuf.’ Ata thanë: ‘Për Allahun, me të vërtetë, ti edhe tani qëndron në gabimin e mëparshëm.’ Kur erdhi sjellësi i lajmit të mirë dhe ia vuri këmishën në fytyrë, atij iu kthye shikimi. Ai tha: ‘A nuk ju kam thënë se unë di nga Allahu atë që ju nuk e dini.’ Ata thanë: ‘O babai ynë, kërko falje për ne e për gabimet tona! Ne paskemi qenë vërtet gjynahqarë.’ Ai u përgjigj: ‘Do ta lus Zotin tim që t’ju falë. Pa dyshim që Ai është Falësi dhe Mëshirëploti.’” (“Jusuf”, 94-98)

Jakubi (Paqja qoftë mbi të!) nuk e luti menjëherë Zotin që t’i falë djemtë e tij, pasi e kishte zemrën të mbushur plot hidhërim e pikëllim, pikërisht prej tyre.

“Kur ata hynë te Jusufi, ai i afroi pranë prindërit e vet dhe tha: ‘Hyni në Egjipt! Me lejen e Allahut, ju do të jeni të sigurt prej çdo të keqeje.’ Ai i ngriti prindërit e vet në fron dhe ata të gjithë iu përlulën atij.” – Me t’u bashkuar, të gjithë i ranë në sexhde, prindërit dhe vëllezërit. Asokohe përlulja ishte e lejuar, pasi ishte formë nderimi. “Ai tha: ‘O babai im, ky është shpjegimi i ëndrrës sime të dikurshme.

Zoti im e përmbushi atë." Siç e kemi cekur në fillim, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) pa në ëndërr njëmbëdhjetë yje, diellin dhe hënën që i përuleshin dhe kjo ëndërr ishte përmbushur tashmë. **"Mua më bëri mirësi, kur më nxori nga burgu, kurse juve ju solli nga shkretëtira, pasi djalli pati futur ngatërresë midis meje dhe vëllezërve të mi. Vërtet, Zoti im është i Butë me kë të dojë; Ai është i Gjithëdijshmi dhe i Urti!"** ("Jusuf", 99,100)

Më pas, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) u lut: **"O Zoti im! Ti më ke dhënë pushtet dhe më ke mësuar shpjegimin e ëndrrave! O Krijues i qiejve dhe i Tokës, Ti je Mbrojtësi im edhe në këtë botë, edhe në Botën Tjetër! Bëj që të vdes si mysliman dhe më shoqëro me punëmirët (në Botën Tjetër)!"** ("Jusuf", 101) Pas gjithë atyre sfidave dhe sprovave nga më të ndryshmet, Jusufi (Paqja qoftë mbi të!) e luste Zotin që ta mbyllte jetën si mysliman.

BOTIME

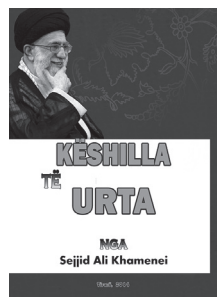
Fondacioni i Kur'anit, Muhsin Keraeti, *"Mësimet nga ajetet e Kur'anit"*, vëll. 3, Tiranë, 2014. E përktheu nga persishtja Agim Abdullahu. Në libër trajtohen probleme që kanë të bëjnë me çështje individuale, familjare, shoqërore etj. Trajtohen gjithashtu edhe marrëdhëniet dhe të drejtat ndërmjet prindërve dhe fëmijëve, të drejtat e bashkëshortëve, të drejtat e jetimëve etj. Të gjitha këto mësimet nxirren nga ajetet e sures "En Nisa".

Fondacioni i Kur'anit, dr. Moris Bykaj, *"Kur'ani dhe shkenca e sotme"*, Tiranë, 2014. E përktheu nga gjuha angleze prof.dr. Hajri Shehu. Libri është një leksion i dr. Bykajit për temën "Kur'ani dhe Shkenca e Sotme", mbajtur në Londër. Në këtë libër do të lexoni: krijimi i gjithësisë; astronomia-drita dhe lëvizja; krijimi i njeriut; Kur'ani dhe Bibla etj.

Shoqata "Filladi", Sejjid Ali Khamenei, *"Këshilla të Urta"*, Tiranë, 2014. E përktheu nga arabishtja Vullnet Merja. Autori, Sejjid Ali Khamenei, i tërheq vëmendjen lexuesit nëpërmjet këshillave të tij të urta, për shumë çështje, si për ato rreth Teuhidit, Kur'anit, Profetit Muhamed (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!), namazit, agjërimin, Haxhit, Ringjalljes dhe Kiametit, të drejtave të njeriut, rreth familjes islame e të tjera.

Vjollca Karaj

Drita e Kur'anit - Nr. 2 - 2014

Recension: Fondacioni i Kur'anit, Abdu Daim Kahiili, “Argumente shkencore nga Kur’ani” (ilustruar me fotografi), Tiranë, 2014.

Kur’ani është Libri i Allahut. Fjalët e Librit janë ajetet e Tij (Kur’an, 31:27). Fjala *ajet* ka kuptimin “shenjë, argument nga Allahu.” Gjuhësisht është “varg” a “tërësi vargjesh” të Kur’anit. Në Kur’an ka më shumë se 6.000 ajete. Më shumë se 6000 argumente nga Allahu. Më shumë se 6000 vargje poetike me një gjuhë arabe të stilit të lartë. Nga më shumë se 6000 ajete që ka në Kur’an, më se 1000 kanë të bëjnë me shkencën. Dhe mrekullia e Kur’anit e universaliteti i Kur’anit është fakti se shumë nga zbulimet e sotme shkencore pasqyrohen në të drejtpërdrejt ose tërthorazi. Sigurisht, njeriu nuk mund të presë që Kur’ani të jetë kozmologji, astronomi, matematikë, fizikë etj. Kur’ani është udhëheqësia e Allahut për njeriun, pra, edhe udhëheqësia e Allahut për dijen e për shkencën. Me këtë vlerë njohëse për Kur’anin vjen për lexuesin shqiptar edhe libri i dijetarit sirian, inxhinier Abdu Daim Kahiilit, “Argumente shkencore nga Kur’ani (ilustruar me fotografi)”.

Në librin e inxhinier Kahiilit jepen disa nga zbulimet shkencore kyç. Në të ardhmen, sigurisht do të ketë të tjera zbulime shkencore që vijnë nga udhëheqësia e Kur’anit a që lidhen drejtpërdrejt a tërthorazi me atë që ka shpallur Kur’ani mëse 1400 vjet më parë e që shkenca i njeh sot ose që do t’i njohë nesër. Autori është gjithnjë në gjurmim e në kërkim, siç thotë vetë në libër: “Unë dëgjoj a lexoj për një zbulim shkencor dhe menjëherë më shkon mendja tek aksh ajet

i Kur'anit, për të bërë lidhjen e ajetit me shkencën". Më tej, sigurisht, inxhinieri studion e vërtetëson, për të ardhur deri te shkrimi i tij. Një metodë shkencore pune. Dhe, edhe një intuitë e ndezulli (zell) e madhe. Një njohje e shkëlqyer e Kur'anit. Dhe, edhe një formim i lartë shkencor.

Kur'ani është për të gjithë sepse të gjitha ajetet e tij u drejtohen njerëzve me gjuhën e njerëzve. Ato janë ajete të Librit të diturisë (10: 1). Por kjo dituri merret, sigurisht sipas formimit shkollor e intelektual. Kur'ani ka mësim e udhëzime të drejtpërdrejta (shih, p.sh., te Surja 31 / Llukman). Por ka edhe përgjithësime, shembullsim, aludime e simbolizma. Ai ka ajete të qarta e të kuptueshme, por ka edhe ajete ende të pakuptueshme. Të pakuptueshme për ne a për kohën tonë. Kjo do të thotë që nëse dikush nuk ka dije, nuk i kupton të gjitha ajetet e Kur'anit. Në ajetin 43 të sures 29 thuhet: **"Këto janë shembullsim për njerëzit, por ato i kuptojnë vetëm ata që kanë dije"**. Janë të thjeshta në dukje, por të thella në kuptimin që përcjellin. E jo vetëm shembullsimet. Por në librin e inxhinier Kahiilit gjithçka është e kuptueshme. Kësisoj, ajo është edhe për më të diturit, edhe për më pak të diturit. Sepse është ndërtuar e tillë - që të jetë e kuptueshme për të gjithë. Do ta themi pak më poshtë.

Ky është libri i parë i Enciklopedisë së inxhinier Kahiilit, i përkthyer në gjuhën shqipe. Autori ka botuar në vendin e vet e në gjuhën e vet amtare edhe dy të tjerë, pra, tri vëllime. Pas tri vëllimeve do të ketë të katërtin, të pestin, ... të dhjetin e të tjerë. Libri botohet në shqip nga Fondacioni i Kur'anit, Tiranë, i cili është bërë tashmë, vërtet një institut i botimeve për Kur'anin dhe për kur'anologjinë në Shqipëri. Libri është përkthyer nga gjuha angleze në gjuhën shqipe nga Bledar Shehu.

E veçanta e librit është ilustrimi me foto. Edhe fotot

janë shkencore. Shumë janë satelitore. Ilustrimi me foto e bën shumë të qartë e shumë të saktë çfarë shkruhet më poshtë. Radha e paraqitjes është: fotoja - komentimi a argumentimi në mënyrë të thukët për zbulimin - ajeti kur'anor. Një mënyrë paraqitjeje shumë e këndshme, por edhe shumë kureshtjendjellëse për lexuesin: ja fotoja, ja zbulimi, ja ajeti. Lidhur fort si një e tërë. Ajeti në fund është jo vetëm përmbyllës, por edhe shumë mbushamendës, shumë mendjeformues e shumë mbresëlënës.

Në libër ka ajete që kanë të bëjnë me Krijimin - universin (shtatë qiejt, tymnajën në zanafillë, Shpërthimin e Madh, zgjerimin e universit etj.), atomin (e grimcën më të vogtël se atomi), qelizën (industrinë e organizuar përsosurisht në qelizë), njeriun, ujin, dukuritë atmosferike, shpendët, kandrrat etj. Herë-herë, një përmbyllje më e fundme është: "A nuk është kjo një provë se Kur'ani është Fjala e Allahut?" Dhe po ta përkthenim me një thënie të Kur'anit, përmbyllja është: "Pse, a ende nuk besoni?!". Pse, a ende nuk besoni se universi e ç'ka në univers është krijuar nga Allahu, nga Ai që është Një dhe vetëm Një e prandaj është një krijim i përsosur?! Sigurisht, këto pyetje janë për jobesimtarët. Kurse besimtarët meditojnë për krijimet e Allahut dhe veçse u shtohet imani - mirësia më e madhe që u ka dhënë Allahu.

Ne duam që lexuesi ta shijojë vetë Enciklopedinë, prandaj nuk po i përmendim paraprakisht të gjithë zërat e saj. Disa nga ata janë: etapat e zhvillimit të embrionit të njeriut sipas Kur'anit (tri errësiat), gjithësia e galaktikat, krijimi i trupave qiellorë, yjet, Dielli e Hëna, udhëtimi i Diellit, fazat e Hënës, uji e qarkullimi i ujit në natyrë, uji si bazë e jetës së çdo gjallese, ujëra që nuk përzihen, uji që puqet me zjarrin, malet si shtylla të Tokës, bleta dhe merimanga, mjedisi dhe ruajtja e mjedisit, ngjyrat në jetën

e njeriut, zemra **“me të cilën mendojmë”**, dita dhe nata si shenja të Allahut, shtresa e natës dhe e ditës, retë dhe shiu, ngarkesa elektromagnetike e Tokës, erërat, bubullima dhe vetëtimat etj. Për ta bërë më të lexueshëm e më të përdorshëm librin, në fund ka një **“Tregues të lëndës”**. Treguesi është si një çelës për kureshtjen dhe intuitën e lexuesit.

Nga libri i inxhinier Kahiilit lexuesi mëson se cili është qëndrimi i Kur'anit për dijen dhe shkencën. Kur'ani thotë se Islami është fe racionale. Prandaj në shumë ajete të Kur'anit thuhet: **“O ju që mendoni!”**, **“O ju të zotët e mendjes!”** (3:7, 10:24, 30:28, etj.). Kur'ani është për **“njerëzit që mendojnë thellë”** (45:13). Kur'ani e nxit njeriun të lexojë e të studiojë. Ajetet e para të Kur'anit (96:1-5) që i zbritën Profetit Muhamed (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) qenë: **“Lexo... / Se Zoti yt është ... / Ai që e mësoi (njeriun) të shkruajë me penë / I mësoi njeriut atë që nuk e dinte”**. Kërkoje dijen, - thotë Kur'ani (10:101). Nuk bëhesh i pasur vetëm me dijen tënde (28:78-82). Dituria është vlera e njeriut (3:7, 18). Allahu e afron njeriun e ditur me melekët: **«Allahu dëshmoi se nuk ka zot tjetër përveç Atij dhe (këtë) e dëshmuar edhe melekët e dijetarët.”** (3:18). Kërkojeni diturinë! (7:3, 16:43, 44). Në Kur'an është lutja: **«Zoti im, ma shto diturinë!”** (20:114). Më mirë e më bukur nuk ka si thuhet.

Kur'ani e nxit njeriun për kërkime shkencore. Ai thotë ecni, udhëtoni nëpër Tokë (47:10). Dhe: **“O turmë e xhindeve dhe e njerëzve, nëse keni mundësi të dilni përtej kufijve të qiejve e të Tokës, depërtoni pra!”** (55:33). Dhe: **“Medito për madhësitë e krijesave të Allahut!”** (3:190, 191, 51:47, 88:17-20¹). Dijetari Ibn Mesudi ka thënë: **“Nëse**

1 Këto janë vetëm disa nga ajetet e Kur'anit që kanë të bëjnë me dijen. Kur'ani është dije, por edhe teori dijeje (epistemologji).

kërkoni dije, duhet të meditonit për kuptimet e Kur'anit, sepse ai mishëron historinë e kohëve të shkuara dhe të kohëve të mëpasme". Këto vlera dhe këto mësimet na i sjell edhe ky libër.

Nga libri i inxhinier Abdu Daim Kahiilit lexuesi mëson se Kur'anit përputhet me zbulimet e sotme shkencore. Është e vërtetë se zbulimet e sotme janë arritje të shkencës. Është e vërtetë, gjithashtu që dija e sotme shkencore na e ka bërë të mundur t'i kuptojmë disa ajete të Kur'anit që deri tani nuk mund të kuptoheshin (3:7). Por është mrekullia e Kur'anit që zbulimet e sotme përputhen me Kur'anin dhe po ashtu, që ajete të tij bëhen sot të qarta për ne, sepse ato që shkenca i ka zbuluar a i ka thënë sot, janë thënë në Kur'an më se 1400 vjet më parë. Lexuesi mund të shohë vetë në Enciklopedi zëra që e vërtetojnë këtë.

Natyrisht, Kur'anit nuk është baras me të gjitha shkencat e me të gjitha zbulimet shkencore. Ai nuk mund të jetë, siç u tha më sipër, edhe kozmologji, edhe astronomi, edhe fizikë, edhe biologji etj. Por është baras dije, baras udhëheqësi për dijen. Profesor Moris Bykaj (Maurice Bucaille) thotë: *"Ka shembuj shumë të rrallë thëniesh në Kur'an, të cilat nuk janë vërtetësuar deri tani nga shkenca e sotme. Unë do t'u referohem këtyre, duke theksuar se të gjitha të dhënat i bëjnë shkencëtarët t'i marrin ato si të mundshme. Një shembull i tillë është thënia e Kur'anit që jeta ka zanafillë ujore, një tjetër thotë se diku në gjithësi ka toka të ngjashme me Tokën tonë. Sidoqoftë, këto gjykime nuk duhet të na bëjnë të harrojmë që Kur'anit mbetet libër fetar par excellence (më i larti) dhe natyrisht, nuk mund të pritët që ai të ketë qëllim "shkencor" për se (në vetvetë)".¹* Kur'anit thotë se Allahu i ka dhënë njeriut arsyen dhe vullnetin (33: 21, 40, 21:48 etj.) për të kuptuar e për të kërkuar. Për

¹ Maurice Bucaille, *The Quran and Modern Science*, London, 1995, f. 3, 4.

shembull, Allahu betohet në Kur'an në krijesat e veta (njeriun, Mekën, fikun, ullirin etj.) dhe mendërisht, lexuesi nxjerr konkluzionin që Ai e bën këtë sepse e vlerëson shumë krijesën e jo për tjetër. Në Kur'an ka ajete që flasin për "Shpërthimin e Madh" (Big Bang-un) (21:30, 56, 41:47 etj.). Shkencëtarët thonë se ky Shpërthim ka ndodhur 13.7 miliardë vjet më parë. Atëherë, lexuesi nuk mund ta bëjë pyetjen "Ç'ka qenë përpara Big Bang-ut?", sepse nuk ka ekzistuar koha dhe hapësira para tij. Koha dhe hapësira janë krijime të Allahut, siç është krijim i Tij edhe Shpërthimi i Madh dhe Allahu betohet në kohën (91:6), sepse e vlerëson shumë si krijim të madh. Ky vlerësim i Allahut për krijesat e tij i thotë shumë lexuesit. Atëherë, domosdo Kur'ani mund dhe duhet të lexohet jo vetëm me sy e me gjuhë, por edhe me zemër e me ndërgjegje, si një Mesazh që na vjen nga Allahu në zemër dhe në ndërgjegje.

Kështu kuptohet Kur'ani. Kështu njeriu nxjerr mësim nga Kur'ani. Nga libri i inxhinier Kahiilit mëson edhe sesi duhet lexuar Kur'ani.

Kemi rastisur të shohim në disa fjalorë gjuhësorë dhe enciklopedikë: "*Kur'ani – libri i myslimanëve*". Është e vërtetë se Kur'ani është Libri i myslimanëve. Por jo vetëm i myslimanëve. Kur'ani është Libri i të gjithëve. I gjithë njerëzimit. Sepse i drejtohet gjithë njerëzimit si një bashkësi (2:213, 30:30, 23:53). Sepse udhëzon për të mirën e për të ndaluar të keqen në Tokë. Sepse kërkon të mirën e gjithë njerëzimit (ka ajete për këtë, shih, p.sh., **Kush shpëton një njeri, ka shpëtuar tërë njerëzimin** / 5:32). Sepse jep rrugë e drejtime për të gjithë, për të pasur dije e për ta kërkuar dijen. Prandaj njeriu, sidomos intelektual duhet ta pyesë veten: Ç'është Kur'ani? Kush ka qenë Profeti Muhamed (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!)? Ç'thotë Kur'ani për Profetin Muhamed (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin

mbi të!)? Po për Profetin Isa (Jezusin / paqja qoftë mbi të!)? Përse e besojnë myslimanët Profetin Isa (paqja qoftë mbi të!)? Përse e besojnë Profetin Musa (Moisiun / paqja qoftë mbi të!)? Përse i besojnë të gjithë Profetët dhe të Dërguarit e tjerë të Allahut (paqja qoftë mbi ta!)? Përse ka bërë epokë Kur'ani? Përse Maikëll Hart (Michael Hart) e vuri Profetin Muhamed (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) në krye të listës së njerëzve më me influencë në botë në të gjitha kohët?² Cili është qëllimi themelor i qenies së njeriut? Ç'ndodh pas vdekjes? Si do të ringjallet njeriu? Cili është kuptimi i Dëshmisë islame (Shehadetit)? Ç'është monoteizmi islam? Ç'do të thotë t'i bësh shok Allahut dhe përse është e papranueshme trinia e krishtere? Për këto e për shumë pyetje të tjera fetare njeriu duhet të dijë të përgjigjet. Nëse nuk di, të kërkojë t'i dijë. Ky do të ishte qëndrim intelektual ndaj Islamit e ndaj Kur'anit.

Koha, - thotë Kur'ani, - nuk duhet humbur. Vetë Allahu betohet në kohën, në krijesën e Tij: **“Pafsha kohën! Nuk ka dyshim se njeriu është në humbje të sigurt, përveç atyre që kanë besuar dhe bënë vepra të mira dhe që u bashkuan për t'i mësuar (ndërsjellas) njëri-tjetrit të Vërtetën.”** (Surja 103:1 - 3) Kurse Profeti Muhamed (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!) ka thënë: *“Në dy të mira kanë humbur shumica e njerëzve – në shëndet dhe në kohën e lirë”*. (Buhariu) Dhe: *“Nëse ka nisur Kiameti, - thotë Profeti (paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të!), - e dikush prej jush ka në dorë një fidan, në qoftë se ka mundësi, të mos luajë nga vendi pa e mbjellë atë!”*. (Ahmedi) Një mësim kaq i madh për njeriun dhe për punën. Për kohën e për shfrytëzimin e kohës. Atëherë, le ta bëjmë rrugën për tek e Vërteta sa s'na

2 Shih M. Hart, *Personalitetet më të shquara në histori*, Tiranë, 2001, f. 7-18.

ka shtypur koha me tiraninë e saj! Këtë mesazh e përcjell fort mirë edhe libri “Argumente shkencore nga Kur’ani (ilustruar me fotografi)” i inxhinier Abdu Daim Kahiilit.

Prof. dr. Hajri SHEHU

VEPRIMTARI KUR'ANORE

Emisioni radiofonik

“Nektari i xhumasë” (janar-korrik, 2014)

Emisioni radiofonik “Nektari i xhumasë” është transmetuar rregullisht nga Fondacioni i Kur'anit, Tiranë. Çdo ditë të xhuma, nga ora 9:00-10:30 dëgjuesit dhe dashamirësit e emisionit kanë qëndruar në frekuencën **93.6 MHz**, në radio **“Nacional”**. Ky emision ka disa rubrika themelore. Përveçojmë ndër to këndimin e Kur'anit dhe përkthimin e sures në gjuhën shqipe. Që nga janari deri në korrik janë transmetuar 33 sure të Kur'anit. Një rubrikë tjetër e emisionit ka qenë komentimi i Kur'anit sipas Hafiz Ibrahim Dallit, marrë nga libri “Ajka e kuptimeve të Kur'anit Kerijm”, e cila ka përfunduar dhe tani është zëvendësuar me rubrikën “Komentimi i përzgjedhur i Kur'anit” {botim i Fondacionit të Kur'anit në bashkëpunim me shoqatën Flladi, katër vëllime: 1; 2; 3; 4 (vëllimi i pestë do botohet së shpejti e në vijim)}. E rëndësishme ka qenë tema e ditës. Çdo emision ka një temë dite. Tema zhvillohet me telefonuesit, me opinionet e tyre dhe me bashkëbisedimin me drejtueset e emisionit. Ndër to mund të përmenden: *Dashuria për Allahun*, *“Etapat e përhapjes së Islamit”*, *“Praktika e durimit të Profetit (parë nga kënvështrimi i Udhëtimit të tij në Taif)”*, *“Dashuria për Profetin, kusht i besimit”*, *“Virtytet e adhurimit”*, *“Dëmet që shkakton mosmirënjohja”*, *“Israja dhe Miraxhi i Profetit Muhamed”*, *“Si të përgatitemi për të pritur Ramazanin”*,

“Përse Ramazani është quajtur muaji i Kur’anit”, “Hytbja e Profetit Muhamed në fund të muajit Shaban” etj. Rubrika e fundit e emisionit është “Mësime nga ajetet e Kur’anit”. Ajo ka filluar me suren “Fatiha”. Tani vazhdon me suren “Ali Imran”. Emisioni përfundon me ajetin 9 të sures “el Xhum’a”.

Organizohet ceremonia e shpërndarjes së dhuratave të Oлимпиадës së 19- të të Kur’anit dhe të pyetësorit të muajit të Ramazanit 2013.

Më 14/06/2014 u organizua në mjediset e Fondacionit të Kur’anit, në Tiranë ceremonia e shpërndarjes së dhuratave të Oлимпиадës së 19-të të Kur’anit dhe të pyetësorit të muajit të Ramazanit 2013. Të pranishmit i përshëndeti nëndrejtori i Fondacionit të Kur’anit, z. Vullnet Merja. Ai bëri një analizë të shkurtër rreth këtyre dy aktiviteteve dhe po ashtu ai i përshëndeti ata edhe në emër të përgjegjësit të përgjithshëm të Universitetit Ndërkombëtar “Al- Mustafa”, z. Golizadeh. Z. Merja u kujtoi të pranishmëve se Kur’ani është busulla orientuese e çdo personi që do të orientohet në rrugë të mbarë. Në takim përshëndetën edhe znj. Sabrie Feza, teologe pranë Fondacionit të Kur’anit, si edhe nga z. Kelmend Vrapi, mësues i Fondacionit të Kur’anit në qytetin e Lushnjës. Atmosferën e takimit e bëri edhe më të këndshëm grupi i korit të vajzave të kolegjit “Saadi” të cilat kënduan disa ilahi. Takimi u mbyll me dërgimin e salavateve për Profetin Muhammed (Paqja dhe bekimet e Allahut qofshin mbi të dhe mbi familjen e tij të ndritur). Lusim Zotin e Madhëruar të na e mbarësojë të gjithëve leximin, mësimin dhe studimin e Kur’anit Kerim. Es Selamu Alejkum ue Rahmetull’Ilahi ue Berekatuhu!

ABSTRACTS

Dr. Aisha Hamdan

The Concept of God The Oneness of Allah's Names and Attributes (Tauheed al - Asma wa Sifaat)

The names and the Attributes of Allah are what He is attributing to Himself and which belong to Him alone. They are the Most Beautiful Names (al - Asma Al - Husna). "Allah! La ilahla illa Huwa (none has the right to be worshipped but He)! To Him belong the Best Names." (The Holy Qur'an, 20: 8). Each name describes the excellence or highest distinguishing quality of Allah. The Names and the Attributes display the oneness of Allah. "There is nothing like unto Him, and He is the All-Hearer, the All-Seer. To Him belong the keys of the heavens and the earth, He enlarges provision for whom He wills, and straitens (it for whom He wills). Verily! He is the All-Knower of everything." (The Holy Qur'an, 42: 11-12). This means that Allah is the One and the unique God and He is not like His creatures, because the Creator can never be described as similar or equivalent to the creatures. The Attributes of Allah are not like those of the creatures, but His model helps us understand who the God is. Through His Names and Attributes we hold in great esteem or revere His power, His knowledge and wisdom, His love, His justice, His mercy and His absolution. When we are obedient to Allah and worship

Him, we accomplish our goal of creation and perfect our role as genuine slaves of one and the same Creator.

Dr. Murad Eilfried Hofman

Adoring God according to Islam

The roots of Islamic faith are based on the belief in Allah as the Creator, Who behaves with His creation wholeheartedly and commands love and compassion to all true and genuine believers. In the Qur'an it is said that Allah is Self-Sufficient and free of all needs (64: 6). God cannot love His creature just as man loves something. Therefore, it is not correct to talk about "love" when we can refer to His mercy, His compassion, kindness or His forgiveness.

Dr. Mansur Abu Sharia Al'abadi

The Rock from Which the Camel Came out from

Thamud is one of the perished nation. The account the Holy Qu'ran about this nation shows that they were skilled in stone carving and Allah gifted them with many bounties and they had a luxurious life. When Allah sent them a Prophet from among themselves, they belied him, ridiculed and made a mock of him or attacked him with abusive words. When their great prophet persisted in teaching them God's word, they set as a condition to believe that he should bring them a she-camel out of a huge rock. The Holy

Qur'an explanation books say that the she-camel that God sent to the tribe of Prophet Saleh came out a huge rock. This rock lies isolated in the area where they lived.

Vullnet Merja

Issues of Morality According to the Qur'an

In this article you will be acquainted with some moral issues according to the Qur'an, such as: reliance on Allah, the valor and the fear, the avarice and the generosity.

The reliance on Allah is among the highest of the moral virtues. Thus, one manages to be closer to Allah. To rely on Allah means to leave matters in the hands of Allah and in His goodness. The word 'teuekel' (reliance) comes from the word 'al uikaletu' which means "the choice of the entrepreneurs and the reliance on him to facilitate the works."

From among the evil morals is the feeling of fright (it comes to the unjustified fear). It humiliates and destroys the man. It depletes or exhausts the strengths and leads the man to the enemy. The opposite of this evil moral trait is bravery, courage and magnanimity. They are the key to victory, success and human pride.

In most cases the bounties and the kindness of Allah to humans are greater than his needs. So that he may donate a part of these bounties and abundance to others, too, so that they will have the chance to benefit from the mercies and the kindness of the Creator of the universe. However, some people due to their avarice, their insatiability and gluttony do not bestow to others. These people have no desire to do-

nate from those abundances that is bestowed to them. The Qur'an rebukes so much the avarice and calls on people to avoid this bad and devastating trait for both dimensions of life. If we meditate on the verses of the Holy Qur'an speaking about the generosity and the miserliness, we will come to a better understanding of the benefits of the first and the harms of the second.

Abdu Daim Kahiil

Scientific Arguments from the Qur'an V

In this article you will be acquainted with some scientific arguments from the Qur'an, such as: the particles smaller than the atom, the miracle of the neuronal cell, the wisdom of waking up at night, the three veils of darkness, the end of the Sun, when the fire meets the sea, the ant carries the ant, the mountain roots, the truth about the pyramids, the saved heavenly cup, destruction appears on earth and in the seas, where the Romans were defeated, the commencement of the universe, etc..

Qani Banaj

There is a Medicine for Each Disease

In this article the healing properties of chamomile, olive and garlic will be presented.

Chamomile tea is used against frequent urination, for the

treatment of the pimples in the mouth or the throat, for the digestion in the stomach, for the treatment of cough and the liver diseases.

Olive oil has nutritional and curative values. It has a variety of uses, especially in the insomnia. It is also used against poisoning, for the treatment of stomach cancer and for facial paralysis etc..

Garlic contains a few antibiotics and is used for the lung diseases, skin, the digestive tract, the intestinal system and lowering of the blood pressure.

Vullnet Merja

The Fasting Person Program According the Khutbah of the Prophet Muhammad

(Peace and blessings of Allah be upon him and his family!)

To attain happiness, everyone follows a path, a reference model and a program. The best and the perfect program for the believers is that one found in the Holy Qur'an and the hadeeths of the Prophet Muhammad (Peace and blessings of Allah be upon him and his family!). All the words of the Prophet Muhammad (Peace and blessings of Allah be upon him and his family!) are illumination and healing. In this narrative we note in particular two of his wonderful khutbahs. One is the Khutbah held in the Farewell Moslem Pilgrim (Hadji) and the other, on the eve of the arrival of the Holy month of Ramadan. Both Khutbahs are an excel-

lent resolution for human rights, where it is mentioned: the repentance to Allah Almighty, true fasting, the program of worship and the social program.

The Surah “Muhammad”

This surah intends the presentation of the provisions of Islamic Shari’ah. In this surah believers are commanded to fight severely against the idolatrous enemy, to purify the terrain from them until there is left no strength to them and to operate with the captured members as it is better.

The believers are clarified about the route of victory and they are submitted to the conditions of acquiring the God’s assistance.

From time to time vicious hypocrites are described. They present the greatest danger to the Muslim community, therefore describing their wiles or tricks, the believers are reminded to beware of their concealed traps...

At the end of the surah, the believers and the devoted are invited to follow the path of God, striving for the accomplishment of His path, not to languish in front of the cruel oppressors, never to accept armistice for the sake of life and possessions, but to know that since the God’s assistance is on their side, they are among the highest ones.

Vivian bint Vondal Taylor

The Spiritual and Physical Well-being through Fasting

Alternative Medicine views fasting as a detoxification method. This simply means that it is used to purify the body by eliminating 'toxins'. This process enhances the healing processes of the body. Generally, fasting is perceived to spare any harm to vital organs from any damage. Fasting is a protection for the body and the mind. Because body temperature may drop during the fasting, as does blood pressure, pulse and respiration, it is considered important to stay warm. Fasting is seen as a possible treatment for a variety of disorders and diseases, such as obesity, chemical poisoning, arthritis, allergies, psoriasis, eczemas, leg ulcers, irritable bowel syndrome, bronchial asthma and even depression.

Shakeel Ahmed

Emotional Intelligence and the Muslims

"Better to light a candle than curse the darkness"

Emotions serve as a guide of our internal morality and ethics. Emotions, probably is the most important feature that can make the difference between the more intelligent people and the most successful ones. Intelligence is a characteristic only for human beings. And, just one feature cannot make an individual a leader, a manager, a professor or a scientist. Because we are humans and we are not free of emotions. Being intelligent is not enough for being success-

ful or a leader. For we have to deal with people in all our roles. We should also learn how to manage our emotions and to direct them for positive use.

Uncontrolled emotions are more likely inclined to make us fail, while when channeled with prudence and ingenuity, the same emotions will definitely lead us to success. The Qur'an deals with aspects of "emotional intelligence" of the human beings and guides through the emotionally intelligent ways to achieve absolute everlasting success, utilizing our emotions and our intelligence (hikmah); by controlling our emotions or intelligence rather than being their slaves.

Ali Mohammed Ali Duhayyil - Dehili

The story of the Prophet Yusuf (Peace be upon him!)

The story of Prophet Yusuf (Peace be upon him!) is the greatest narration in the Holy Qur'an. There are many teachings on the education of young people with pure morality so that they will not wallow in vices. In the story of Yusuf (Peace be upon him!) the power of the devil is clearly noticed. It is trying to penetrate into the man's thoughts looking for his weak points. After challenges and trials of all kinds, Yusuf (Peace be upon him!) implored the Lord to end the life as a Muslim.

Drita e Kur'anit - Nr. 2 - 2014

ملخصات

مفهوم الله

توحيد الأسماء والصفات

الدكتورة عائشة حمدان

أسماء الله وصفاته هي التي أعطاها لنفسه والتي تخصه. إنها الأسماء الحسنى. "الله لا إله إلا هو، له الأسماء الحسنى" (سورة طه: الآية ٨). فكل اسم يصف أعلى صفة لله. أسماء الله وصفاته تشير إلى وحدانيته تعالى. "لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ" (١١) لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ" (١٢) (سورة الشورى: ١١ - ١٢). وهذا يعني أن الله واحد أحد وليس كمخلوقاته، لأن الخالق لا يمكن أن يتساوى مع مخلوقاته أبداً. صفات الله ليست كصفات المخلوقات، ولكن التقارب اللفظي لمعاني الكلمات يساعدنا على أن نفهم من هو الله. من خلال أسمائه وصفاته نحن نُعْظَمُ وَتُجَلُّ قدرته، وعلمه، ومحبته، وعدله، ورحمته، ومغفرته. وعندما نطيع الله ونعبده نُحَقِّقُ الغرضَ من خَلْقنا وَنُتَقِنُ دورنا كعبيدٍ حقيقيين للخالق الأحد.

الصخرة التي خرجت الناقة منها

الدكتور منصور أبو الشريعة العبادي

ثمود هي واحدة من الشعوب البائدة. تبيّن المعلومات التي يعرضها القرآن عن هذا القوم أنهم كانوا مَهَرَّةً في نَحْتِ الحجر وأن الله قد أنعم عليهم كثيراً وكانوا يعيشون حياة طيبة. وعندما بعث الله نبياً منهم سخروا منه وهاجموه بكلمات فاحشة، ولما أصرّ نبيُّهم العظيم على تعليم الناس كلامَ الله، وضعوا له شرطاً: سوف يؤمنوا إن استطاع

إخراج ناقةٍ من الصخرة الكبيرة. تقول كتب تفسير القرآن الكريم أن الناقة التي بعثها الله إلى قوم النبي صالح خرجت من الصخرة الكبيرة. والصخرة تقف معزولة في البلد الذي عاش فيه ذلك القوم.

قضايا أخلاقية وفقاً للقرآن

في هذه المقالة سوف نقدم بعض قضايا الأخلاق وفق القرآن، كالتيكول على الله، والشجاعة، والخوف، والبخل، والكرم.

التوكول على الله هو من أعلى الفضائل الأخلاقية. وهكذا يكون الإنسان أقرب إلى الله. التوكول على الله يعني ترك الأمور في يد الله وفضله. كلمة "توكول" تأتي من كلمة "الوكالة" التي تعني "اختيار الوكيل والاعتماد عليه لتسهيل الأعمال".

لا شك أن الشعور بالخوف (نعني به الخوف غير المبرر) من الأخلاق السيئة. إنه يذل الإنسان ويدمره. الشعور بالخوف يهلك قواه ويؤدي به إلى العدو. وعلى العكس من هذه الميزة الأخلاقية السيئة الشجاعة، والجرأة، والشهامة. هذه مفاتيح النصر والنجاح والفخر لدى الإنسان.

في معظم الحالات، نَعْمُ الله وفضائله على الإنسان أكثر من حاجة الإنسان نفسه. لذلك، فالإنسان يستطيع أن يجعل للآخرين حصّةً في هذه الخيرات والنعم من أجل أن يستفيدوا من فضل خالق الكون. ولكن، بعض الناس لا يعطي للآخرين بسبب الطمع والجشع. هؤلاء الناس ليس لديهم أي رغبة في الإعطاء مما وهبوا. إن القرآن ينتقد البخل كثيراً ويدعو الناس لتجنب هذه الصفة السيئة والمدمرة للعالم والآخرة. فلو تأملنا آيات القرآن الكريم التي تتحدث عن الكرم والبخل، سوف نقدر أن نفهم بشكل أفضل فوائد الأولى وأضرار الأخرى.

أدلة علمية من القرآن (٥)

عبد الدائم الكحيل

في هذه المقالة سوف نقدم بعض الحجج العلمية من القرآن، مثل جسيمات أصغر من الذرة، ومعجزة الخلية العصبية، والحكمة من قيام الليل، والظلمات الثلاث، ونهاية الشمس، التقاء النار بالبحر، والنملة التي تحمل النملة، وجذور الجبال، وحقيقة الأهرام، وقبة السماء المحفوظة، وظهور الفساد في البر والبحر، ومكان هزيمة الروم، وبداية الكون، الخ...

برنامج الصائم وفق خطبة النبي محمد (صلى الله عليه وآله وسلم)

وُلِنْتُ مَرِيًّا

لتحقيق السعادة، فإن كل إنسان يتبع طريقاً، ومثالاً، وبرنامجاً. أفضل وأكمل برنامج للمؤمنين وُجد في القرآن الكريم والحديث الشريف للنبي محمد (صلى الله عليه وآله وسلم). فكل كلام النبي محمد (صلى الله عليه وآله وسلم) نور وشفاء. لقد اخترنا في هذه المقالة خطبتين رائعتين له (صلى الله عليه وآله وسلم)، إحداهما الخطبة التي ألقاها أثناء حجة الوداع، والأخرى هي التي ألقاها بمناسبة حلول شهر رمضان المبارك. كلتا الخطبتين بمثابة قرار بشأن حقوق الإنسان، يُذكر فيهما التوبة إلى الله تعالى، والصيام الصحيح، وبرنامج العبادة، والبرنامج الاجتماعي.

الرفاهية الروحية والجسدية خلال الصيام

فيفيان بنت فوندال تايلور

يرى الطبُّ البديلُ الصومَ كوسيلة للتخلص من السموم. هذا يعني ببساطة أن الصيام يُستخدم لتطهير الجسم من خلال القضاء على السموم. هذه العملية من شأنها أن يعزز آثار الشفاء على الجسم. عموماً، يعتبر الصيام حافظاً للأعضاء الحيوية من أي ضرر. الصيام هو حماية للجسم والعقل. وبما أن خلال الصيام يمكن أن تنخفض درجة حرارة الجسم، كما أنه يمكن تقليل ضغط الدم والنبض، وانخفاض التنفس، ينبغي على الإنسان أن يبقى دافئاً. يعتبر الصيام كعلاج محتمل للعديد من الاضطرابات والأمراض، كالسمنة، والتسمم الكيميائي، والتهاب المفاصل، والحساسية، وغيرها.

التراث القرآني عند الألبانيين سورة محمد

تهدف هذه السورة إلى عرض أحكام الشريعة الإسلامية. في هذه السورة، يؤمر المؤمنون بالقتال العنيف ضد العدو الوثني، وتطهير الأرض منهم حتى لا تبقى لهم قوة، وليعاملوا الأسرى بالتي هي أحسن. كذلك يتبين للمؤمنين طريق النصر وتوضع أمامهم الشروط لكسب نصر الله. من وقت لآخر توصف ردائل المنافقين الذين يشكّلون أكبر خطر على المجتمع المسلم. لذلك، بوصف حيلهم يتم تذكير المؤمنين ليتجنبوا الوقوع في فخهم ... وفي نهاية السورة يُدعى المؤمنون إلى اتباع سبيل الله، وإلى السعي لتحقيق سبيله، وأن لا يهِنوا أمام قوى الظلم، وأن لا يقبلوا وقف الحرب من أجل الحياة والمال، ولكن ليعلموا أن طالما نصر الله معهم فإنهم الأعلون.

نور قرآن

فصلنامه علمي قرآني

صاحب امتياز: مؤسسه قرآن كريم آلباني

مدیر مسئول: شيخ وُلُنت (عباس) مريا

سردبير: پروفيسور دكتور خيرى شهو

دبير: صبريه فزا

اعضاي هيئت تحريريه:

پروفيسور دكتور بدري بولوكو

پروفيسور دكتور فتحي مهديو استاد دانشگاه پرشستينا (كوزوو)

حاج افندي سليمان رجي - رئيس مشيخه اسلامي کشور مقدونيه

حاج سليم اصطفی

حاج يتيمير چيلا

ويرايش ادبي: خانم ليسيدا راماي

صفحه آرايي و جلد: صبريه فزا

شماره: ۲۰۱۴/۲ (۲۹)

KUJTESË PËR AUTORËT

Revista pranon me kënaqësi bashkëpunimin e të gjithë teologëve e të studiuesve të Kur'anit dhe të fushave të tjera të shkencës. Prandaj, janë të lutur autorët që të sjellin në redaksi artikuj studimorë që kanë të bëjnë me Kur'anin dhe kur'anologjinë.

Që të shqyrtohen artikujt nga redaksia, autorët janë të lutur të ndjekin udhëzimet e mëposhtme:

- Shkrimi nuk duhet të jetë më shumë se 10-12 faqe kompjuteri, bashkë me një abstrakt.
- Është e detyrueshme gjuha shqipe standarde.
- Nuk pranohet zëvendësimi i shkronjave *ë* dhe *ç* me *e* dhe *c*.
- Të mos përdoret shkronja e madhe I aty ku nuk duhet.
- Midis shenjës së pikësimit dhe fjalëve pasardhëse të lihet vetëm një hapësirë.
- Citimet në tekst të jepen me shkrim të pjerrët.
- Poshtëshënimet të jepen me numra arabë dhe të numërohen sipas rendit që citohen. Ja, si mund të ishte një shembull poshtëshënimi: Shih M. Golshani, *Kur'ani i Shenjtë dhe shkencat e natyrës*, Tiranë, 2007, f. 73. Librat e pabotuar e dorëshkrimet nuk citohen, por mund të jepen në tekst në kllapa.
- Artikulli të jetë i radhitur në "Word" dhe të dërgohet nëpërmjet postës elektronike (e-mail):

f_quran114@yahoo.com

quranfondation114@gmail.com

